

Tohmajärven kunnan tilinpäätös 2022

Khall 3.4.2023 § 109

Tarkltk 31.5.2023 § 46

Kvalt 19.6.2023 § 46

 Tohmajärvi
tolokku ja toimelias

TOHMAJÄRVEN KUNTA

Järnefeltintie 1, 82600 Tohmajärvi • www.tohmajarvi.fi

Sisällys

1. YLEISTÄ.....	4
1.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	4
1.1.1. Kunnanjohtajan katsaus.....	4
1.1.2. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	7
1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	10
1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	10
1.1.5 Kunnan henkilöstö.....	11
1.1.6 Ympäristöasiat.....	12
1.1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	12
1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista.....	13
1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.....	13
1.3.Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	15
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	15
1.3.2 Toiminnan rahoitus.....	17
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset.....	19
1.5 Kokonaistulot ja -menot.....	21
1.6 Kuntakonserni ja sen tavoitteet.....	22
1.6.5 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	24
1.6.6 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	24
1.6.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	25
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	26
1.7.1 Asiaa koskeva sääntely.....	27
1.7.2 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	27
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	28
2.1 Seurantaa koskeva sääntely.....	28
2.2 Tavoitteiden ja käyttötalouden toteutuminen.....	28
KUNNANHALLITUS.....	29
Keskusvaalilautakunta.....	30
Kunnanvaltuusto.....	31
Tarkastuslautakunta.....	33
Yleisjohto.....	35
Maaseutupalvelut.....	39
Hallintopalvelut.....	42
Talouspalvelut.....	44

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	108
4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	111
4.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot.....	113
4.6 Vesihuoltolain edellyttämät liitetiedot	115
4.6.1 Toimintakertomus	115
4.6.2 Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma.....	116
4.6.3 Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma.....	117
4.6.4 Vesihuoltolaitoksen tase.....	118
4.6.5 Vesihuoltolaitoksen investointiosan toteutumisvertailu.....	119
5. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	121
5.1 Tilinpäätöksen allekirjoitus.....	121
5.2 Tilinpäätösmerkintä	121
6. Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista	122
7. Selvitys kirjanpidon säilytyksestä.....	122

1. YLEISTÄ

1.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1. Kunnanjohtajan katsaus

Vuosi 2022 aloitettiin vielä koronaviruksen varjossa. Epidemian ja siihen liittyvien rajoitusten synkin vaihe ajoittui Tohmajärvellä alkuvuoteen, jolloin useat työntekijät olivat pidempiä aikoja etätöissä. Kevään edetessä rajoituksia purettiin ja elämä ja työnteko palautui monilta osin koronaa edeltävään aikaan.

Tohmajärven väkiluku oli vuoden 2022 lopussa 4 164. Tohmajärvelle muutti kotimaasta 156 henkilöä ja 200 muutti pois. Edelliseen vuoteen verrattuna kunnasta muutettiin ja kuntaan muutettiin edellisvuotta vähemmän. Ulkomailta Tohmajärvelle muuttaneita oli 13 ja yksi muutti Tohmajärveltä toiseen valtioon. Kokonaisnettomuutto oli -32. Tohmajärvelle vuonna syntyi 18 vauvaa ja kuolleita oli 65. Tohmajärven kunnassa syntyi vuonna 2022 kolme lasta enemmän kuin edellisinä vuosina ja ilahduttavaa on se, että vuonna 2023 on ennakoitu syntyvän 27 lasta. Vuoden 2022 osalta luonnollinen väestönlisäys oli -47, kun se edellisinä vuosina oli -54. Kokonaismuutos väestön osalta oli -77.

Helmikuun 24. päivänä maailmaa järkytti Venäjän julma sotilaallinen hyökkäys Ukrainaan. Sota on edelleen käynnissä ja se on aiheuttanut valtavasti inhimillistä kärsimystä. Sodan myötä myös inflaatio kiihtynyt voimakkaasti, joka on näkynyt energian korkeampina kustannuksina, ja tätä kautta kustannusten nousu on näkynyt lähes kaikissa palveluissa ja tuotteissa. Kuluttajahintojen nousu on ollut vuodentakaiseen nähden suurinta sähkön, dieselin, bensiinin ja omakotitalojen peruskorjausten osalta. Kuluttajahintojen nousu oli vuoden 2022 osalta keskimäärin 7,1 prosenttia.

Tohmajärvellä alkuvuoden merkittävin asia on ollut kunnanvaltuuston 17.1.2022 päätös omavelkaisen takauksen myöntämisestä Tohmajärven Yrityspalvelut Oy:n lainalle. Päätöksen turvin kunnan omistama yhtiö rakennuttaa uudet toimitilat Tohmajärven Tikkalaan. Tiloihin saatiin syksyllä vuokralaiseksi suksivoidevalmistaja Vauhti Speed Oy, joka menetti omat vuokratilansa vuoden 2021 lopulla tulipalon yhteydessä. Vauhti Speed Oy pääsi aloittamaan tuotantonsa Tikkalassa ja syyskuun lopulla. Toimitilojen rakentaminen tarkoitti myös sitä, että Tikkalaan syntyy uusi yritysalue Sukkela Business Center. Alueelle on rakennettu kunnallistekniikka ja tämä mahdollistaa jatkossa myös uusien yritysten sijoittumisen Tikkalan alueelle.

Vanhan Tietäväisen koulukeskuksen osalta oli olemassa päätökset, että tilojen markkinointi päätetään 2021 vuoden loppuun ja rakennukset ajetaan irtaimistohuutokaupan jälkeen alas. Ukrainan sodan alkamisen myötä tilojen lämpimänä pitämistä kuitenkin jatkettiin, koska haluttiin selvittää, onko tiloista hyötyä vastaanottokeskuksena. Tarvetta vastaanottokeskukselle ei kuitenkaan ilmennyt vaan Tohmajärven kunta ja Joensuun vastaanottokeskus, Savo-Karjalan piiri tekivät kuntamallisopimuksen, minkä myötä Tohmajärven kunta on pystynyt auttamaan ja tarjoamaan asunnon tilapäistä suojelua tarvitseville ukrainalaisille. Kevään aikana B-talosta (vanha lukiorakennus) saatiin ostarjous ja tiloista tehtiin kaupat Osuuskunta Lumimuutoksen kanssa. Tilat palvelevat nyt heillä monimuotoisessa käytössä, tiloja hyödynnetään nyt mm. kalanjalostustoiminnassa.

Elinkeinoelämän osalta tehtiin vuoden 2022 aikana merkittävä muutos, kun Keski-Karjalan kunnat tekivät päätöksen lakkauttaa Keski-Karjalan kehitysyritys Oy. Tohmajärven kunta, Kiteen kaupunki ja Rääkkylän kunta päättivät loppu vuodesta tuottaa elinkeino ja yrityspalvelut ostopalveluna Business Joensuun kautta vuoden 2023 alusta alkaen. Yrityspoolella oli ilahduttavaa, että Tohmajärvellä aloitti 21 uutta yritystä ja 7 lopettaessa toimintansa oli uusien yritysten nettomäärä 14. Eniten yrityksiä perustettiin maa- ja

metsätalouteen, jossa aloitti 5 uutta yritystä. Elinvoiman eteen on tehty Tohmajärvellä töitä lujasti. Kuntabarometri tulokset menivät huomattavasti parempaan suuntaan, mutta töitä on vielä tehtävänä, että Pohjois-Karjalan osalta nousee peräpästä kohti kärkeä.

Tohmajärven kunnanvaltuusto aloitti kautensa 2021 elokuussa ja uusi valtuusto pääsi valmistelemaan uutta kuntastrategiaa heti 2021 vuoden lopulla. Uusi kuntastrategia hyväksyttiin valtuustossa 28.2.2022. Kuntastrategia on edellistä strategiaa napakampi ja strategian tavoitteet on pyritty laatimaan entistä helpommin mitattavaksi.

Helmikuussa käytiin myös historian ensimmäiset aluevaalit, joissa valittiin uudet hyvinvointialueen valtuutetut. Tohmajärveltä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen valtuuston valittiin Matti Kuittinen Suomen Keskusta puolueesta. Terveystalouden palveluiden osalta vuosi 2022 tulee olemaan viimeinen, kun sosiaali- ja terveystaloudet, ympäristöterveyshuolto ja pelastustoimi ovat kunnan vastuulla. Pohjois-Karjalassa em. asioista on vastannut 2017 alkaen kuntayhtymä Siun sote ja 1.1.2023 alkaen järjestämistä vastuu siirtyy hyvinvointialueille. Vuoden 2023 alusta kuntien tuloverosta leikataan 12,64 %, joten kunnat eivät päättäneet omasta tuloveroprosentista vuonna 2022.

Helmikuussa Tohmajärven kunta, KETI Oy, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Tulli ja Rajavartiolaitos esitteli medialle Niiralan investointipakettia, jossa oli suunnitelmat 32,5 miljoonan euron investoinneille vuosille 2022–2030. Tavoitteiden osalta Niiralan teollisuusalueiden kunnostus ja Niiralan teollisuusalueen yritysten investoinnit ovat toteutuneet tai ovat toteutumassa. Muiden tavoitteiden osalta helmikuussa alkanut sota tulee vesittämään tai vähintäänkin siirtämään investointia myöhempään aikaan.

Toukokuun lopulla kuntaa valittiin myös uusi kunnanjohtaja Olli Riikosen irtisanouduttua virastaan 24.9.2021. Allekirjoittaneella on kunnia jatkaa edeltäjien työtä kunnanjohtajana Tohmajärvellä. Vuosi 2022 on ollut toiminnan osalta kiireinen ja se on sisältänyt paljon strategisia muutoksia millä pyritään varautumaan tulevaisuuteen, jolloin menojen hallinnan lisäksi huomiota tulee keskittää paljon myös verotulojen kerryttämiseen. Tästä kertoo se, että Tohmajärven kunnanhallitus käsitteli vuonna 2022 yhteensä 410 asiakohtaa.

Seuraavaa vuotta silmällä pitäen valtuusto päätti 11.4.2022, että Tohmajärven kunta liittyy Polkka Oy:n osakkaaksi 1.1.2023 alkaen. Voimaanpanolain 18§:n mukaisesti kuntien palveluksessa sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen palvelutuotantoon liittyvissä tukipalvelutehtävissä työskentelevät henkilöt siirtyvät hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien palvelukseen, jos henkilön tosiasiallisista työtehtävistä vähintään puolet on kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon tai pelastustoimen tukitehtäviä. Tohmajärven kunnanvaltuusto päätti siirtää koko kunnan ruoka- ja siivouspalvelut Polkka Oy:n vastattavaksi, tällä halutaan varmistaa ruuan valmistus Tohmajärvellä ikäihmisille, lapsille ja nuorille.

Tohmajärvi sai vastattavakseen vuoden 2023 alusta koko Pohjois-Karjalan lomituspalvelut. Pohjois-Karjalan lomituspalveluiden hallinnon siirtyminen Tohmajärvelle kertoo hyvin tehdystä työstä lomituspalveluissa ja luottamuksen osoituksesta Tohmajärvellä tehtyä talous- ja hallintotyötä kohtaan. Muutoksen myötä lomitukseen siirtyy 80 uutta työntekijä ja lomituksessa työskentelee kaiken kaikkiaan 100 työntekijää.

Työllisyystilanteen osalta oli positiivista kehitystä. Tohmajärvellä oli vuoden 2022 lopussa 26 työtöntä (9 %) vähemmän kuin edellisellä vuonna. Työttömien osuus työvoimasta oli 15,2 %.

Investointien osalta merkittävimmät ja kuntalaisten palveluihin näkyvimmit investoinnit olivat Käenpesän päiväkodin piha-alueen kunnostus sisältäen uudet leikkivälineet piha-alueelle. Tohmajärven kunnan terveysasemalle tehtiin eläinlääkäritilat, kaksi hammaslääkäritilaa peruskorjattiin ja päivitettiin nykypäivän tasolle. Terveystalouden katolle rakennettiin aurinko-sähköjärjestelmä, jonka tulisi tuottaa kesäkuukausina

tarvittava energiamäärä kiinteistön tarpeisiin. Sukkela Business Centerin alueelle rakennettiin kunnallistekniikka ja tiestöä.

Talouden osalta toimintakulut ovat toteutuneet 1.308.302 euroa suurempana alkuperäiseen talousarvioon nähden ja toimintatuottoja on kertynyt taas 512.464 euroa enemmän. Toimintakulujen nousua selittää pitkälti kuntayhtymä Siun soten yli 39,6 miljoonaa euroa huonompi tulos talousarviota nähden. Kuntayhtymän toiminnan lakatessa vuoteen 2022, kuntien tulee kattaa kuntayhtymän toiminnasta syntynyt alijäämä. Tohmajärven kunnan osuus Siun soten alijäämästä huomioiden Siun soten konsernin tulos on kaiken kaikkiaan 965.129 euroa.

Toimintakate (paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla) on vuoden 2022 osalta 868.023 euroa heikompi ja prosentuaalisesti toimintakate on heittänyt alkuperäisestä talousarviosta -2,8 prosenttiyksikköä. Lopullinen toimintakate on vuoden 2022 osalta 32.204.973 euroa.

Verotulot ovat toteutuneet vuoden loppuun mennessä 751.124 euroa alkuperäistä talousarviota suurempana. Merkittävin kasvu talousarvioon nähden on ollut yhteisöveron tuotolla, jota on kertynyt vuoden loppuun mennessä 410.000 euroa enemmän, kun mitä arvioitiin talousarviota laadittaessa. Yhteisöveron kertymä on ollut vuoden 2022 osalta 1.525.000 euroa, kun talousarviota hyväksyessä yhteisöverokertymän arvioitiin olevan 1.115.000 euroa.

Valtionosuuksia ennustettiin vuodelle 2022 yhteensä 18.754.900 euroa ja valtionosuuksia kertyi 166.943 euroa enemmän, joka on 0,1 prosenttiyksikköä enemmän, kun arvioitiin. Verorahoitusta on siis kertynyt vuodelle 2022 yhteensä 33.532.967 euroa. Tohmajärven kunnan vuosikate oli 1.499.489 euroa ja poistojen jälkeen tulos on 321 euroa.

Vuosi on ollut täynnä muutoksia ja muutokset ovat vaatineet paljon työtä. Haluan osoittaa lämpimän kiitoksen koko Tohmajärven kunnan henkilöstölle työstä ja venymisestä kuntalaisten palveluiden tuottamiseksi. Luottamushenkilöille ja kaikille sidosryhmille kiitokset hyvästä yhteistyöstä ja ilmapiiristä, jonka olen kokenut tukena työssäni. Kuten vuonna 2022 hyväksytyssä kuntastrategiassa sanotaan "Tohmajärvi tunnetaan vahvasta myö meiningistä - siksi täällä on hyvä asua ja yrittää". #tohmis #tolokkujatoimelias

Tohmajärvellä 30.3.2023

Mikko Löppönen

Kunnanjohtaja

1.1.2. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Tohmajärven kunnanvaltuuston jäsenmäärä on 27 ja kunnanhallituksen 7.

Kunnanvaltuuston poliittiset voimasuhteet 1.1. – 31.12.2022:

Keskusta	10
Sosiaalidemokraatit	7
Kokoomus	4
Liike NYT	3
Perussuomalaiset	2
Kristillisdemokraatit	1

Kunnanvaltuusto 1.1. – 31.12.2022

Puheenjohtaja	Martiskin Jouni, SDP		
1. Varapuheenjohtaja	Sairanen Marketta, Kesk.		
2. Varapuheenjohtaja	Ikonen Matti, Kok.		
Jäsenet:			
Ahqvist Veli-Matti, Kesk.	Manninen Marko, Kesk.	Pitkänen Niilo, KD.	
Ehrukainen Reima, SDP	Mikkonen Petra, SDP	Raatikainen Saara, Kesk.	
Hakkarainen Pauli, SDP	Mikkonen Vilho, SDP	Rauma Sampo, Liike NYT	
Hasunen Jarmo, Liike NYT	Multanen Marja, Kok.	Saikkonen Satu, Liike NYT	
Hämäläinen Hannu, Kesk.	Pakarinen Helena, Kesk.	Simonen Ritva, PS.	
Kabedeve Nina, SDP	Perälä Matti, Kesk.	Varonen Antti, PS.	
Kuittinen Matti, Kesk.	Pesonen Tommi, Kok.	Väistö Elina, Kesk.	
Luukkainen Soile, Kesk.	Piiroinen Mika, Kok.	Väistö Vuokko, SDP	
Kokoukset, kpl	8	Seminaarit/kyselytunnit, kpl	4
Päätöspykälät, kpl	96	Kunnallisvalitukset, kpl	0
Kunnanhallitus			
Puheenjohtaja	Pakarinen Helena, kesk.	Kokoukset	24 kpl
1. Varapuheenjohtaja	Väistö Vuokko, sd.	Päätöspykälät	410 kpl
2. Varapuheenjohtaja	Pesonen Tommi, kok.	Seminaarit	kpl
	Hasunen Jarmo, Liike NYT	Oikaisuvaatimukset	kpl
	Kuittinen Matti, kesk.		
	Mikkonen Vilho, sd.		
	Väistö Elina, kesk.		

Kunnanhallituksen henkilöstöjaosto

Puheenjohtaja	Pesonen Tommi, kok.	Kokoukset	5 kpl
Varapuheenjohtaja	Kuittinen Matti, kesk.	Päätöspykälät	53 kpl
Jäsen	Väistö Vuokko, sd.		

Keskusvaalilautakunta

Puheenjohtaja	Majoinen Matti, kesk.	Kokoukset	5kpl
Varapuheenjohtaja	Tulilahti Hanna, ps. Hakkarainen Pauli, sd. Ignatius Jukka, kok. Immonen Niina, kd.	Päätöspykälät	28kpl

Tarkastuslautakunta

Puheenjohtaja	Hakkarainen Pauli, sd.	Kokoukset	9kpl
Varapuheenjohtaja	Simonen Ritva, ps. Ignatius Jukka, kok. Perälä Matti, kesk. (eronnut 26.10.2022), tilalle Juha Forsblom Kauppinen Eila, kd.	Päätöspykälät	69kpl

Sivistyslautakunta

Puheenjohtaja	Hämäläinen Hannu, kesk.	Kokoukset	10kpl
Varapuheenjohtaja	Ehrukainen Reima, sd. Mikkonen Petra, sd. Näätänen Antti, kesk. Piironen Mika, kok. Raatikainen Saara, kesk. Saikkonen Satu, Liike NYT	Päätöspykälät	138kpl

Ympäristölautakunta

Puheenjohtaja	Rauma Sampo, Liike NYT	Kokoukset	11 kpl
Varapuheenjohtaja	Ahqvist Veli-Matti, kesk. Haaranen Martti, sd. Kabedeva Niina, sd. Luukkainen Soile, kesk. Manninen Marko, kesk. Multanen Marja, kok.	Päätöspykälät	161 kpl

Keski-Karjalan musiikkiopiston johtokunta

Tahvanainen Martti, sd.		Kokoukset	6kpl
Väistö Elina, kesk.		Päätöspykälät	66kpl
Pesonen Tommi, kok.	kh:n edustaja		

Tilivelvolliset 1.1.-31.12.2022

Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat. Kunnan toimielimiä ovat kuntalain mukaan kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, lautakunnat ja johtokunnat, niiden jaostot ja toimikunnat.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 13.12.2021 § 137 hyväksynyt nimettäväksi seuraavat viranhaltijat tilivelvollisiksi 1.1.2022 alkaen:

kunnanjohtaja
hallintopäällikkö
lomituspäällikkö
sivistysjohtaja
kirjasto- ja kulttuuritoimen johtaja
varhaiskasvatuksen päällikkö
musiikkiopiston rehtori
tekninen johtaja
kuntatekniikan päällikkö

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Covid-19-pandemian hellitettyä usko tulevaisuuteen palasi nopeasti ja kotitaloudet purkivat kertyneitä säästöjä kulutukseen. Kotitalouksien osalta säästöjen purkaminen sai kolauksen jo helmikuun lopulla sodan alkaessa Ukrainassa. Asuntolainojen korot lähtivät nousuun ja sähkön hinta nousi rajusti.

Säikähdettyään kotitaloudet voivat alkaa säästää pahemman päivän varalle – ainakin ne kotitaloudet, joille se on mahdollista. Kasvava säästäminen leikkaisi kulutusta, talouden kokonaiskysyntää ja kasvua. Yritysten luottamuksessa tulevaisuuteen on vielä toistaiseksi ollut enemmän toivoa, vaikka näkemyksissä on paljon hajontaa.

Nopea työllisyyden ja kulutuksen kasvu ovat kasvattaneet verotuloja ja vahvistaneet julkista taloutta vuosina 2021–2022. Kun talouden kasvu hidastuu ja velanhoitomenot kasvavat, julkisen talouden alijäämät ja velka alkavat kasvaa uudelleen.

Myös hyvinvointialueiden aloitukseen liittyvät kustannukset, päätökset tukea turvallisuutta, huoltovarmuutta, tutkimusta, tuotekehitystä ja talouden vihreää rakennemuutosta, toimet sähkön hinnan kohtuuttoman nousun kompensoimiseksi kotitalouksille sekä väestön ikääntymisestä aiheutuvat jatkuvasti kasvavat menot kasvattavat alijäämää. Valtiovarainministeriön arvion mukaan julkisen talouden rakenteellinen tulojen ja menojen välinen epätasapaino on n. 9 mrd. euroa. Julkisen talouden rahoitus ei ole kestäväällä pohjalla pitkällä aikavälillä (Valtiovarainministeriön taloudellinen katsaus syyskuu 2022).

Työttömyyden osalta työttömien määrä väheni koko Suomessa 14.900 henkilöllä joulukuusta 2021, joulukuuhun 2022. Prosentuaalisesti työttömien määrä väheni 5 prosenttiyksikköä. Pohjois-Karjalan osalta em. ajanjaksolla työttömiä oli 380 vähemmän vuoden takaiseen. Työttömiä oli 4 prosenttiyksikkö vähemmän edelliseen vuoteen nähden. Tohmajärven osalta työttömiä oli 2022 joulukuussa 26 henkilöä vähemmän, joka on 9 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Tohmajärvellä työttömien osuus työvoimasta oli 2022 joulukuussa 15,2 %. Vuoden 2021 joulukuussa työttömiä oli työvoimasta 16,5 %.

Tohmajärven taloudellisen kehityksen näkökulmasta ilahduttavaa oli se, että Suksivoidevalmistaja Vauhti Speed Oy sijoittui Tikkanan uudelle Sukkela Business Center yritysalueelle ja yrityksen kotipaikka on siirtynyt vuoden 2022 aikana Tohmajärvelle. Ilahduttavaa on myös se, että Tohmajärvellä aloitti 21 uutta yritystä toimintansa. Lakanneita yrityksiä oli 7, joten nettomääräisesti kunnassa on vuoden 2022 jälkeen 14 uutta yritystä. Tohmajärvelle on ollut suunnitteilla 2022 myös aurinkovoimapuisto, joka valmistuisi toteutuessaan vuoden 2025 paikkeilla.

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Tohmajärven kunnan toiminnassa oli historiallisen paljon muutoksia. Suurin muutos koskettaa toki kaikkia Suomen kuntia. 2022 vuoden aikana valmisteltiin muutosta, jossa sosiaali- ja terveystaloudet, ympäristöterveyshuolto ja pelastustoimi siirtyivät kunnan vastuulta Hyvinvointialueen vastuulle. Hyvinvointialueen palvelut rahoittaa valtio ja se tarkoittaa sitä, että kunnilta leikataan verotuloja, että valtionosuuksia hyvinvointialueen palvelujen rahoittamiseksi. Pohjois-Karjalassa em. palveluista on vastannut 2017 alkaen Pohjois-Karjalan kuntien omistama kuntayhtymä Siun sote, mutta rahoitus Siun soten toimintaan on tullut kunnilta.

Ruoka- ja siivouspalvelut siirtyivät myös vuoden 2023 alusta Polkka Oy:n järjestämisvastuulle ja Tohmajärven kunta sai vastattavakseen koko Pohjois-Karjalan lomituspalvelut.

Neljäs merkittävä muutos oli, kun Keski-Karjalan kunnat päättivät lakkauttaa Keski-Karjalan kehitysyritys KETIN. Elinkeino- ja yrityspalveluista vastaa Tohmajärvellä ja Keski-Karjalassa vuoden 2023 alusta Business Joensuu ostopalvelusopimuksella.

Paljon muutakin toimintaa ja muutosta riitti, mainittakoon että Tohmajärven kunnanhallitus käsitteli vuoden aikana 410 erillistä asiakohtaa kokouksissaan.

Oleelliset muutokset kunnan taloudessa koskee Siun soten toimintaa. Siun sote teki viimeisenä toimintavuotenaan yli 22,5 miljoonan euroa alijäämisen tuloksen, vaikka talousarviossa tavoiteltiin 17,5 miljoonan euron tulosta, jolla olisi katettu ennen vuotta 2021 syntyneet alijäämät. Nyt tulos painui 39,6 miljoonaa euroa ennakoitua huonommaksi. Pohjois-Karjalan kunnat (kuntayhtymä Siun soten omistajat) ovatkin vaatineet, että Siun soten vuoden 2022 toiminnasta tehdään erillinen selvitys, joka valmistunee tilinpäätöksen 2022 käsittelyä varten. Tohmajärven kunnan osuus Siun soten alijäämästä perustuu palveluiden käyttöön, joka on 2,6 prosenttia koko kuntayhtymän osalta ja on suuruudeltaan 1.022.948 euroa

1.1.5 Kunnan henkilöstö

Henkilöstömäärä sisältää vakinaiset ja määräaikaiset ilman sivutoimisia.

vuosi	2017	2018	2019	2020	2021	2022
henkilöstö 31.12.	260	258	251	243	231	223

Kunnan toiminnan suurimmat henkilöstöriskit liittyvät edelleen henkilöstön eläköitymisen hallintaan ja tehtävien uudelleen järjestelyjen sekä uusrekrytointien onnistumiseen. Riskin muodostaa myös monissa asiantuntijatehtävissä toiminta ohuella organisaatiolla ilman työparia/sijaista.

VAKINAINEN HENKILÖSTÖ:

MUUTOKSET VUODEN AIKANA	2018	2019	2020	2021	2022
vakinaisia edellisen vuoden lopussa	216	211	209	199	188
irtisanoutunut / palvelussuhde päättynyt	-8	-12	-8	-16	-12
täytetty avoimia virkoja / toimia	11	9	6	7	8
vakinaistettu määräaikaisia tehtäviä	5	10	3	6	5
siirtynyt siirtosopimuksilla	0	0	0	0	0
eläkkeelle	-13	-9	-11	-8	-2
vakinaisia 31.12.	211	209	199	188	190

Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma sivukuluineen tilikaudella 2022 on 11,16 miljoonaa euroa, mikä on 0,22 miljoonaa euroa enemmän kuin tilikaudella 2021. Lomapalkkavarauksen nousu 20.283,43 euroa ja aktivoitujen palkkojen vaikutus oli 183,65 euroa (investointimenot). Henkilöstökorvauksia Kelalta ja vakuutusyhtiöltä saatiin tilivuonna 143.840 euroa.

Henkilöstöstä laaditaan erillinen henkilöstökertomus, jossa käydään tarkemmin läpi henkilöstökustannuksia, henkilöstörakennetta, työhyvinvointia ja muita henkilöstöön liittyviä tekijöitä. Tasekirjan liitetiedoissa on kooste henkilöstön lukumääristä toimialoittain ja henkilöstökulujen yhteenveto.

1.1.6 Ympäristöasiat

Terveyskeskuksen aurinkosähköjärjestelmän investointi toteutettiin 2022. Kehittämispäällikkö Anne Hyttinen osallistui 9.-10.8.2022 Ruotsin Västernorrlandissa järjestettyyn kansainväliseen CLEAN 3rd Thematic Seminaariin, jonka teema oli "Measures to improve energy efficiency of public buildings". Tohmajärvi oli ainut Suomesta mukaan kutsuttu kunta ja seminaarin esimerkkikuntana sekä Suomen tasolla että myös kansainvälisesti laaja-alaisesta ympäristöasioiden ja energiatehokkuuden huomioimisesta ja mahdollistamisesta käytännön työssä julkisella sektorilla.

1.1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2023 aloittaa uudet hyvinvointialueet, jotka vastaavat jatkossa sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastustoimen palvelujen tuottamisesta. Sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu ja tätä myötä niiden kustannukset siirretään kunnilta hyvinvointialueille. Tämän takia kuntien tuloja siirretään valtiolle, joka rahoittaa hyvinvointialueiden toimintaa.

Rahoituksen siirto toteutetaan vähentämällä kunnilta peruspalvelujen valtionosuuksia, kunnallisveroa, kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta sekä veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvausta. Kuntien verotulojen vähentämistä vastaavasti korotetaan valtion ansiotuloverotusta ja valtion osuutta yhteisöveron tuotosta. Kuntalaisten ansiotuloverotuksen taso säilyy käytännössä ennallaan.

Tohmajärven kunta on toteuttanut historiansa yhden suurimmista investoinneista rakentamalla uuden sivistyskeskuksen kuntakeskukseen. Sivistyskeskus Ahjon tilat otettiin käyttöön vuoden 2021 alusta. Jätevedenpuhdistamo tulee olemaan seuraava iso investointi, joka on vuoden 2023 talousarvion investointiosassa suunniteltu toteutettavaksi vuosina 2024–2025. Jäteveden puhdistamoa lukuun ottamatta isoimmat uudisinvestoinnit peruspalvelujen alkaa olla toteutettu useiksi vuosiksi eteenpäin. Tulevaisuuden osalta tulee ylläpitää tarvittava palveluverkko ja pitää se hyvässä kunnossa.

Tulevaisuudessa on tärkeää panostaa olemassa olevien resurssien puitteissa elinkeinoelämän kehittämiseen. Uudet työpaikat ja yritystoiminta vahvistaisi kunnan verotulokertymää, jonka osuus kasvaa hyvinvointialueiden aloittaessa kunnissa valtionosuuksia suuremmaksi. Tohmajärven kunnan omistama tytäryhtiö Yrityspalvelut Oy on päättänyt vuoden 2022 alussa rakentaa toimitilat Vauhti Speed Oy:lle Tikkalaan. Hankkeeseen on saatu Tohmajärven kunnan omavelkainen (4, 5milj.euroa) lainantakaus ja hankkeeseen on saatu 2022 aikana myös 1.500.000 euron pääomalaina. Toimitilojen rakentaminen tarkoitti myös sitä, että kunta sitoutui rakentamaan Tikkanen Sukkela Business Center alueelle tarvittavan infran, joka mahdollistaa myös uusien toimijoiden houkuttelun alueelle.

Tohmajärven kunnassa työskentelee tällä hetkellä noin 300 työntekijää, luvussa on mukana lomituspalveluiden ja Keski-Karjalan musiikkiopiston työntekijät. Seuraavan kymmenen vuoden aikana henkilöstöstä eläköityy arviolta kolmannes. Henkilöstön hyvinvoinnin merkitys korostuu entisestään ja henkilöstöpolitiikan osalta on hyvä pohtia vakituisten työsuhteiden painottamista määräaikaisten työsuhteiden sijaan henkilöstön sitouttamiseksi.

Kunta on luopunut aktiivisesti sille tarpeettomista kiinteistöistä vuoden 2021 aikana myymällä tai purkamalla kiinteistöjä. Hyvinvointialueiden aloittaessa taloudelliseen tilanteeseen pystytään vaikuttamaan yhä enemmän oman toiminnan myötä. Toisaalta valtionosuudet laskevat vuoden 2023 tasosta, joten Tulevaisuuden kehityksen osalta merkittävää on myös se, millaista politiikkaa valtiontalouden pidossa harjoitetaan. Itä-Suomen ja varsinkin Tohmajärven kaltaisten rajakuntien osalta on myös ratkaisevaa,

mahdollistetaanko alueelle tulevaisuudessa tuulivoimahankkeet, jotka eivät tällä hetkellä ole mahdollisia puolustusvoimien nykyisen tutkajärjestelmän vuoksi.

Euroopan keskuspankki yrittää selättää inflaation nostamalla ohjauskorkoaan. Vielä vuosi sitten vuoden euribor pyöri jopa miinuksella. Kesästä lähtien korko on noussut kiivasta tahtia. Euroopan keskuspankin EKP:n peruskorkojen noston takia. EKP taas nostaa omaa ohjauskorkojaan, koska koettaa madaltaa euromaiden korkeaa inflaatiota. Korkojen nousu näkyy kunnan korkokulujen kasvuna ja vaikuttaa myös merkittävästi ihmisten kuluttamiseen. Kustannusten noustessa on nähtävissä, että kaikesta välttämättömästä pyritään säästämään.

1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Venäjän hallinnon aloittama hyökkäys Ukrainaun 24.2.2022 on vaikuttanut siihen, että Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut epävakaammaksi ja myös lännen kohdistamat pakotteet Venäjälle ja niistä tulevat mahdolliset vastapakotteet ovat aiheuttaneet suuria haasteita mm. Niiralan alueen kehittämiselle. Vaikutukset tulevat näkymään yritysten Venäjän viennin ja tuonin merkittävänä vähenemisenä, millä on välillisesti vaikutusta työpaikkojen määrään. Mielenkiintoista on myös nähdä, kun Suomi tullaan hyväksymään 2023 vuoden aikana NATON-jäseneksi, onko tällä positiivisia vaikutuksia Itä-Suomen kuntien elinvoimaan. Niiralan alue on ollut kunnan elinkeinoelämän veturi ja potentiaali, muuttuneessa toimintaympäristössä on hyvä, että kunnalla on myös muodostumassa uusi yritysalue Tikkalan alueelle.

Venäjän hallinnon hyökkäyksellä Ukrainaun on ollut merkittäviä vaikutuksia kunnan toimintaan. Kunnan tulee myös varautua jatkossakin ottamaan vastaan sodan myötä tulevia turvapaikan hakijoita, joille pitää pystyä järjestämään kunnan peruspalvelut mm. asumisen, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen osalta.

Tohmajärven kunnan tulee kattaa tulevana vuonna Siun soten alijäämät. Kunnat tulee kattamaan Siun soten vuoteen 2022 asti syntyneen alijäämän vuoden 2022 tuloslaskelmasta. Alijäämästä koituvat kustannukset maksetaan Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle 2023 vuoden aikana. Kuntayhtymä Siun soten vuosien 2021–2022 tuloksella on vaikutusta tulevien vuosien valtionosuuksiin. Kun Siun sote on tarvinnut em. vuosina rahaa palveluiden tuottamiseen enemmän niin valtionosuuksia maksetaan tulevana vuosina suhteessa enemmän hyvinvointialueelle kuin kunnalle.

1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Kuntalain mukaisesti valtuusto hyväksyy riskienhallinnan perusteet. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kuntakonsernin hyvää hallintoa sekä johtamista sekä varmistaa, että kunnalle asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on taloudellista ja tehokasta. Sisäistä valvontaa on kaikki ne kunnan ja kuntakonsernin toiminta- ja menettelytavat, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lainsäännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielimen päätöksiä, noudatetaan ja että omaisuus ja resurssit turvataan.

Riskien hallinnan järjestäminen

Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla tunnistetaan ja kuvataan kunnan ja kuntakonsernin toimintaan liittyviä riskejä, arvioidaan riskien merkittävyyttä ja toteuttamisen todennäköisyyttä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja raportoimiseksi. Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä.

Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Tohmajärven kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 24.2.2020 § 4 kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, jotka vahvistavat ja yhdenmukaistavat kuntakonsernin hyvää hallintoa ja johtamista. Kunnanhallitus hyväksyi kokouksessaan 9.5.2022 § 181 toimintaohjeen kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamiseksi, joka tuli voimaan 1.6.2022. Samalla kunnanhallitus on pyytänyt kunnan toimielimiä laatimaan toimielintasaisen toimintaohjeen kesäkuun 2022 aikana sekä ohjeen mukaiset raportit helmikuun 2023 loppuun mennessä. Toimielinten ja kunnanhallituksen alaisten toimialojen raportit on käsitelty kunnanhallituksen kokouksessa 13.3.2023 § 68. Sisäisessä valvonnassa ei ole tullut ilmi mitään sellaista, joka vaarantaisi kunnan toiminnan. Kunnanhallitukselle annettussa raportissa on otettu kantaa esille tulleisiin riskeihin.

1.3.Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tohmajärven kunnan toimintakatteeksi arvioitiin talousarviossa 31.336.950 euroa ja toteuma oli 32.204.973 euroa. Toteuma oli talousarvioon nähden 936.431 euroa ja 3,0 prosenttiyksikköä heikompi talousarvioon nähden. Toimintakate on toimintakulujen ja toimintatuottojen erotus eli kunnan nettomenot. Nämä menot kuntien on katettava verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Toimintatuotot toteutuivat 440.279 euroa suurempana talousarvioon nähden, oleellisesti suuremmat tuotot selittyvät mm. opetuspuolen hankkeista tulleista avustuksista ja lomituspalveluiden yhdistymisestä maksettavista korvauksista. Toimintakulut toteutuivat taas 1.308.302 euroa suurempana. Toimintakuluissa näkyy merkittävimmin Siun soten ennakoitua suuremmat kustannukset ja inflaatio vuoden 2022 aikana. Henkilöstömenot toteutuivat 175.701 euroa vähäisempänä talousarvioon nähden.

Verotuloja kertyi alkuperäiseen talousarvioon nähden 751.124 euroa enemmän, suurinta positiivinen kehitys oli yhteisöverontuotossa, jota arvioitiin alun perin kertyvän 1.115.000 euroa ja yhteisöveroa kertyi lopulta 1.524.763 euroa, tämä on 409.763 euroa enemmän kuin alkuperäisessä talousarviossa.

Valtionosuuksia arvioitiin alun perin kertyvän 18.754.900 euroa ja lopullinen kertymä oli lopulta 166.943 euroa enemmän. Yhtensä verorahoitusta (verotulot ja valtionosuudet) kertyi alkuperäiseen talousarvioon nähden 918.067 euroa enemmän.

Talousarviomuutoksien jälkeen tulosta ennakoitiin 1.156.820 euroa ylijäämäiseksi, tässä vaiheessa ei huomioitu Siun soten tulosta. Talousarviota laatiessa tulos näytti 217.150 euroa ylijäämäiseltä. Lopullinen Tohmajärven kunnan tulos on 320 euroa. Ilman Siun soten vuoden 2022 aikana syntynyttä alijäämää Tohmajärven kunnan tulos olisi hieman alle miljoona euroa ylijäämäinen. Siun sote on tehnyt tilinpäätöksessään pakollisen varauksen palkkaharmonisointia koskien. Siun sote on arvioinut, että palkkaharmonisoinnin kustannukset ovat Pohjois-Karjalan osalta 2021 vuonna 12.968.898 euroa ja 2022 vuodelta 11.143.110 euroa. Yhteensä palkkaharmonisoinnista aiheutuvia kustannuksia on arvioitu koituvan 24.112.008 euroa. Tohmajärven kunnan tulkinta asiaan se, että kustannukset kuuluvat voimaanpanolain 20 §:n mukaisesti Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle ja joka vastaa mahdollisista kustannuksista palkkaharmonisointiin liittyen.

TUOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2022	2021	2020	2019	2018	Muutos 21-22 %
Toimintatuotot	7 156	7 388	7 001	6 857	7 322	-3,1
Toimintakulut	-39 361	-38 642	-37 759	-37 304	-36 959	1,9
Toimintakate	-32 205	-31 254	-30 758	-30 447	-29 637	3,0
Verotulot	14 611	14 676	13 542	13 591	13 158	-0,4
Valtionosuudet	18 922	18 114	18 760	16 962	16 746	4,5
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	171	107	168	176	180	60,7
Korkotuotot	85	52	87	87	88	64,1
Muut rahoitustuotot	134	85	125	133	134	57,3
Korkokulut	-36	-27	-41	-41	-38	35,3
Muut rahoituskulut	-12	-4	-3	-3	-4	214,0
Vuosikate	1 499	1 642	1 712	282	447	-8,7
Poistot ja arvonalentumiset	-1 588	-1 863	-1 568	-959	-919	-14,8
Tilikauden tulos	-89	-221	144	-677	-472	-59,8
Poistoeron vähennys	89	5	5	5	5	1672,8
Tilikauden yli/alijäämä	0	-216	149	-672	-467	-100,1

Tuloslaskelman tunnusluvut

	2022	2021	2020	2019	2018
Toimintatuotot/toimintakulut, %	18,2	19,1	18,5	18,4	19,8
Vuosikate/poistot, %	94,4	88	109	29	49
Vuosikate, euroa/asukas	360	387	397	65	100
Asukasmäärä 31.12.	4 164	4 242	4 312	4 361	4 480

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuudet toiminnan kuluista. Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla, joka lasketaan kaavasta.

Toimintatuotot/toimintakulut % = $100 \cdot \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön seuraava tunnusluku:

Vuosikate/Poisto % = $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

1.3.2 Toiminnan rahoitus

	2022 1 000 €	2021 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 499	1 642
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-518	519
	982	2 161
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 308	-1 942
Rahoitusosuudet investointeihin	37	262
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	228	76
	-1 043	-1 604
<i>Toiminnan ja investointien rahavirta</i>	-62	557
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-200	0
Antolainasaamisten vähennykset	51	50
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-988	-1 051
Lyhytaikaisten lainojen muutos	315	972
Lainakannan muutokset	-822	-30
Oman pääoman muutokset	-1	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut.	1	-1
Saamisten muutos	107	-34
Korottomien velkojen muutos	777	-379
<i>Rahoituksen rahavirta</i>	62	-444
Rahavarojen muutos	2	114
Rahavarat 31.12.	119	117
Rahavarat 1.1.	117	3
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
	2022	2021
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta	-3 775	-2 572
Investointien tulorahoitus, %	114,7	97,8
Lainanhoitokate	1,3	1,4
Kassan riittävyys, pv	1	1
Asukasmäärä 31.12.	4 164	4 242

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, % = $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$
Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman Pysyvien vastaavien investointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

$\text{Lainanhoitokate} = (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$
Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja.

Kassavara 31.12. = Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset

$\text{Kassan riittävyys (pv)} = 365 * \text{Kassavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$
Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee sen, monenko päivän kassamaksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksuihin sisältyy toimintakulut, korkokulut, muut rahoituskulut, investointimenot, antolainojen lisäys sekä pitkäaikaisten lainojen vähennys.

Investoinnit

Rahoituslaskelman mukaan investointimenot olivat 1,307 milj. euroa ja ne alittuivat budjetoidusta 0,91 milj. euroa. Rahoitusosuudet investointeihin olivat 0,265 milj. euroa ja ne ylittivät 6.000 euroa budjetoidusta. Pysyvien vastaavien luovutustulot olivat 0,228 milj. euroa.

Antolainauksen ja lainakannan muutokset

Kunnan tytäryhtiöilleen (Sijoitusyhtiö, Metsätähti, Tikankontti) myöntämien antolainojen lyhennykset olivat 36.179 euroa ja vanhustentaloyhdistykselle vastaavasti 23.333 euroa.

Kunta myönsi vuonna 2022 uusia lyhytaikaista lainaa yhdelle yhdistykselle 10.000 euroa ja yhdelle osuuskunnalle 50.000 euroa. Aikaisemmin myönnetystä lainoista saatiin lyhennyksiä 104.441,25 euroa maksusuunnitelman mukaisesti. Lainoja oli vuoden lopussa 75.000 euroa.

Uutta lainaa ei nostettu tilivuonna, vanhoja lainoja lyhennettiin 0,988 milj. euroa. Kunnan pitkäaikaisten lainojen määrä vuoden lopussa oli 5.012.521 euroa, jolloin pitkäaikaiset lainat asukasta kohden olivat tilivuoden lopussa 1.204 euroa, mikä on 211 €/asukas vähemmän kuin vuoden 2021 lopussa.

Oman pääoman muutokset

Oman pääoman muutoksia tilivuonna ei ollut.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT	27 550	28 045	OMA PÄÄOMA	15 703	15 703
Aineettomat hyödykkeet	69	48	Peruspääoma	14 016	14 016
Muut pitkävaikutteiset menot	69	48	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 687	1 903
Aineelliset hyödykkeet	19 682	20 308	Tilikauden yli-/alijäämä	0	-216
Maa- ja vesialueet	3 744	3 760			
Rakennukset	10 001	10 962	POISTOERO	22	111
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 853	4 983	Poistoero	22	111
Koneet ja kalusto	218	392			
Muut aineelliset hyödykkeet	27	27	PAKOLLISET VARAUKSET	0	617
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	839	185	Muut pakolliset varaukset	0	617
Sijoitukset	7 799	7 690	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	575	577
Osakkeet ja osuudet	3 968	4 007	Muut toimeksiantojen pääomat	575	577
Lainasaamiset	3 831	3 683			
			VIERAS PÄÄOMA	12 685	12 513
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	323	326	<i>Pitkäaikainen</i>	4 100	5 013
Muut toimeksiantojen varat	323	326	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 100	5 013
VAIHTUVAT VASTAAVAT	944	1 041			
Saamiset	925	1 032	<i>Lyhytaikainen</i>	8 585	7 500
<i>Pitkäaikaiset saamiset</i>	10	21	Joukkovelkakirjalainat	2 500	2 000
Lainasaamiset	10	21	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 899	2 159
<i>Lyhytaikaiset saamiset</i>	915	1 012	Saadut ennakot	0	0
Myyntisaamiset	367	374	Ostovelat	1 267	1 254
Lainasaamiset	85	130	Muut velat	219	216
Muut saamiset	160	211	Siirtovelat	2 632	1 872
Siirtosaamiset	302	297			
<i>Rahoitusarvopaperit</i>	100	109			
<i>Rahat ja pankkisaamiset</i>	19	9			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>28 917</u>	<u>29 521</u>	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>28 917</u>	<u>29 521</u>

Taseen tunnusluvut	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Omavaraisuusaste, %	54,4	53,6	53,7	55,1	60,1	64,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	31,2	31,1	33	34,4	29,3	24,1
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	1 687	1 687	1 903	1 754	2 427	1 754
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	405	398	441	402	542	383
Lainakanta 31.12., 1000 €	8 499	9 172	9 251	10 033	7 554	6 348
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 041	2 162	2 145	2 301	1 686	1 387
Lainat ja vastuut, 31.12.	14 723	14 024	9 251	10 033	7 554	6 348
Lainat ja vastuut, €/asukas	3 536	3 306	2 145	2 301	1 686	1 387
Lainasaamiset, 1000 €	3 831	3 683	3 732	4 033	3 833	4 164
Asukasmäärä 31.12.	4 164	4 242	4 312	4 361	4 480	4 578

Taseen tunnuslukujen sisältö

Omavaraisuusaste % = $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus % = $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat toimintatuotoista, verotuloista ja valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Velat ja vastuut % käyttötuloista = $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Lisäksi osoittajaan merkitään liitetieto-ohjeen mukaisesti liitetiedoissa esitetyt vuokra- ja leasingvastuut. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Lainakanta 31.12. = $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat €/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12. = Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.5 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

TULOT	
TOIMINTA	
TOIMINTATUOTOT	7 156 294
VEROTULOT	14 611 124
VALTIONOSUUDET	18 921 843
KORKOTUOTOT	85 405
MUUT RAHOITUSTUOTOT	133 708
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	
- PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT	-112 542
INVESTOINNIT	
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	36 561
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	228 147
RAHOITUSTOIMINTA	
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	51 204
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	315 192
KOKONAISTULOT YHTEENSÄ	41 426 935
MENOT	
TOIMINTA	
TOIMINTAKULUT	39 361 267
KORKOKULUT	36 051
MUUT RAHOITUSKULUT	11 567
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	
+/- PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOS	617 000
- PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTAPPIOT	-211 569
INVESTOINNIT	
INVESTOINTIMENOT	1 307 430
RAHOITUSTOIMINTA	
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	200 000
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	988 156
KOKONAISMENOT YHTEENSÄ	42 309 901

Täsmäytys:

Kokonaistulot - Kokonaismenot = 41 426 935 - 42 309 901 = -882 966

Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokset = 2 261 - 885 227 = -882 966

1.6 Kuntakonserni ja sen tavoitteet

Konsernilla tarkoitetaan kuntaa ja sen tytäryhteisöjä. Tytäryhteisö on yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta. Kunnalla on 7 tytäryhtiötä:

Asunto Oy Joenranta	Asunto Oy Metsätähti
Asunto Oy Jänisjoki	Asunto Oy Röykynhovi
Kiinteistö Oy Tikankontti	Tohmajärven Sijoitus Oy
Tohmajärven Yrityspalvelut Oy	

Kuntalain mukaan kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin lisäksi kunnan osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä kunnan muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan. Em. toimintaan kuuluvat kunnan osuudet 3 kuntayhtymään (omistus-%):

Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä (2,8 %)
Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto (3,06 %)
Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä (Siun sote) (4,16 %)

Kun kunnan omistusosuus on yhteisössä yli 20 %, kuuluu osakkuusyhteisö kuntakonserniin. Kunnalla on 6 osakkuusyhteisöä (omistus-%):

As Oy Auralanranta (24,08 %)
Keski-Karjalan Kehitysyhtiö Oy (26,0 %)
As Oy Tohmajärven Omenatarha (24,61 %)
Kiinteistö Oy Tohmajärven toimistotalo (39,27 %)
Tohmajärven OP-talo (23,89 %)

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja valvonnan järjestämisestä. Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja, hallintopäällikkö ja tekninen johtaja. Kunnanvaltuusto määrittelee omistaja politiikan linjaukset, hyväksyy kuntalain mukaan vuosittaisissa talousarvioissa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä valvoo osaltaan niiden toteutumista.

Kunnanhallitus on kokouksessaan 28.2.2022 § 9 hyväksynyt Tohmajärven kunnan konserniohjeet.

Asunto-osakeyhtiöiden ja kiinteistöosakeyhtiön toimitusjohtajana toimii OP Koti Oy:n isännöitsijä. Toimitusjohtaja raportoi yhtiöiden tilasta vuosittain kunnanhallitukselle ja -valtuustolle. Kunnanhallitus valitsee edustajat yhtiöiden yhtiökokouksiin ja evästää yhtiökokousedustajia tytäryhtiöiden hallitusten jäsenten valinnasta.

Tohmajärven Sijoitus Oy:n toimitusjohtajana toimii kunnanjohtaja ja hallituksena kunnanhallitus. Tohmajärven Yrityspalvelut Oy:n toimitusjohtajana toimii kehittämisspäällikkö, yhtiön hallitus on neljäjäseninen muodostuen kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen puheenjohtajista, kunnanjohtajasta sekä teknisestä johtajasta.

Tohmajärven kunnan vuokratalostrategia on hyväksytty syksyllä 2019 kunnan valtuustossa. Tavoitteena kapasiteettia vähentämällä ja houkuttelevuuden lisäämisellä tavoitellaan käyttöasteen paranemista siten, että se tulevaisuudessa olisi 93 %. Vanhojen ja huonokuntoisten kohteiden poistuessa alueelta, käyttöasteen oletetaan kasvavan ja tämä mahdollistaisi taloissa korjauksia. Kunnan konserniyhtiöiden taloutta hoidetaan terveiden liiketalousperiaatteiden mukaisesti.

1.6.3 Toiminnalliset tavoitteet 2022

1. Tavoite: Tilikauden aikana aloitetaan kunnan 100-prosenttisesti omistamien vuokra-asuntojen fuusion toimeenpano.
Mittari: Yhtiöt ovat tehneet päätökset sulautumisesta ja sulautumissuunnitelma ilmoitus sekä kuulutushakemus on tehty kaupparekisteriin
Toteuma: Fuusion toimeenpano on laitettu käyntiin toukokuussa ja fuusio toteutunut 1.1.2023.
2. Tavoite: Selvitetään hankintaohjeistuksen yhdenmukaistamista konserniyhtiöissä emon hankintaohjeeseen.
Mittari: toteutui / ei toteutunut
Toteuma: Tavoite toteutui. Asiaa selvitettiin viranhaltijoiden toimesta, mutta yhdenmukaistamista ei todettu tarpeelliseksi. Eikä konsernin hankintaohjetta ole lähdetty uudistamaan.
3. Tavoite: Vuokra-asuntojen isännöinnin kilpailutuksen valmistelu ja kilpailutus.
Mittari: toteutui / ei toteutunut
Toteuma: ei ole tarkoituksen mukaista toteuttaa ennen fuusion toteutumista / ei toteutunut.

1.6.4 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Tohmajärven kunnan tytäryhtiöt ovat: Kiinteistö Oy Tikankontti, Asunto Oy Metsätähti, Asunto Oy Värtsilän Rökynhovi, Asunto Oy Joenranta, Asunto Oy Jänisjoki, Tohmajärven Sijoitus Oy ja Tohmajärven Yrityspalvelut. Tohmajärven kunnan vuokratalostrategia on hyväksytty syksyllä 2019 kunnan valtuustossa. Tavoitteena kapasiteettia vähentämällä ja houkuttelevuuden lisäämisellä tavoitellaan käyttöasteen paranemista siten, että se tulevaisuudessa olisi 93 %. Vanhojen ja huonokuntoisten kohteiden poistuessa alueelta, käyttöasteen oletetaan kasvavan ja tämä mahdollistaisi taloissa korjauksia.

Merkittävämpiä tapahtumia kunnan konserniyhtiöissä:

Kiinteistö Oy Tohmajärven Tikankontti

Tilikaudella 2022 uusittiin Talluksentie 7:n parvekekatot sekä tehtiin Talluksentie 30:n piha-alueen korjaus ja sadevesien pois ohjaaminen talojen seinustoilta. Strategian toteuttamiseksi Wahrmanintie 1 purettiin ja tähän saatiin ARA:n purkuavustus. Talluksentie 9 päätettiin purkaa ja myös tähän saadaan purkuavustus. Talluksentie 9 purkuavustuspäätös oli ensin kielteinen, mutta isännöitsijäntoimiston sekä kunnan tekemä vastine ja pyyntö uudelleen käsittelystä muuttivat avustuspäätöksen myönteiseksi. Talluksentie 9 puretaan vuoden 2023 aikana.

Tohmajärven kunnan omistamat asunto-osakeyhtiöt sekä yksittäiset asunto-osakkeet sulautettiin Kt Oy Tohmajärven Tikankonttiin 1.1.2023. Sulautumisella parannetaan vuokra-asukkaiden palvelua ja selkeytetään uusien asunnonhakijoiden asunnon hakemista. Vuokra-asuntojen yhteisellä hallinnolla myös strateginen ja operatiivinen suunnittelu selkeytyy. Sulautumisessa yhtiön taseeseen kirjataan varoja 1 735

349,20 € ja velkoja 344 756,93 €. Varojen ja velkojen erotus 1 390 592,33 € kirjataan Kiinteistö Oy Tikankontille oman pääoman lisäykseksi. Yhtiöön sulautui seuraavat kohteet: Asunto Oy Tohmajärven Metsätähti, Asunto Oy Joenranta, Asunto Oy Värtsilän Röykynhovi ja asunto Oy Värtsilän Jänisjoki. Lisäksi yhtiöön on sulautunut Myllyrannan rivitalot ja yksittäisiä osakehuoneistoja, As Oy Kemienrinne huoneisto A6 ja B19, As Oy Tohmajärven Omenatarha B8 ja B9, As Oy Auralanranta huoneisto A1, As Oy Kemien Päivärinne huoneisto A4, As Oy Talluksentie huoneisto A6, As Oy Talluskulma huoneisto B8.

Asunto Oy Värtsilän Röykynhovi

Yhtiö on sulautunut 1.1.2023 Kiinteistö Oy Tohmajärven Tikankonttiin.

Asunto Oy Joenranta

Yhtiö on sulautunut 1.1.2023 Kiinteistö Oy Tohmajärven Tikankonttiin. Ja asunnot ovat tyhjänä ja talo kylmillään.

Asunto Oy Värtsilän Jänisjoki

Yhtiö on sulautunut 1.1.2023 Kiinteistö Oy Tohmajärven Tikankonttiin.

Asunto Oy Tohmajärven Metsätähti

Lämmötoimitussopimus on päättynyt 31.7.2022. Yhtiö on sulautunut 1.1.2023 Kiinteistö Oy Tohmajärven Tikankonttiin.

1.6.5 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kunnanvaltuusto on päättänyt toteuttaa hyväksyessään talousarvion vuodelle 2021, että tytäryhtiöiden (Kiinteistö Oy Tikankontti, Asunto Oy Metsätähti, Asunto Oy Röykynhovi, Asunto Oy Jänisjoki ja Asunto Oy Jänisjoki) fuusioituvat yhdeksi yhtiöksi. Fuusion toteuttamiseksi aloitettiin selvittelytyöt vuoden 2021 aikana ja fuusion toteuttamisesta on kunnanvaltuusto tehnyt päätöksen 28.2.2022.

1.6.6 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonta on järjestetty pääosin kuten edellä kappaleessa 1.2. (Selonteko sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä, s. 12) on esitetty järjestelemällä kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimenpiteet konsernitasoisena. Tämän lisäksi kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastaavat konserniyhteisöjen hallitukset sekä toimitusjohtaja/isännöitsijä, jotka tarvittaessa raportoivat tekemistään havainnoistaan konsernijohdolle. Toteutetun konsernivalvonnan perusteella voidaan todeta, ettei kuntakonsernin sisäisessä valvonnassa ole vuonna 2022 tullut esille sellaista sääntöjen vastaista toimintaa tai väärinkäytöstä, jotka tulisi erikseen käsitellä kunnan toimielimissä.

1.6.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konserni tuloslaskelma ja tunnusluvut (1 000 €)

	2022	2021
<i>Toimintatuotot</i>	44 053	41 241
<i>Osuus osakkuusyhteisöjen voitto/tappio</i>	-3	-1
<i>Toimintakulut</i>	-76 864	-72 712
TOIMINTAKATE	-32 814	-31 472
Verotulot	14 576	14 642
Valtionosuudet	20 693	19 665
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	11	69
Korkotuotot	37	47
Muut rahoitustuotot	263	141
Korkokulut	-122	-88
Muut rahoituskulut	-167	-31
VUOSIKATE	2 466	2 904
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 433	-2 668
Arvonalentumiset	-1	-193
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-2 435	-2 861
Satunnaiset erät		
TILIKAUDEN TULOS	31	44
Tilinpäätössiirrot	3	19
Tilikauden verot	-5	-1
Laskennalliset verot	-4	-3
Vähemmistöosuudet	7	-1
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	33	57
<i>Tuloslaskelman tunnusluvut</i>		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	57,31	58,85
Vuosikate/Poistot, %	101	102
Vuosikate euroa/asukas	593	684,68
Asukasmäärä	4 164	4 242

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT (1 000 €)

	2022	2021
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	2 466	2 904
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	-5	-1
Tulorahoituksen korjauserät	892	-58
Toiminnan rahavirta yhteensä	3 354	2 845
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-7 300	-3 019
Rahoitusosuudet investointeihin	71	283
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	304	113
Investointien rahavirta yhteensä	-6 925	-2 623
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-3 571	222
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-1
Antolainasaamisten vähennykset	23	23
<i>Antolainauksen muutokset yhteensä</i>	23	22
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 395	1 502
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 535	-1 525
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-87	545
<i>Lainakannan muutokset yhteensä</i>	4 774	522
Oman pääoman muutokset	42	66
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-9	-30
Vaihto-omaisuuden muutos	111	-27
Saamisten muutos	-1 790	-450
Korottomien velkojen muutos	1 200	-57
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	4 351	46
RAHAVAROJEN MUUTOS	780	268
<i>Rahavarojen muutos</i>	780	268
Rahavarat 31.12.	4 240	3 460
Rahavarat 1.1.	3 460	3 192
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-10 515	-5 869
Investointien tulorahoitus, %	34,1	106
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	1,32
Kassan riittävyys, pv	18	16
Asukasmäärä 31.12.	4 164	4 242

KONSERNITASE JA TUNNUSLUVUT (1 000 €)

VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet	218	102	Peruspääoma	14 016	14 016
Aineettomat oikeudet	122	39	Säätiöiden ja yhd. Peruspääoma	2	2
Muut pitkävaikutteiset menot	96	63	Arvonkorotusrahasasto	182	182
Aineelliset hyödykkeet	36 565	32 314	Muut omat rahastot	1 519	1 453
Maa ja vesialueet	4 272	4 288	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-349	-434
Rakennukset	24 037	20 347	Tilikauden yli-/alijäämä	33	57
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 043	5 147	OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	15 402	15 276
Koneet ja kalusto	1 530	1 640	VÄHEMMISTÖOSUUDET	37	45
Muut aineelliset hyödykkeet	24	24	Vähemmistöosuudet	37	45
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	1 658	867	PAKOLLISET VARAUKSET	1 210	412
Sijoitukset	2 163	2 096	Eläkevastuuvaraus	4	5
Osakkuusyhteisöosuudet	932	894	Muut pakolliset varaukset	1 206	407
Muut osakkeet ja osuudet	738	688	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	674	679
Muut lainasaamiset	488	511	Valtion toimeksiannot	91	95
Muut saamiset	4	4	Lahjoitusrahastojen pääomat	582	583
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	38 946	34 513	Muut toimeksiantojen pääomat	1	1
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	407	404	VIERAS PÄÄOMA	32 337	26 354
Valtion toimeksiannot	83	77	Pitkäaikainen	17 001	12 153
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	273	327	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	16 326	11 478
Muu toimeksiantojen varat	51	0	Lainat julkisyhteisöiltä	675	675
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lyhytaikainen	15 336	14 201
Vaihto-omaisuus			Joukkovelkakirjalainat	2 916	2 416
Aineet ja tarvikkeet	171	282	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 278	2 853
Saamiset			Saadut ennakot	12	11
Pitkäaikaiset saamiset	4	4	Ostovelat	3 182	2 813
Myyntisaamiset	4	4	Muut velat	895	991
Lyhytaikaiset saamiset	5 893	4 103	Siirtovelat	6 004	5 077
Myyntisaamiset	2 559	953	Laskennalliset verovelat	49	39
Lainasaamiset	75	119	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	49 660	42 765
Muut saamiset	662	528	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2022	2021
Siirtosaamiset	2 597	2 503	Omavaraisuusaste, %	31,1	35,8
Saamiset yhteensä	5 896	4 107	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	40,8	34,9
Rahoitusarvopaperit	664	781	Kertynyt ylijäämä, 1 000 e (*)	-316	-377
Osakkeet ja osuudet	606	59	Kertynyt ylijäämä, €/asukas (*)	-76	-89
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	3	558	Lainat, euroa/asukas	5 330	4 107
Joukkovelkakirjalainasaamiset	6	3	Lainakanta 31.12., 1 000 e	22 196	17 422
Muut arvopaperit	50	161	Lainat ja vastuut, euroa/asukas	7 374	5 672
Rahat ja pankkisaamiset	3 576	2 678	Lainat ja vastuut 31.12., 1 000 e	30 704	24 062
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	10 307	7 849	Lainasaamiset 31.12., 1 000 e	488	511
VASTAAVAA YHTEENSÄ	49 660	42 765	Asukasmäärä	4 164	4 242

1.7.1 Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan (Kuntal 110 §).

1.7.2 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahasiirtoja. Kirjaimellisesti tuloksen käsittely on ylijäämäisen tuloksen siirtämistä taseen vapaaehtoiseen varaukseen, rahastoon tai tilikauden ylijäämätilille.

Kunnanhallitus 3.4.2023 § 109

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että poistoeroa tuloutetaan suunnitelman mukaan 89.247,39 euroa ja että tämän jälkeen vuoden 2022 tilikauden ylijäämä 320,39 euroa kirjataan taseen yli-/alijäämätilille.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Seurantaa koskeva sääntely

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen.

Toteutumisvertailusta on lisäksi käytävä ilmi, onko menot tulojen lisäksi muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla. Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin kassavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa ovat käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Toteutumisvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta.

Toteutumisvertailun laadinnasta vastaavat kunnanhallitus sekä tilivelvolliset toimielimet ja viran- ja toimenhaltijat. Voimassa olevan organisaation mukaan tilivelvollisia ovat kunnanhallituksen jäsenet, kunnanjohtaja, hallintopäällikkö, lomituspäällikkö, sivistyslautakunta, sivistysjohtaja, kirjasto- ja kulttuuritoimen johtaja, varhaiskasvatuksen päällikkö, musiikkiopiston rehtori, ympäristölautakunta, tekninen johtaja ja kuntatekniikan päällikkö.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 13.12.2021 § 140 hyväksynyt vuoden 2022 talousarvion, jonka investointiosaan valtuus on 1.318.000 euroa (nettoinvestoinnit).

Talousarvion hyväksyessään valtuusto on hyväksynyt määrärahojen sitovuustason sekä toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Sitovuustaso on käyttötalousoosassa ulkoinen toimintakate toimielintasolla ja investointiosassa projekteittain sekä rahoitusosassa kustannuspaikoittain. Investointi- ja rahoitusosan määrärahamuutokset hyväksyy aina kunnanvaltuusto.

2.2 Tavoitteiden ja käyttötalouden toteutuminen

Toteutumisvertailu sisältää sekä ulkoiset että sisäiset tulot ja menot. Sitovuustaso on ulkoinen toimintakate toimielintasolla, joka näkyy talousarvion toteutumistaulukoissa tummennettuna rivinä.

Tunnuslukuja laskettaessa on asukasmääränä käytetty

31.12.2015	4 738
31.12.2016	4 661
31.12.2017	4 578
31.12.2018	4 480
31.12.2019	4 361
31.12.2020	4 312
31.12.2021	4 242
31.12.2022	4 164

KUNNANHALLITUS

Keskeiset tapahtumat 2022 sekä suunnitelmakaudelle 2023–2024

Helmikuussa käytiin historiassaan ensimmäiset aluevaalit. Aluevaaleissa valitaan aluevaltuustot hyvinvointialueille, joiden vastuulla on sosiaalihuollon, terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestäminen 1.1.2023 lukien. Hyvinvointialueella on itsehallinto ja ylintä päätösvaltaa alueen asioissa käyttää aluevaltuusto. Tohmajärven kunnasta aluevaltuuston valittiin yksi edusta Matti Kuittinen Suomen Keskustan listoilta.

Elinkeinoelämän osalta alkava vuosi on ollut erittäin vilkas. Kunnanvaltuusto teki 17.1.2022 päätöksen omavelkaisen takauksen myöntämisestä Tohmajärven Yrityspalvelut Oy:n lainalle. Päätöksen turvin kunnan omistama yhtiö rakennuttaa uudet toimitilat Tohmajärven Tikkalaan. Tiloihin tulee vuokralaiseksi suksivoidevalmistaja Vauhti Speed Oy, joka menetti omat vuokratilansa vuoden 2021 lopulla tulipalon yhteydessä. Tämä tarkoittaa myös sitä, että Tikkalaan tulee uusi yritysalue, jonne rakentaa kunnallistekniikka ja tämä mahdollistaa myös uusien yritysten sijoittumisen Tikkalan alueelle. Vauhti Speed Oy:n kotipaikka on jo tällä hetkellä Tohmajärvi.

Vanhan Tietäväisen koulukeskuksen osalta oli olemassa päätökset, että tilojen markkinointi päätetään 2021 vuoden loppuun ja rakennukset ajetaan irtaimistohuutokaupan jälkeen alas. Ukrainan sodan alkamisen myötä tilojen lämpimänä pitämistä kuitenkin jatkettiin, koska haluttiin selvittää, onko tiloista hyötyä esim. vastaanottokeskuksena. Tähän käyttöön ei ollut tarvetta, mutta kevään aikana B-talosta (vanha lukiorakennus) saatiin ostotarjous ja tiloista tehtiin kaupat Osuuskunta Lumimuutoksen kanssa. Tilat palvelevat nyt heillä monimuotoisessa käytössä, tiloja hyödynnetään nyt mm. kalanjalostustoiminnassa.

Kunnanvaltuuston hyväksymän kehittämissuunnitelman ensimmäisestä vaiheesta on pantu toimeen mm. Nordea-talon purkaminen, kehittämissuunnitelman toimenpiteet jatkuvat suunnitelman mukaisesti. Vuoden 2023 talousarvion hyväksynnän yhteydessä valtuusto päätti korjauttaa Kunnallistalon/Keltaisen talon ulkovuorauksen, tähän varattiin rahaa 226.000 euroa.

Kunnanhallituksella on nyt yksi tulosityksikkö vähemmän, koska lomituspäätös on ensimmäistä kertaa oma toimialansa 1.1.2022 alkaen.

Keskusvaalilautakunta

Tilivelvollinen: lautakunnan jäsenet, hallintopäällikkö

Toiminta-ajatus

Kunnan keskusvaalilautakunta tuottaa kuntalaisille vaalipalvelut eri vaaleja koskevan lainsäädännön ja ohjeistuksen mukaisesti.

Toiminnan sisältö

Ensimmäiset aluevaalit tammikuussa 2022.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

1. Vuoden 2022 aluevaalit toteutettiin, ennakkoäänestyspaikkoina olivat kunnanvirasto ja kirjastoauto ja kolme äänestyspaikkaa varsinaisena vaalipäivänä, Keskinen ää, Itäinen ää ja Läntinen ää.

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	5 088	0	0	0	9 647	9 647
Ulkoiset toimintakulut	-34 060	-25 800		-25 800	-18 722	7 078
Toimintakate	-28 972	-25 800	0	-25 800	-9 075	16 725
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-2 276	0	0	0	-2 845	0
<i>Nettomenot</i>	<i>-31 248</i>	<i>-25 800</i>	<i>0</i>	<i>-25 800</i>	<i>-11 920</i>	<i>0</i>
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
nettokustannus €/asukas		0,3	7		3
äänestys %					
- kuntavaalit			53.2		42.9
- eduskuntavaalit	67.4				
- eu-vaalit	36.5				
äänestysalueet, kpl	3	0	3	3	3
ennakkoäänestyspaikat	3	0	3	1	2
vaalitoimitsijat	10	0	14	10	11

Kunnanvaltuusto

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa.

Toiminnan sisältö

Valtuusto kokoontuu päättäminaan aikoina ja valtuuston kutsuu koolle puheenjohtaja. Tarvittaessa pidetään keskeisistä päätettäväksi tulevista asioista kyselytunteja ja seminaareja. Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista. Valtuusto päättää tilintarkastusyhteisön valinnasta kilpailutuksen perusteella.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

1. Seurataan taloutta reaaliajassa ja reagoidaan tarvittaessa kunnan taloudessa tapahtuviin muutoksiin.
Tavoite: Kunnanvaltuusto tekee kunnan taloutta koskevia päätöksiä vähintään viidesti vuoden 2022 aikana
Mittari: Kunnan taloutta koskevien päätösten määrä vuonna 2022
Toteuma: Tavoite on toteutunut: Kunnanvaltuuston kokoontunut kahdeksan kertaa ja taloutta koskevia päätöksiä on käsitelty 7 kokouksessa.
2. Kunnanvaltuusto täyttää kunnanjohtajan viran.
Tavoite: Kunnanjohtajan virka täytetty 31.7.2022 mennessä
Mittari: Viran täyttö toteutettu/toteuttamatta
Toteuma: Tavoite on toteutunut. Kunnanjohtajan virka on täytetty kunnanvaltuuston kokouksessa 30.5.2022.
3. Kunnanvaltuusto päättää, miten kunnan ruoka- ja siivouspalvelut järjestetään 1.1.2023 alkaen.
Tavoite: Kunnanvaltuusto on tehnyt 2022 aikana päätökset kunnan ruoka- ja siivouspalveluiden järjestämisestä 1.1.2023 alkaen.
Mittari: Päätökset ruoka- ja siivouspalveluiden järjestämisestä 1.1.2023 alkaen tehty/tekemättä
Toteuma: Tavoite on toteutunut. Päätökset ruoka- ja siivouspalveluiden järjestämisestä 1.1.2023 alkaen tehty kunnanvaltuustossa 11.4.2022
4. Pidetään valtuustoseminaareja, jossa esitellään mm. kunnan konserniyhtiöiden toimintaa.
Tavoite: Pidetään vähintään yksi valtuustoseminaari, jossa käsitellään kunnan konserniyhtiöiden toimintaa.
Mittari: Kunnan konsernitaloutta käsittelevien valtuustoseminaarien määrä
Toteuma: Tavoite on toteutunut: Konserniyhtiöistä on ollut vieraita valtuustonkyselytunnilla tai valtuustoseminaarissa vuoden 2022 aikana seuraavasti:
17.1.2022 Tohmajärven Yrityspalvelut Oy
28.2.2022 Keski-Karjalan kehitysyritys Oy
20.6.2022 Tohmajärven Yrityspalvelut Oy

5. Järjestetään valtuustoretki, jossa hyvän ilmapiirin vahvistamisen lisäksi, on tarkoitus hakea referenssikohteisiin tutustumalla oppia keskustan yleisilmeen kohentamiseen.
Tavoite: Järjestää valtuustoretki paikkakunnan ulkopuolella vuoden 2022 aikana.
Mittari: Paikkakunnan ulkopuolelle järjestetty valtuustoretki toteutui/ ei toteutunut.
Toteuma: Tavoite on toteutunut: Valtuustoretki toteutettiin syyskuussa. Valtuusto teki retkellä kaksi tutustumiskäyntiä liittyen kunnan elinvoimaan parantamiseen ja osallistui kuntamarkkinat tapahtumaan Helsingissä.
6. Tehdään valtuuston kanssa lyhyitä retkiä tutustumalla mm. paikkakunnan yrityksiin.
Tavoite: Toteutetaan vähintään yksi bussikierros paikkakunnalla vuoden 2022 aikana.
Mittari: Järjestettyjen bussikierrosten määrä 2022
Toteuma: Tavoite toteutunut. Kunnanvaltuusto on tehnyt retken 17.6, jossa tutustuttiin neljän paikkakunnalla toimivan yrityksen toimintaan.

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Ulkoiset toimintakulut	-69 061	-59 400	0	-59 400	-56 776	2 624
Toimintakate	-69 061	-59 400	0	-59 400	-56 776	2 624
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-17 149	-16 870	0	-16 870	-21 458	-4 588
<i>Nettomenot</i>	<i>-86 210</i>	<i>-76 270</i>	<i>0</i>	<i>-76 270</i>	<i>-78 234</i>	<i>-1 964</i>
Poistot ja arvonalentumiset	-15 352	-8 000	0	-8 000	-18 343	-10 343

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
nettokustannus €/asukas	11	12	20		19
Kokoukset, kpl	8	6	8	6	8
Seminaarit, iltakoulut	0		7	3	
Käsitellyt §	104	94	148	60	96

Tarkastuslautakunta

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus

Kuntalain 121 ja 125 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
- huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisesta ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi
- valmisteltava tilintarkastuskertomuksen käsittely valtuustolle
- hankittava asianomaisen selvitys ja kunnanhallituksen lausunto tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta

Toiminnan sisältö

Lautakunnan arvioinnin kohteena ovat erityisesti kunnanvaltuuston hyväksymien strategioiden ja tavoitteiden toteutuminen sekä kokonaisarvio kunnan toiminnan tuloksellisuudesta kuntalaisten näkökulmasta. Lautakunta työskentelee yhteistyössä tilintarkastajien kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

1. Kuullaan toimialajohtajia ja asiantuntijoita
Tavoite: 9 kpl
Mittari: kpl määrä
Toteuma: 23 kpl
2. Tutustaan painopistealueena oleviin kohteisiin
Tavoite: 5 kpl
Mittari: kpl määrä
Toteuma: 1 kpl

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Ulkoiset toimintakulut	-20 695	-18 900	0	-18 900	-20 845	-1 945
Toimintakate	-20 695	-18 900	0	-18 900	-20 845	-1 945
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	0	0	0	0	-303	-303
<i>Nettomenot</i>	<i>-20 695</i>	<i>-18 900</i>	<i>0</i>	<i>-18 900</i>	<i>-21 148</i>	<i>-2 248</i>
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
Tarkastuspäivät, kpl	9,3	13,2	15,5	10	11,1
Kokoukset, kpl	9	10	10	10	9
Käsitellyt §	69	61	83	70	69

Yleisjohto

Kustannuspaikat: Kunnanhallitus, Suhdetoiminta ja edustus, Kansainvälinen toiminta, Vanhusneuvosto, Vammaisneuvosto, Joukkoliikenne
Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus

Kunnan yleisjohton tehtävänä on koko kuntakonsernin johtaminen ja kunnan elinvoimaisuuden edistäminen ja turvaaminen.

Toiminnan sisältö

Kunnanhallitus vastaa kunnan konserniohjauksesta, kehittämistoiminnasta, hallinnosta, taloudenhoidosta ja sisäisestä valvonnasta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Kunnan hallintoa, taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnanjohtaja kuntastrategian, johtajasopimuksen ja vuosikohtaisten tulostavoitteiden mukaisesti.

Elinvoimaneuvoston tavoitteena on kehittää Tohmajärven elinkenoelämän edellytyksiä.

Vanhusneuvosto vaikuttaa ikääntyneen väestön hyvinvoinnin ja palvelutarpeiden huomioimisesta kunnan päätöksenteossa ja järjestää tapahtumia.

Vammaisneuvosto vaikuttaa vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin ja palvelutarpeiden huomioimisesta kunnan päätöksenteossa ja järjestää tapahtumia.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

1. Kunnanhallitus seuraa taloutta reaaliaikaisesti ja tuo osavuosisiraporttien välissä tietoa kunnan taloudellisesta tilanteesta.
Tavoite: Kunnanhallitus käsittelee vähintään kerran budjettiennustetta vuoden 2022 osalta.
Mittari: Tavoite toteutui/tavoite ei toteutunut
Toteuma: Tavoite on toteutunut. Taloutta on seurattu reaaliaikaisesti joka kuukausi. Budjettiennustetta on käsitelty kunnanhallituksessa, kunnanjohtajan ajankohtaisissa asioissa 31.10.2022.
2. Kunnanhallitus valmistelee kunnanjohtajan viran täytön valtuuston päätettäväksi.
Tavoite: Kunnanhallitus on valmistellut kunnanjohtajan virantäytön valtuuston päätettäväksi.
Mittari: Tavoite toteutui/tavoite ei toteutunut
Toteuma: Tavoite on toteutunut. Kunnanhallitus on valmistellut kunnanjohtajan virantäytön valtuuston päätettäväksi ja kunnanvaltuusto on täyttänyt viran kokouksessaan 30.5.2022.
3. Kunnanhallitus valmistelee valtuustolle esityksen, miten kunnan ruoka- ja siivouspalvelut järjestetään 1.1.2023 alkaen.
Tavoite: Esitys valmisteltu valtuuston päätettäväksi viimeistään kunnanhallituksen 2023 talousarviokäsittelyn yhteydessä.
Mittari: Tavoite toteutui/tavoite ei toteutunut.
Toteuma: Tavoite on toteutunut. Ruoka- ja siivouspalvelujen osalta päätös on valmisteltu valtuustolle kunnanhallituksen kokouksessa 21.3.2022

4. Kunnanhallitus ohjaa kunnan kehittämistoimintaa kuntastrategian ja talousarvioraamin puitteissa.
Tavoite: Kunnanhallitus kuulee vähintään kaksi kertaa vuoden 2022 aikana raportin kunnan kehittämistoimenpiteistä kunnanjohtajan ajankohtaisissa asioissa.
Mittari: Raportoinnin määrä 2022 vuoden aikana.
 Toteuma: Tavoite toteutunut osittain. Kunnan kehittämistoimenpiteistä on keskusteltu kunnanhallituksessa lähes jokaisessa kokouksessa kunnanjohtajan ajankohtaisissa asioissa. Virallista raporttia ei ole kuitenkaan tähän mennessä laadittu.
5. Kunnanhallituksen toimintaa suunnitelmalliseen suuntaan ohjaamaan laaditaan vuosikello.
Tavoite: Vuosikellon laatiminen kevät- ja syyskaudelle
Mittari: Vuosikello laadittu/ laatimatta
Toteuma: Tavoite ei ole toteutunut. Vuosikelloa ei ole laadittu.

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	3 998	5 000	0	5 000	115 014	110 014
Ulkoiset toimintakulut	-636 886	-421 770	0	-421 770	-675 545	-253 775
Toimintakate	-632 888	-416 770	0	-416 770	-560 531	-143 761
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-11 256	-9 245	0	-9 245	-14 843	-5 598
<i>Nettomenot</i>	<i>-644 144</i>	<i>-426 015</i>	<i>0</i>	<i>-426 015</i>	<i>-575 374</i>	<i>-149 359</i>
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Yleisjohdon osalta toimintakulut ovat ylittyneet talousarvioon nähden. Tämä selittyy luovutustappioilla, jotka on kirjattu yleisjohdon alle Taitotalon ja Lukio rakennuksen myynnin seurauksena. Luovutustappiot ovat Taitotalon osalta noin 21.000 euroa ja Tietäväisen koulukeskuksen B-talon (vanha lukiorakennus) noin 120.000 euroa. Muita osin yleisjohdon toteuma on ollut talousarvion suuntainen.

Kehittämispalvelut

Elinkeinotoimi, KETI Oy

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus

Kehittämispalvelut luo edellytyksiä kunnan ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä työpaikkojen syntymiselle ja säilymiselle toimimalla yhteistyössä yrittäjien, kunnan muiden toimialojen sekä Keski-Karjalan kehitysyhtiö KETI Oy:n ja muiden yhteistyökumppanien kanssa.

Toiminnan sisältö

Yritysyhteistyö ja elinkeinotoiminnan kehittäminen, kuntamarkkinointi, tonttimarkkinointi, matkailu, järjestöyhteistyö, seutuyhteistyö, kunnan kiinteistöjen myynti, tapahtumat

Toiminnalliset tavoitteet 2022

- Tavoite: Kehittämissuunnitelman vaiheen 1 toteutus
Mittari: Suunnitelman valmistuminen kehittämissuunnitelman mukaan
Toteuma: Tavoite on toteutunut. Puistoalueiden esisiistiminen on tehty. Esiselvitykset ja suunnitelmat on tilattu ja ne valmistuivat 12/2022. Myös Nordea-talo on purettu.
- Tavoite: Yhteistyö yritysten ja yrittäjäjärjestöjen kanssa. Järjestötapaamiset ja yritysvierailut sekä yrityksiä koskevien esim. tiedotteiden ja koulutusten viestiminen kunnan virallisilla viestintäkanavilla sekä kuukausittain järjestettävillä yrittäjäkahveilla.
Mittari: yritysvierailujen määrä, tavoite min 12 kpl/v
Toteuma: Tavoite toteutunut. Yrittäjäkahveja on järjestetty kuukausittain pl. kesäaika, kunnan edustus on ollut mukana yrittäjäjärjestön kokouksissa ja tapahtumissa, järjestötapaamisia on järjestetty 4 kpl. Yritysvierailuja elokuun loppuun mennessä 29 kpl. Kunnanjohtajalla on ollut tämän lisäksi 13 erillistä yritystapaamista.
- Tavoite: Kiinteistöjen vuokratason ja tuottavuuden selkiyttäminen
Mittari: Tuottojen ja kulujen seurantataulukko kiinteistöittäin
Toteuma: Tavoite toteutunut: Seurantataulukko kiinteistöittäin laadittu.
- Tavoite: Järjestöyhteistyö ja yhdistysavustussääntöjen jalkauttaminen kentälle.
Mittari: Yhdistysillat 2 x / v, yhdistystoiminnan vuosikello
Toteuma: Tavoite on toteutunut. Yhdistysillat 3 kpl, yhdistyksille on laadittu vuosikello, joka on esitelty ja jalkautettu kentälle yhdistysilloissa.
- Tavoite: Kumppanuussopimusten yleiset pelisäännöt ja tarvekartoitus sekä tapahtumien järjestämisen pelisäännöt
Mittari: Kumppanuussopimusten pelisäännöt ja tarveselvitys, tapahtumien järjestämisen pelisäännöt
Toteuma: Tavoite on toteutunut. Kumppanuussopimus pohja laadittu ja otettu käyttöön, tapahtumien järjestämisen toimintaohjeista on tehty opinnäytetyö, joka jalkautetaan käytäntöön.
- Tavoite: Kunnan viestintästrategian jalkauttaminen kentälle monikanavaisella viestinnällä.
Mittari: Viestintästrategiamalli julkaistaan sekä yritys-, yhdistys- että kumppanuustoiminnan tueksi

Toteuma: Tavoite on osittain toteutunut. Laadittu viestintästrategiamalli on viestintäryöryhmän viimeisteltävänä.

7. Tavoite: Kunnan oman tietoverkkoinfran selvittäminen mahdollista vaiheittaista toteuttamista varten.

Mittari: Selvitys tehty / ei tehty

Toteuma: Tavoite toteutunut osittain. Selvitys kunnan omasta tietoverkkoinfrasta tuotu kunnanhallituksen tietoon 23.5.2022 kokouksessa.

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	356 525	343 650	0	343 650	337 645	-6 005
Ulkoiset toimintakulut	-666 114	-738 820	0	-738 820	-592 556	146 264
Toimintakate	-309 589	-395 170	0	-395 170	-254 911	140 259
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-95 417	-17 860	0	-17 860	-71 424	-53 756
<i>Nettomenot</i>	<i>-405 006</i>	<i>-413 030</i>	<i>0</i>	<i>-413 030</i>	<i>-326 335</i>	<i>86 503</i>
Poistot ja arvonalentumiset	-305	0	0	0	-333	-333

Määrärahojen olennaiset muutokset

Tietäväisen koulukeskuksen osalta lämmityskustannukset ovat olleet talousarvioon nähden suuremmat. Koulukeskus on pidetty syyskuun alkuun lämpimänä, mitä ei huomioitu talousarviossa. Lämmittäminen on mahdollistanut B-talon (vanha lukiorakennus) myymisen kevään aikana. Tietäväisen koulun B-osan myynti ja A-talon siirtyminen kylmilleen vaikuttaa kehittämispalveluiden kulurakenteeseen jatkossa positiivisesti.

Kehittämispalveluiden osalta toimintakate on ollut 140.259 euroa pienempi talousarviota nähden. Pienemmät kustannukset selittyvät rakennusten kunnossapidon matalimmilla kustannuksilla ja vähäisimmillä palveluiden ostoilla talousarvioon nähden. Edellä mainittujen kohteiden osalta on tehty jo kiristystä laadittaessa vuoden 2023 talousarviota.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022
nettokustannus €/asukas	79	85	95	78
Uusien yritysten määrä, lkm/v	5	14	27	21
Ketin asiakkaina palveluja käyttäneet, yrityksiä kpl	85	155		101

Maaseutupalvelut

Maaseutupalvelut, Hanketoiminta
Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus

Maaseutupalvelut vastaavat maaseutuelinkeinoviranomaistehtävistä ja maaseutuelinkeinojen kehittämisestä.

Toiminnan sisältö

Pohjois-Karjalan kuntien maaseutupalvelut yhdistyvät yhdeksi yksiköksi vuoden 2021 alusta. Tohmajärvellä on yksikön toimipiste, jossa työskentelee maaseutuasiamies. Toiminnan ydinsisältö on viranomaispalvelujen tarjoaminen maatalousyrittäjille, kuten viljelijätukien käsittely ja neuvonta, riista- ja petovahinkokorvauksien käsittely, hukkakauralakiin perustuva valvonta ja neuvonta, eläintenpitäjien rekisteröintiin liittyvät tehtävät, rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen lausunnot ym. tarvittavat lausunnot sekä muut maaseutuviranomaiselle säädetyt tehtävät.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

1. Maaseudun elinvoimaisena säilyttäminen säilyttämällä viljelyssä oleva peltoala.

Tavoite: 8 660 ha.

Mittari: Toteutunut viljelyssä oleva peltoala

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Ulkoiset toimintakulut	-80 031	-79 000	0	-79 000	-70 853	8 147
Toimintakate	-80 031	-79 000	0	-79 000	-70 853	8 147
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-2 147	-2 645	0	-2 645	-2 483	162
<i>Nettomenot</i>	<i>-82 178</i>	<i>-81 645</i>	<i>0</i>	<i>-81 645</i>	<i>-73 336</i>	<i>8 309</i>
Poistot ja arvonalentumiset	0	0		0	0	0

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Maatiloja yhteensä	153	150	144	141	143	140
Lypsykarjatalous	46	41	38	37	34	28
Muu naudakarjatalous	17	15	15	13	12	14
Muu kotieläintalous	11	8	8	7	7	7
Viljanviljely	24	25	23	21	21	23
Puutarhatuotanto	3	3	3	3	3	2
Muu kasvituotanto	52	58	57	60	66	65
Muut tuotanto tai toiminta						1
Peltoa ha	9 051	9 003	8 535	8 661	8 668	8 692
Peltoa ha / tila	59,2	60,0	59,3	61,4	61,0	62,5
Peltoa luomussa %	38	38	38	38	44	38
Maitomäärä, milj. ltr	14,04	14,35	14,55	15,31	14,51	14,04
Maitoa, ltr, tilaa kohti	292 447	341 618	382 931	413 901	392 042	484 126
Tulotuet x 1 000 € (sis.kuntien ja ELY:n käsittelemät)	8 120	8 019	7 763	7 736	7 867	8 559
Investointikohteet kpl	7	12	5	6	8	15
Investointiavustukset 1 000 €	137	1 355	73	1 695	137	266
Korkotukilainat 1 000 €	159	2 085	40	2 555	0	251
Sukupolvenvaihdokset kpl	0	2	2	1	4	1

Työllisyyspalvelut

Hanketoiminta, Sosiaalinen työllistäminen, Kelan tm-tukiosuus
Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus

Pitkäaikaistyöttömyyden aiheuttamien kustannusten ja inhimillisen syrjäytymisen estäminen ja hallitseminen yhteistyössä työllisyshoidon verkoston kanssa. Kunnan osarahoittaman työmarkkinatukimaksun vähentäminen. Työllisyyden edistäminen.

Toiminnan sisältö

Työnhakija-asiakkaiden laaja-alainen neuvonta- ja ohjaustehtävä. Työkokeilu- ja palkkatuettujen työpaikkojen varmistaminen ja lisääminen kumppanuussopimusten avulla. Hankerahoituksen hyödyntäminen työllisyshoidossa. Työnantajille tiedottaminen ja ohjaus käytettävissä olevista työllistämisen tukitoimista; palkkatuen ja kuntalisän käyttäminen työllistämisen tehostamiseksi.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

- Tavoite: Hankkeiden ToKi ja Topakka resurssien hyödyntäminen pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi ja työnhakija-asiakkaiden eläkeselvittelyjen tehostamiseksi
Mittari: Maksulistalla olevien työnhakija-asiakkaiden määrän väheneminen
Toteuma: Maksulistalla olevien työnhakija-asiakkaiden määrä on vähentynyt noin 20 henkilöllä verrattuna vuoden takaiseen. Useita eläkepäättöksiä on saatu Topakka -hankkeen avulla.
- Tavoite: Työttömien, syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tavoittamisen ja eteenpäin ohjaamisen tehostaminen yhteistyössä TE-toimiston kanssa
Mittari: Nuorisotyöttömyys laskee
Toteuma: Tavoite toteutui. Nuorisotyöttömyys on vähentynyt vuoden 2021 lähes 25 %:sta (ka. koko vuosi) alle 15 %:iin (ka. koko vuosi 2022).
- Tavoite: Kuntalisän ja palkkatuen mahdollisuuden voimakkaampi tiedottaminen työnantajille
Mittari: kuntalisien myöntämisen määrällinen nousu verrattuna edellisvuoteen
Toteuma: Tavoite ei toteutunut. Kuntalisiä on myönnetty yhteensä hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna.
- Tavoite: Työllisyysasteen nostaminen aktiivomalla sekä työvoiman tarjontaa että kysyntää kannustamalla yrittäjiä työllistämiseen eri tukikeinoja käyttäen
Mittari: Työllisyysasteen muutos vuoteen 2021
Toteuma: Työttömyysprosentin keskiarvo on laskenut vuoden takaisesta 1 % ja työllisyysaste on parantunut

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	158 576	162 250	0	162 250	97 323	-64 927
Ulkoiset toimintakulut	-800 324	-804 335	0	-804 335	-728 204	76 131
Toimintakate	-641 748	-642 085	0	-642 085	-630 881	11 204
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-8 287	-5 035	0	-5 035	-9 852	4 817
<i>Nettomenot</i>	<i>-650 035</i>	<i>-647 120</i>	<i>0</i>	<i>-647 120</i>	<i>-640 733</i>	<i>6 387</i>
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Kuntouttavassa työtoiminnassa olevien henkilöiden määrä laski tasaisesti kohti loppuvuotta 2022. Tämän johdosta asiakaspalveluiden ostosta muilta tulee säästöä. Työmarkkinatuki on saatu laskuun suhteessa edellisvuoteen, mutta ei toivotun suuruiseksi. Työmarkkinatuen kuntaosuuteen varattu määräraha ei riittänyt koko vuodeksi.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
Työvoima	1 874	1 827	1 760		1 749
Työttömyys-%	14,9	17,2	15,8	15	14,8
Työttömien määrä	279	316		260	258
Työttömien aktiivointiaste	37,6	29,8	32,4	40	31,9
Työmarkkinatuen kuntaosuus €	252 414	340 751	315 729	230 000	279 077
300–499 päivää	74 530	106 074	95 118		53 286
500–999 päivää	108 780	156 429	107 765		97 982
1000 päivää	69 104	78 248	112 846		127 809

Hallintopalvelut

Keskustoimisto, Tiedonhallinta

Tilivelvollinen: hallintopäällikkö

Toiminta-ajatus

Kunnan päätöksenteko on avointa ja osallistavaa. Järjestetään hallinto niin, että kuntalaiset ovat tyytyväisiä kunnan tarjoamiin palveluihin, ja Tohmajärvi koetaan myönteisenä ja kannustavana paikkana asua ja yrittää. Hyvä hallinto mielletään monesti vain byrokraattisena käsitteenä. Laillisuuden lisäksi hyvään päätöksentekoprosessiin pääsee päätöksenteon eri vaiheissa monipuolisesti osallistumaan eri tahot. Asioiden käsittely järjestetään vaivattomasti ja hyväksyttävästi. Osallisuus syntyy esimerkiksi kuntalaisten kuulemisesta, tyytyväisyyttä mittaavista kyselyistä ja vaikutusmahdollisuuksista itseään koskeviin asioihin. Koordinoidaan ja kehitetään kunnan tiedonhallintaa tavoitteena kunnan toimistojen sähköistäminen ja nopeuttaminen.

Toiminnan sisältö

Hallintopalvelut toteuttaa valtuuston ja hallituksen päättämällä tavalla kunnan hallinnon käytännön toimenpiteet sekä tekee hallituksen ja valtuuston asioiden valmistelutyön ja huolehtii päätösten täytäntöönpanosta ja tiedottamisesta sekä vastaa kunnan kirjaamosta, intranetistä, asiakirjahallinnosta, tiedonhallinnasta ja sähköisestä asiointipalvelusta. Tämän lisäksi hallintopalvelut palvelee kuntalaisia moninaisissa hallinnon toimialaan liittyvissä kysymyksissä. Toimia valmistelevana asiantuntijana kunnan muille toimialoille.

Toiminnalliset tavoitteet

Hallintopalveluiden organisaatio muuttui vuoden 2022 alusta, kun lakkautettu tiedonhallinnan tulosityksikkö muutettiin hallintopalvelujen kustannuspaikaksi. Keskushallinnon sihteeri eläköityi syksyllä 2022, toimi täytettiin sisäisesti huhtikuussa 2022. Uusi tiedonhallinnan asiantuntija aloitti tammikuussa 2022.

1. Tarjotaan työkaluja arjen työskentelyyn valmistelijoille ja esittelijöille.

Tavoite: Järjestetään yhteinen valmistelijan ja esittelijän koulutus viranomaisen toiminnan julkisuudesta. Tavoitteena on 10 osallistujaa kunnan viran- tai toimenhaltijaa.

Mittari: Koulutukseen osallistuneiden henkilömäärä

Toteuma: Koulutus järjestettiin kaksipäiväisenä 3. ja 10.5.2022. Koulutukseen osallistui ensimmäisenä päivänä 30 ja toisena päivänä 27 kunnan viranhaltijaa ja työntekijää. Tavoite on toteutunut.

2. Tavoite: Tiedonhallinnan asiantuntijan virka on täytetty mahdollisuuksien mukaan jo vuoden 2022 alusta lukien. Tavoitteena on, että virka on täytetty 10/12 kuukautta vuoden aikana.

Mittari: Kuukausien lukumäärä, jona virka on täytetty.

Toteuma: Uusi tiedonhallinnan asiantuntija aloitti 10.1.2022. Virka on ollut täytettynä 11/12. Tavoite on toteutunut.

3. Tavoite: Keskushallinnon sihteerin tehtävä on täytetty pitkäaikaisen keskushallinnon sihteerin eläköidyttyä. Tavoitteena on, että tehtävä on täytetty sisäisesti 12/12 kuukautta vuoden aikana.

Mittari: Kuukausien lukumäärä, jona tehtävä on täytetty.

Toteuma: Keskushallinnon sihteeri eläköityi syksyllä 2022, tehtävä täytettiin sisäisesti ja uusi hallintosihteeri aloitti huhtikuussa 2022 työskennellen keskushallinnon sihteerin kanssa yhtä aikaa

kuukauden ja toukokuusta alkaen itsenäisesti. Tehtävä oli täytettynä 12/12 kuukautta. Tavoite toteutui.

Määrärahojen olennaiset muutokset

Hallintopalveluiden organisaatio muuttui vuoden 2022 alusta, kun lakkautettu tiedonhallinnan tulosityksikkö siirrettiin hallintopalvelujen kustannuspaikaksi. Tämä tarkoittaa sitä, että hallintopalvelujen tulosityksikkö kasvoi mutta vastaavasti tiedonhallinnan tulosityksikkö poistui.

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	634	450	0	450	2 317	1 867
Ulkoiset toimintakulut	-212 951	-305 960	0	-305 960	-287 079	18 881
Toimintakate	-212 317	-305 510	0	-305 510	-284 762	20 748
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-15 536	-13 655	0	-13 655	-19 042	-5 387
<i>Nettomenot</i>	<i>-227 853</i>	<i>-319 165</i>	<i>0</i>	<i>-319 165</i>	<i>-303 804</i>	<i>15 361</i>
Poistot ja arvonalentumiset	-1 936	0	0	0	0	0

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
nettokustannus €/asukas	87	40	54		73
Vireille tulleiden asioiden määrä (uudet)	412		457	450	389

Talouspalvelut

Talous- ja palkkatoimisto, Veropalvelut
Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus

Toteuttaa kunnan kirjanpito, palkanlaskenta ja tilinpäätös lain vaatimusten mukaisesti käyttäen nykyaikaisia ohjelmistoja ja järjestelmiä.

Toiminnan sisältö

Talouspalvelut vastaa koko kunnan taloudenhoidosta. Taloushallinto hoitaa kunnan kirjanpidon ja henkilöstön sekä luottamushenkilöiden palkkahallinnon, vastaa ostolaskuista sekä kunnan osto- ja myyntireskontrasta, maksuvalmiudesta, veloista ja perinnästä. Tämän lisäksi talouspalvelut valmistelee kunnan talousarvion, osavuosisiraportit, tilinpäätöksen ja taloustilastot yhdessä kunnan muun henkilöstön kanssa. Talouspalvelujen henkilöstö palvelee myös kuntalaisia ja muita asiakkaita erityisesti osto- ja myyntilaskujen selvittämistä koskevissa kysymyksissä.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

1. Tavoite: Talouden seuranta säännöllisesti johtoryhmässä, vähintään 10 krt vuodessa
Mittari: toteutuneet kerrat
Toteutuma: 8 kertaa
2. Tavoite: Laskutus- ja perintäohjeen laaja päivitys helmikuun loppuun mennessä
Mittari: ohje käsitelty kunnanhallituksessa
Toteutuma: Tavoite toteutunut. Laskutus- ja perintäohje hyväksytty kunnanhallituksessa 21.3.2022 § 67

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	4 527	4 000	0	4 000	11 646	7 646
Ulkoiset toimintakulut	-385 251	-372 380	0	-372 380	-403 551	-31 171
Toimintakate	-380 724	-368 380	0	-368 380	-391 905	-23 525
Sisäiset toimintatuotot	11 400	3 000	0	3 000	312 395	309 395
Sisäiset toimintakulut	-7 550	-9 135	0	-9 135	-11 798	-2 663
<i>Nettomenot</i>	<i>-376 874</i>	<i>-374 515</i>	<i>0</i>	<i>-374 515</i>	<i>-91 308</i>	<i>283 207</i>
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
nettokustannus €/asukas		79	89		22
lähetetyt myyntilaskut, kpl (sis. huomautuslaskut)	16 255	17 384	19 829	16 000	16 520
käsitellyt ostolaskut, kpl	8 022	7 382	7 339	8 000	7 445
palkkasumma, milj.€	9,161	8,588	8,676	9,082	9,077
palkan-/palkkionsaajia/v	718	627	651	700	679

Henkilöstöjaosto / Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöhallinto, Luottamusmiestoimi, Työsuojelu, Työpaikkaruokailu
Tilivelvollinen: hallintopäällikkö

Toiminta-ajatus

Henkilöstöjaosto ja henkilöstöpalvelut vastaavat työnantajana kunnan henkilöstöpolitiikasta ja henkilöstöjohtamisen linjauksista. Tällä tarkoitetaan kunnalle työnantajana kuuluvien virka- ja työehtosopimusten täytäntöönpanoa koskevien asioiden ratkaisemista sekä vastuuta palvelussuhdeasioita koskevista neuvotteluista työnantajana sekä vastuuta muista henkilöstöasioiden linjauksista ja periaatteista. Tulevaisuudessa työnantajavastuut entisestään korostuvat.

Henkilöstöjaoston ja henkilöstöpalveluiden keskeisenä periaatteena on, että henkilöstölle turvataan vaikuttamismahdollisuudet henkilöstöä koskevissa asioissa. Mukana tässä työssä ovat työnantajan edustajien ja esimiesten lisäksi henkilöstön valitsemat pääluottamushenkilöt.

Toiminnan sisältö

Henkilöstöpalvelujen keskeisenä tehtävänä on laatia ja kehittää kunnan henkilöstöhallintoon liittyviä prosesseja ja ohjeistuksia. Henkilöstöjaoston ja henkilöstöpalveluiden rooli on tukea kunnan operatiivista johtoa ja esimiehiä henkilöstöjohtamiseen ja sen kehittämiseen liittyvissä asioissa.

Henkilöstöjaosto, henkilöstöpalvelut ja esimiehet huolehtivat yhdessä siitä, että henkilöstö tulee henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin, työolosuhteiden, koulutukseen pääsyn, palkkauksen, palkitsemisen ja tehtävä-/urakierron osalta kohdelluksi oikeudenmukaisesti ja tasa-arvoisesti.

Lomituspalvelun paikallisyksiköiden yhdistyminen v.2023 alusta Tohmajärven hallinnoimaksi, koko Pohjois-Karjalan kattavaksi yksiköksi näkyi v.2022 valmisteluprojektina, johon kuului paljon henkilöstöhallinnollista tehtävää. Tähän projektiin oli palkattu lomituspalveluun määräaikainen henkilöstökoordinaattori ajalle 15.11.2021-31.12.2022. Liperin kunnan ja Nurmeksien kaupungin kanssa valmisteltiin mm. henkilöstönsiirtosopimukset, palkkausjärjestelmää ja uutta hallinnon organisaatiota. Yhteistyössä varmistettiin yhdistymisen onnistuminen ja työnantajan siihen liittyvien velvoitteiden täyttäminen.

Merkittävästi valmistelutyötä henkilöstöpalveluun toi myös hyvinvointialueiden aloittamiseen liittyvä tukipalveluiden uudelleen järjestely. Ruoka- ja siivouspalvelut päätettiin kokonaisuudessaan siirtää liikkeenluovutuksella hyvinvointialueen tukipalvelut tuottavalle Polkka Oy:lle. Prosessiin liittyi teknisesti kolme liikkeenluovutusta 1.1.2023 kaikkine niitä edeltäneine suunnitteluineen, valmisteluineen ja yhteistoimintalain mukaisine käsittelyineen.

Työsuojeluvaleissa vuoden 2021 lopulla valittiin uudet työsuojeluvaltuutetut ja muodostettiin uusi työsuojeluorganisaatio toimikaudelle 2022–2025. Työsuojelullisesti haastavimman toimialamme maatalouslomituksen tiedostettiin vaativan lisäresurssia myös työsuojeluorganisaatioon, kun lomittajien määrä on 1.1.2023 lähes kolminkertaistumassa lomituksen paikallisyksiköiden yhdistymisen myötä n. 110 lomittajaan. Lomituksen osalta järjestettiin 11/2022 työsuojelun täydennysvaalit, joissa valittiin lomittajille oma työsuojeluvaltuutettu 1.1.2023 alkaen. Vaaleissa käytettiin ensimmäistä kertaa kunnan historiassa sähköistä evaalia, joka toimi hyvin. Työsuojeluorganisaatiota vahvistettiin myös työnantajan puolelta valitsemalla lomituspalvelulle oma työsuojelupäällikkö.

Henkilöstön hyvinvoinnin tukemiseen liikunnan, kulttuurin ja hyvinvointipalvelujen keinoin panostettiin ottamalla käyttöön Epassit 50 euroa/hlö/v. Tällä mahdollistetaan tasapuolinen, omavalintainen ja

paikkakunnasta riippumattoman harrastustoiminnan tuki myös monikunnallisesti toimivilla toimialoillamme. Uutta etua käytti yhteensä 179 työntekijää (61 %)

Koko henkilöstöä koskeva työhyvinvointikysely tehtiin 11/2022. Koko kunnan tasolla tulokset olivat edellisvuotta paremmat.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

Kunnan toiminnassa yhdeksi painopistealueeksi on nostettu kannustava johtaminen ja sitoutunut henkilöstö. Johtamisessa ja arjen esimiestyössä onnistumisella on tässä tärkeä osansa. Esimiehillä tulee olla käytettävissään niin työkaluja kuin aikaa henkilöstöjohtamiseen. Näiden edellytysten luomiseen myös henkilöstöpalvelussa tehdään työtä.

Kunta-alan työvoimapulan odotetaan jatkossa näkyvän entistä kovempaan kilpailuna osaavasta työvoimasta, kun eläköityjiä on paljon. Vuosina 2023–2026 kunnassamme on n. 40 henkilöllä mahdollisuus jäädä eläkkeelle. Työnantajan on kiinnitettävä yhä enenevässä määrin huomiota työssä jaksamiseen ja työhyvinvointiin. Työkiertoon kunnan sisällä suhtaudutaan kannustavasti ja pyritään tarjoamaan henkilöstölle mahdollisuuksia siihen. Muutoksia niin tehtävissä kuin niiden tekijöissä on ollut ja tulee myös jatkossa olemaan paljon.

1. Tavoite: Toisen työnantajan palvelukseen siirtyvien vakinaisten työntekijöiden määrä ei kasva verrattuna vuoteen 2021
Mittari: Toisen työnantajan palvelukseen siirtymisen takia päättyneet vakinaiset palvelussuhteet
Toteutuma: 1–12/2021 päättyneet palvelussuhteet 7 kpl
1–12/2022 päättyneet palvelussuhteet 6 kpl
Tavoite toteutui.

Työhyvinvointi rakentuu perusasioiden varaan, joiden on oltava kunnossa. Jokaisella tulee olla ajan tasalla oleva tehtäväkuvaus ja sen pohjalta palkkausjärjestelmän mukaisesti määritetty palkka.

2. Tavoite: Tehtäväkuvausten järjestelmällinen tarkistus kaikilla toimialoilla v.2022 aikana. Vähintään 90 % tehtäväkuvausten tarkistettu.
Mittari: Tarkistettujen tehtäväkuvausten määrä (lkm. / % toiminnoittain)
Toteutuma: Esihenkilöt ovat raportoineet tehtäväkuvausten ajantasaisuudesta toimialoillaan:
Tekninen: ajan tasalla 14/16 (88 %)
KKMO: ajan tasalla 5/5 (100 %)
Lomitus: ajan tasalla 7/7 (100%)
Kirjasto ja kansalaisopisto: ajan tasalla 2/2 (100%)
Hallintopalvelut: ajan tasalla 3/3 (100 %)
Sivistyksen ja yleishallinnon osalta tietoja puuttuu, joten oletettavasti tavoite ei kaikilta osin toteutunut.

Toinen perusasia on perehdytys. Perehdytyksen sisältö vaihtelee toimialan ja tehtävien mukaan, mutta kaikille Tohmajärven kunnassa työskenteleville kuuluvaa yhteistä sisältöäkin on paljon. Tämän yleisen osion koostaminen ja tuottaminen digitaaliseen muotoon oli vuoden 2022 tavoitteena. Perehdyttäminen vie aina myös perehdyttäjien aikaa, joten perehdytyksen kehittäminen osittain

itsenäisesti suoritettavaksi tehostaa resurssien käyttöä. Työkalun myötä pystytään myös todentamaan annettu perehdytys. Tätä projektia tehtiin yhteistyössä lomituksen yhdistymisprojektin kanssa.

1. Tavoite: Digitaalisen perehdytystyökalun luonti ja käyttöönotto
Mittari: Digitaalinen perehdytys toteutettu (kyllä/ei)
Toteutuma: Digitaalisen perehdytyksen toteutustavaksi valittiin ja hankittiin Vuolearningin oppimisalusta. Sisältöjä on tuotettu alkaen lomituspalvelusta ja yleisistä perehdytysaineistosta. Sisällön kehittämistyö jatkuu. Työkalu on käytössä lomituspalveluissa. Tavoite toteutui.

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	13 242	14 250	0	14 250	14 755	505
Ulkoiset toimintakulut	-103 627	-123 940	0	-123 940	-123 124	816
Toimintakate	-90 385	-109 690	0	-109 690	-108 369	1 321
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-13 903	-2 055	0	-2 055	-17 596	-15 541
<i>Nettomenot</i>	<i>-104 288</i>	<i>-111 745</i>	<i>0</i>	<i>-111 745</i>	<i>-125 965</i>	<i>-14 220</i>
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
nettokustannus €/asukas			25		30
Rekrytointien määrä (Kuntarekry, kpl)	21	19	36		30
Henkilöstötutkimuksen suositteluprosentti (suosittelisitko työpaikkaasi tuttavillesi)	81,5	74,6	72,4		73,3

Maa- ja metsätalous

Maa- ja metsätilat

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus

Hoitaa kunnan maa- ja metsäomaisuutta taloudellisesti kestäväen kehityksen mukaisesti.

Toiminnan sisältö

Huolehtia metsänhoitoon liittyvien metsäsuunnitelman mukaisten töiden toteutumisesta yhdessä sopimuskumppaneiden kanssa. Kilpailuttaa metsän myynti ja toteuttaa kauppa metsäsuunnitelman mukaisesti.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

1. Tavoite: Uuden metsäsuunnitelman laadinta
Mittari: toteutunut / ei toteutunut
Ei toteutunut. Kilpailutus metsänhoitosuunnitelmasta annettu P-K:n hankintatoimen tehtäväksi 6/2022. Saatiin vain yksi tarjous, joka ei täyttänyt vaatimuksia.
2. Tavoite: Metsänhoitotöiden kilpailutus vuosille 2022–2026
Mittari: toteutunut / ei toteutunut. Tavoite ei toteutunut, koska metsäsuunnitelman laadinta kesken.

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	136 014	150 000	0	150 000	131 097	-18 903
Ulkoiset toimintakulut	-43 626	-64 150	0	-64 150	-28 7321	35 418
Toimintakate	92 388	85 850	0	85 850	102 365	-16 515
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	0	0	0	0	0	0
<i>Nettomenot</i>	<i>92 388</i>	<i>85 850</i>	<i>0</i>	<i>85 850</i>	<i>102 365</i>	<i>-16 515</i>
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 1-12/2022

Kunnanhallitus

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2022	Tot-%
TOIMINTATUOTOT					
MYYNTITUOTOT	144 500	0	144 500	116 034	80,3 %
MAKSUTUOTOT	0	0	0	1 582	
TUET JA AVUSTUKSET	127 300	0	127 300	137 649	108,13 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	407 800	0	407 800	464 178	113,82 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	679 600	0	679 600	719 444	105,86 %
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-1 178 200	0	-1 178 200	-1 102 593	93,58 %
PALKAT JA PALKKIOT	-939 200	0	-939 200	-878 271	93,51 %
HENKILÖSIVUKULUT	-239 000	0	-239 000	-224 321	93,86 %
ELÄKEKULUT	-208 200	0	-208 200	-196 835	94,54 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-30 800	0	-30 800	-27 486	89,24 %
PALVELUJEN OSTOT	-1 174 075	0	-1 174 075	-1 056 276	89,97 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-207 000	0	-207 000	-196 538	94,95 %
AVUSTUKSET	-407 500	0	-407 500	-402 737	98,83 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-47 580	0	-47 580	-247 844	520,9 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 014 355	0	-3 014 355	-3 005 988	99,72 %
TOIMINTAKATE	-2 334 755	0	-2 334 755	-2 286 544	97,94 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT					
MUUT RAHOITUSTUOTOT	0	0	0	-45	
MUUT RAHOITUSKULUT	0	0	0	-193	
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	0	0	0	-238	
VUOSIKATE	-2 334 755	0	-2 334 755	-2 286 782	97,95 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET					
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	0	0	0	-18 676	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	0	0	0	-18 676	
TILIKAUDEN TULOS	-2 334 755	0	-2 334 755	-2 305 458	98,75 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 334 755	0	-2 334 755	-2 305 458	98,75 %

Sosiaali- ja terveystalvelut

Sosiaali- ja terveystalvelut, Pohjois-Karjalan Pelastuslaitos, Ympäristöterveydenhuolto ja eläkevastuut
Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus

Kunta rahoittaa sosiaali- ja terveystalveluita kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi ja turvaamiseksi lainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

Toiminnan sisältö

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä eli Siun sote vastaa kaikkien pohjoiskarjalaisten ja Heinäveden asukkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon talveluiden järjestämisestä. Tohmajärven kunnan roolina on talveluiden rahoittaminen ja toimitilojen tarjoaminen talvelutuotantoa varten. Kunta ohjaa ja vaikuttaa talveluiden laatuun ja sisältöön edustajiensa välityksellä kuntayhtymän luottamuselimissä sekä kuntayhtymän omistajakuntien kokouksissa. Lisäksi toimintaa arvioidaan Siun soten neuvottelukunnassa, joka on kunnan organisaatioon kuuluva toimielin.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

1. Tavoite: Tohmajärven kuntalaiset saavat Siun sotelta nykyisen laajuiset sosiaali- ja terveydenhuollon talvelut
Toteuma: Tavoite ei ole toteutunut. Perusterveydenhuollon osalta lääkäreiden saatavuus on heikentynyt.
2. Tavoite: Siun soten paikallinen neuvottelukunta kokoontuu vuoden aikana vähintään kolme kertaa.
Toteuma: Tavoite on toteutunut. Siun soten paikallinen neuvottelukunta on kokoontunut kolme kertaa.

Määrärahojen olennaiset muutokset

Siun soten toimintakate on toteutunut 1.134.736 eroa suurempana talousarvioon nähden. Siun sotessa on ollut haasteita työvoiman saatavuudessa, joka on näkynyt varsinkin kunnissa, jotka sijaitsevat kauempana maakuntakeskuksesta kuten Tohmajärvi. Kun mm. lääkäreitä ei ole saatu rekrytoitua Siun soten talvelukseen on jouduttu turvautumaan työvoiman hankkimiseen ostopalveluina, joka on kustannuksiltaan merkittävästi raskaampi ratkaisu.

Alkuvuodesta työntekijöiden ja työnantajapuolen neuvotteluissa nousi esille

palkkaharmonisointiosuunnitelma, joka tulisi viedä aiemmasta aikataulusta poiketen maaliin vuoden 2022 aikana. Aikaisempi aikataulu ja suunnitelma ei enää käynyt työntekijäpuolelle, vaan aiempi keskipalkkoihin toteutettava palkkaharmonisointi tulisi tehdä niin sanottuihin piikkipalkkoihin. Neuvottelut ovat kesken ja kunnat eivät ole enää neuvotteleva osapuoli vaan Pohjois-Karjalan hyvinvointialue.

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 1-12/2022

Sosiaali- ja terveystalvet

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2022	Tot-%
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-35 700	0	-35 700	-41 033	114,94 %
PALKAT JA PALKKIOT	0	0	0	-1 190	
HENKILÖSIVUKULUT	-35 700	0	-35 700	-39 843	111,6 %
ELÄKEKULUT	-35 700	0	-35 700	-39 843	111,6 %
PALVELUJEN OSTOT	-19 595 300	0	-19 595 300	-20 653 234	105,4 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	0	0	0	-534	
MUUT TOIMINTAKULUT	0	0	0	-2 527	
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-19 631 000	0	-19 631 000	-20 697 328	105,4 %
TOIMINTAKATE	-19 631 000	0	-19 631 000	-20 697 328	105,4 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-19 631 000	0	-19 631 000	-20 697 328	105,4 %

LOMITUS

Lomituspalvelut

Tilivelvollinen: lomituspalvelujohtaja

Toiminta-ajatus

Seudullisen lomitussyksikön tehtävänä on järjestää lomituspalvelulain mukaiset palvelut Pohjois-Karjalan alueella niin, että alueen lomituspalveluihin oikeutetut maatalousyrittäjät pystyvät irrottautumaan turvallisesti päivittäisistä välttämättömistä karjanhoitoon kuuluvista töistä. Huomioimme kaikkien osapuolten tarpeet ja toivomukset niin, että lomitukset jakautuvat tasaisesti ympäri vuoden. Lomituspalvelut järjestetään lainmukaisesti sekä toiminnan taloudellisuus huomioiden.

Toiminnan sisältö

Toimivien maatalouslomituspalveluiden merkitys on maataloilille erityisen suuri. Lomituspalveluiden käyttäjien määrä on laskeva, joten nykyisten paikallisyksiköiden alueiden laajentuminen tulee olemaan väistämättä edessä pidemmällä aikavälillä tarkasteltaessa. Mela on tehnyt päätöksen, jonka mukaisesti Tohmajärven kunta vastaa maatalouslomituspalveluista vuoden 2023 alusta alkaen koko Pohjois-Karjalan alueella. Lomituspalveluiden hallintopalveluiden myynti jatkui Liperin kunnalle kuntien välisellä tehdyllä ostopalvelusopimuksella vuoden 2022 loppuun saakka. Toiminnallisilla tavoitteilla pyritään tukemaan maatalouslomittajien työssä jaksamista, jolloin pystymme turvaamaan myös maatalousyrittäjille laadukkaita ja oikeanaikaisia palveluita.

Paikallisyksiköiden yhdistymisen tueksi haettiin Melasta harkinnanvaraista projektirahoitusta. Paikallisyksiköiden yhdistämishankkeen avulla kehitettiin yhtenäisiä prosesseja hallinnon käyttöön, järjestettiin koko maatalouslomitukseen henkilöstölle muutosvalmennusta, sekä määriteltiin lomitukseen sähköisen arkistoinnin käyttöönotto.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

- Tavoite: Sähköinen vuosilomaku
Mittari: Sähköisten hakemusten määrä 95 %
Toteuma: 99 % sähköisiä hakemuksia
- Tavoite: Melan tuloskortti, palvelujen järjestäminen ja asiakaslähtöinen toteuttaminen
Mittari: Toteuttamattomien sijaisapujen seuranta
Toteuma: Toteutumattomat sijaisapupäivät yhteensä 46 pvä, joka on 1,52 % sijaisapupäivien kokonaismäärästä.
- Tavoite: Maatalouslomittajien työkyvyn tukeminen hyödyntäen digitaalisia palveluita
Mittari: Osallistuneiden lomittajien määrä, 5kpl
Toteuma: Tavoite ei toteutunut, Siun työterveyden henkilöstöresurssit eivät riittäneet palvelun järjestämiseen.

Määrärahojen olennaiset muutokset

Maatalouslomitukseen osuus on täysin valtion korvattavaa toimintaa, mikäli lomitukseen menot ylittyvät tai alittuvat tilivuodelta, ne tasataan vuoden 2022 valtionkorvausvelvyyden lopputilityksessä. Hallintoraha on määräraha, josta lomituspalkkujen tulos muodostuu. Lomituspalkkujen yhdistymisprojektista aiheutui lisäkustannuksia hallintoon, nämä kaikki kustannukset saatiin Melan projektikustannushakemuksesta korvattuna.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
nettokustannus €/asukas	-23	-19	-44		
lomituspalkkujen asiakkaat	243	229	213	203	186
kunnan tuottamat lomituspalkkujen lomapäivät	12 228	10 841	9 928	9 561	8 897
- vuosilomat	6 396	5 679	5 409	5 278	4 733
- sijaisavut	4 345	4 013	3 587	3 567	3 186
- tuettu maksullinen	1 487	1 131	932	715	978
lomituspalkk.käyttökust. Pidettyä lomapäivää kohti €	190	171	182	183	187

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 1-12/2022

Lomitus

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio-muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2022	Tot-%
TOIMINTATUOTOT					
MYyntITUOTOT	2 000 100	0	2 000 100	1 932 225	96,61 %
MAKSUTUOTOT	231 855	0	231 855	263 816	113,78 %
TUET JA AVUSTUKSET	10 700	0	10 700	172 623	1 613,3 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 242 655	0	2 242 655	2 368 663	105,62 %
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-1 763 400	0	-1 763 400	-1 780 956	101,0 %
PALKAT JA PALKKIOT	-1 383 200	0	-1 383 200	-1 391 072	100,57 %
HENKILÖSIVUKULUT	-380 200	0	-380 200	-389 884	102,55 %
ELÄKEKULUT	-329 400	0	-329 400	-323 145	98,1 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-50 800	0	-50 800	-66 738	131,37 %
PALVELUJEN OSTOT	-290 000	0	-290 000	-288 386	99,44 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-21 650	0	-21 650	-19 068	88,07 %
AVUSTUKSET	-110 000	0	-110 000	-136 304	123,91 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-16 600	0	-16 600	-6 237	37,57 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 201 650	0	-2 201 650	-2 230 951	101,33 %
TOIMINTAKATE	41 005	0	41 005	137 712	335,84 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	41 005	0	41 005	137 712	335,84 %

SIVISTYSLAUTAKUNTA

(Hallinto, Perusopetus, Lukiokoulutus, Kansalaisopisto, Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, Liikunta- ja nuorisopalvelut sekä Varhaiskasvatus)

Vuosi 2022 aloitettiin koronakriisin varjossa. Epidemian ja siihen liittyvien rajoitusten synkin vaihe ajoittui alkuvuoteen, jolloin useat työntekijät olivat useamman kuukauden etätöissä. Samaan aikaan kouluissa ja päiväkodeissa noudatettiin tarkkoja koronarajoituksia, mm. maskien käyttöä. Liikunta- ja kirjastotilat olivat suljettuina AVI:n päätöksellä. Kevään aikana koronarajoitukset helpottuivat ja kesällä toimintoja pystyttiin jo järjestämään suhteellisen normaalisti.

Vuoden 2022 aikana on tehty määrätietoisesti työtä terveyden- ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Kuntaan on perustettu HYTE-ryhmä, joka ohjaa ja koordinoi hyvinvoinnin edistämistä. Kevään aikana kunnassa laadittiin kerran valtuustokaudessa tehtävä laaja hyvinvointikertomus ja siihen liittyvä hyvinvointisuunnitelma. Kunnanvaltuusto hyväksyi asiakirjan kesäkuun kokouksessa. Hyvinvointisuunnitelmassa on kolme keskeistä painopistettä: terveet elintavat, mielen hyvinvointi ja yhteisöllisyys ja osallisuus. Nämä ovat kunnan hyvinvoinnin edistämisen painopisteet vuoteen 2025 saakka.

Talouden osalta toteuma on ennakoitua parempi. Sivistyslautakunnan toimintakulut ovat olleet 66.254 euroa suuremmat talousarviota nähden ja toimintakate on ollut taas 277.392 euroa parempi. Parempaa toimintakatetta selittää talousarviota 343.646 euroa suuremmat toimintatuotot, jotka ovat koostuneet pääosin valtion erillisistä hankeavustuksista.

Hallinto

Koulutoimisto, Musiikkiopiston kunnan maksuosuus

Tilivelvollinen: lautakunnan jäsenet, sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Hallinnon tehtävänä on hoitaa sivistystoimen hallintoa ja näin tukea sivistystoimen eri toimintoja niiden perustehtävissä.

Toiminnan sisältö

Koulutoimiston hallintohenkilöstö vastaa sivistyslautakunnan kokousasioiden valmistelusta ja päätösten toimeenpanosta, talousarvion valmistelusta ja sen toimeenpanosta, valtionosuuslaskelmista ja tilastoinnista, koulukuljetuksista ja monista henkilöstöhallintoon liittyvistä tehtävistä. Toimia valmistelevana asiantuntijana kunnan muille toimialoille.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

1. Toiminnallisena tavoitteena on johtaa ja tukea hallinnollista- ja hyvinvointityötä hallinnon eri sektoreilla. Talousarviovuoden aikana hallinto järjestää kehittämispäivän, jossa arvioidaan ja kehitetään toimintaa.

Tavoite: kehittämispäivän järjestäminen

Mittari: toteutunut / ei toteutunut

Toteuma: Toteutunut osittain. Talousarviovuoden aikana tunnistettu tarve mm. Viestinnän kehittämiseen. Sivistystoimessa tarjottiin mahdollisuutta osallistua kehittämispalveluiden järjestämään Outi Mäenpään viestintäkoulutukseen loppusyksystä.

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	29 895	450	0	450	8 814	8 364
Ulkoiset toimintakulut	-188 516	-242 400	0	-242 400	-203 056	39 344
Toimintakate	-158 621	-241 950	0	-241 950	-194 242	47 708
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-97 097	-111 225	0	-111 225	-113 702	-2 477
<i>Nettomenot</i>	<i>-255 718</i>	<i>-353 175</i>	<i>0</i>	<i>-353 175</i>	<i>-307 944</i>	<i>45 231</i>
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Sivistystoimen hallinnosta on keväällä poistunut osastosihteeri yleishallintoon.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
<u>Koulutoimisto:</u>					
oppilaita/opiskelijoita 20.9.	404	420	436	438	440
nettokustannus €/oppilas	531	417	363	552	327
<u>Musiikkiopisto</u>					
kunnan oppilaspaikat	53	53	53	53	53
nettokustannus €/oppilas	2 150				

Perusopetus

Tilivelvollinen: sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Kaikille peruskoulun oppilaille annetaan mahdollisuus oppimiseen, henkiseen kasvuun ja terveen itsetunnon kehittymiseen niin, että heillä on peruskoulun päätettyään hyvä yleissivistys sekä opetussuunnitelman mukaiset tiedot ja taidot.

Toiminnan sisältö

Kunnassa on yksi yhtenäiskoulu ja yksi alakoulu. Maiju Lassilan yhtenäiskoulussa on luokat 1–9 ja Tikkanen alakoulussa luokat 1–6.

Jokainen koulu laatii vuosittain oman työsuunnitelmansa, johon kirjataan tarkemmin koulun toiminta kyseisen lukuvuoden aikana. Työsuunnitelma sisältää koulukohtaisia painopistealueita ja erityisteemoja. Kaikkien alakoulujen jatkuvana ja keskeisenä painopistealueena on tapakasvatus ja hyvien tapojen korostaminen. Maiju Lassilan osalta korostuu uusien koulutilojen käyttöönotto ja tiloissa harjoitettava nykyisen opetussuunnitelman mukainen pedagogiikka, jonka uusi oppimisympäristö ja sen ympärillä oleva liikunta- ja kulttuuriympäristö mahdollistaa.

Maiju Lassilan koululle on palkattu yksi ylimääräinen luokanopettaja, koska 34 oppilaan 4. luokka on kasvanut niin suureksi, että se on täytynyt jakaa kahteen ryhmään. Määräaikainen rekrytointi on tehty 31.7.2024 saakka. Lisäksi lisäresursointia on jouduttu kohdentamaan mm. ohjauspalveluihin ja valmistavan luokan opetukseen. Kuntaan perustettiin syksyllä valmistavan opetuksen ryhmä, joka tarjoaa opetusta ulkomailta tulleille lapsille, jotka eivät osaa suomen kieltä. Perusopetuksessa on pystytty vastaamaan myös valtuustoaloitteeseen, jossa ehdotettiin, että kuntaan palkattaisiin koulutsemppari. Koulutsemppari on palkattu määräaikaisesti ensi kesään saakka.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Iltapäivätoimintaa järjestetään lukuvuonna 2021–2022 kunnan omana toimintana Maiju Lassilan koulussa ja Tikkanen koulussa. Maiju Lassilan koulussa iltapäivätoiminta järjestetään yhteistyössä Tohmajärven ev.lut. seurakunnan kanssa. Aamupäivätoimintaa järjestetään Maiju Lassilan koulussa.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

Talousarviovuonna 2022 koulujen toiminnassa tulee näkyä hyvinvointipainotus. On tärkeää keskittyä oppilaiden hyvinvoinnin tukemiseen ja kehittämiseen. Myös henkilökunnan hyvinvoinnista huolehditaan. Erityisesti kouluterveyskyselyn tuloksissa esiin nousseet huolenaiheet huomioidaan kaikessa koulujen toiminnassa.

1. Tavoite: Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen ja hyvinvointia tukevien toimintatapojen kehittäminen. Kouluilla laaditaan koulukohtaiset toimenpidesuunnitelmat oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnin parantamiseksi. Suunnitelmissa huomioidaan erityisesti kouluterveyskyselyn tulokset, sekä valtuuston asettamat kuntastrategian ja hyvinvointisuunnitelman tavoitteet. Koulukohtaiset suunnitelmat tuodaan sivistyslautakuntaan hyväksyttäväksi.

Mittari: toteutunut / ei toteutunut

Toteuma: Toteutunut. Tikkalan koulu laati suunnitelman lukuvuosisuunnitelman yhteydessä ja Maiju Lassilan koulu erikseen loppuvuodesta. Molemmat suunnitelmat on hyväksytty sivistyslautakunnassa.

2. Tavoite: Maiju Lassilan koulun toimintakulttuurin luominen.

Maiju Lassilan yhtenäiskoulu on aloittanut toiminnan samojen seinien sisällä tammikuussa 2021. Yhtenäiskoulun toimintakulttuurin rakentumista seurataan jo vuoden 2021 talousarviotavoitteena. On tärkeää myös vuonna 2022 seurata, kuinka uuden koulun toimintakulttuuri on lähtenyt kehittymään. Loppuvuodesta toteutetaan kysely kouluyhteisölle. Kyselyssä selvitetään koulun toimintakulttuurin luomisen onnistumista.

Mittari: toteutunut / ei toteutunut

Toteuma: Toteutui. Kysely toteutettiin. Tulokset parantuneet mm. Henkilöstön jaksamisen osalta.

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	298 207	317 950	0	317 950	479 127	161 177
Ulkoiset toimintakulut	-3 701 496	-3 665 070	0	-3 665 070	-3 883 208	-218 138
Toimintakate	-3 403 289	-3 347 120	0	-3 347 120	-3 404 081	-56 961
Sisäiset toimintatuotot	782	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-652 285	-610 285	0	-610 285	-702 507	-92 222
<i>Nettomenot</i>	<i>-4 054 792</i>	<i>-3 957 405</i>	<i>0</i>	<i>-3 957 405</i>	<i>-4 106 588</i>	<i>-149 183</i>
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	-78 385	-78 385

Perusopetuksen talouden toteuma on ennakoidun kaltainen.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
Valtionosuus iltapäivätoimintaan	21 074	21 889	20 155		19 725
oppilasmäärä	358	370	385	385	385
nettokustannus €/oppilas (ulk.)	8 601	8 156	8 842	8 694	8 842

Alakoululaiset			
Lukuvuosi	1.lk / 2.lk	3.lk / 4.lk	5.lk / 6.lk
2021–2022	46/41	41/43	50/44
2022–2023	41/46	41/41	43/50
2023–2024	41/41	46/41	41/43
2024–2025	27/41	41/46	41/41
2025–2026	27/27	41/41	46/41
2026–2027	31/27	27/41	41/46
2027–2028	28/31	27/27	41/41
Yläkoululaiset			
Lukuvuosi	7.lk	8.lk	9.lk
2021–2022	44	34	43
2022–2023	44	44	34
2023–2024	50	44	44
2024–2025	43	50	44
2025–2026	41	43	50
2026–2027	41	41	43
2027–2028	46	41	41
Perusopetus yhteensä			
2021–2022	386		
2022–2023	384		
2023–2024	391		
2024–2025	374		
2025–2026	357		
2026–2027	338		
2027–2028	323		

Lukiokoulutus

Tilivelvollinen: sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Lukiokoulutusta järjestämällä opiskelijoille pyritään antamaan laaja yleissivistys sekä riittävät tiedolliset ja taidolliset valmiudet jatko-opintoja varten.

Toiminnan sisältö

Lukio toimii yksisarjaisena. Lukiossa on noin 50 opiskelijaa. Yhteistyötä tehdään maakunnan lukioiden ja erityisesti Kiteen lukion kanssa. Yhteistyötä on konkreettisesti opetuksessa ja eri hankkeissa tapahtuvaa yhteistyötä. Yhteistyötä tehdään myös uuden lukiolain hengessä korkea-asteen kanssa. Pedagogisesti lukio pyrkii tarjoamaan opiskelijoille valmiuksia opiskella sähköisissä ympäristöissä sekä valmistamaan heitä sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin. Valtio myöntää rahoituksen opetuksenjärjestäjille tuleviin lisämenoihin yleiskatteellisesti.

Tohmajärven lukio on toiminut vuodesta 2019 asti "rajalukiona". Tämä tarkoittaa sitä, että lukiossa on ollut opiskelijoita myös Venäjältä. Yhteistyötä rajanaapurin kanssa on syytä jatkaa ja kehittää. Yhteistyön myötä lukio pysyy vireämpänä ja kurssitarjonta laajempänä.

Myös lukiossa on tärkeää tulevana vuonna keskittää huomiota opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseen.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

1. Toisen asteen suorittaminen on tehokkain keino syrjäytymisen ehkäisyyn.
Tavoite: kaikki abiturientit saavat lukion päättötodistuksen ja suorittavat ylioppilaskirjoitukset.
Mittari: Päättötodistuksen ja ylioppilaskirjoitusten suorittaneiden prosenttiosuus lukion ikäluokasta, tavoite 100 %.
Toteuma: toteutunut
2. Tavoite: Paikkakunnan lukion on tärkeää olla houkutteleva oppilaitos niin muualta tuleville kuin aivan erityisesti tohmajärveläisille nuorille, jotka suorittavat pesuopetuksen Tohmajärvellä.
Mittari: Tohmajärven lukion opiskelupaikaksi valinneiden prosenttiosuus paikkakunnalta lukioon lähtevistä nuorista. Tavoitetaso vähintään 60 %.
Toteuma: toteutunut

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	34 969	12 950	0	12 950	23 391	10 441
Ulkoiset toimintakulut	-562 559	-593 500	0	-593 500	-592 820	680
Toimintakate	-527 590	-580 550	0	-580 550	-569 429	11 121
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-61 321	-51 805	0	-51 805	-74 025	-22 220
<i>Nettomenot</i>	<i>-588 911</i>	<i>-632 355</i>	<i>0</i>	<i>-632 355</i>	<i>-643 454</i>	<i>-11 099</i>
Poistot ja arvonalentumiset	-37 831	0	0	0	-37 831	-37 831

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
opiskelijoita	46	50	51	53	52
nettokustannus €/oppilas (ulk.)	12 836	10 066	10 404	10 954	10 951

Kansalaisopisto

Tilivelvollinen: kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja

Toiminta-ajatus

Kansalaisopisto tarjoaa mahdollisuuden elinikäiselle oppimiselle, joka edistää tasa-arvoa, kehittymistä, hyvinvointia, aktiivista kansalaisuutta ja monikulttuurisuutta. Tavoitteena on hyvinvointia, uuden oppimista ja sisältöä elämään.

Toiminnan sisältö

Kansalaisopisto järjestää kuntalaisille vapaaseen sivistystyöhön kuuluvaa opetusta n. 3 200 tuntia. Opetus tapahtuu 18 työpisteessä. Keskeisimpänä kunnan omistamissa tiloissa: Opistotalo Kipinässä, Sivistyskeskus Ahjossa ja Tikkanen koululla sekä yksityisiltä henkilöiltä tai yhteisöiltä vuokratuissa tiloissa. Opetuksen hoitaa pääasiassa n. 35 sivutoimista tuntiopettajaa, joista suurin osa on paikkakuntalaisia. Eri kursseja on tarjolla noin 100, jossa mukana yleisöluentoja.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

Kansalaisopisto tarjoaa kokonaisvaltaista hyvinvointia, niin nuorille aikuisille, työssäkäyville kuin ikäihmisillekin. Vuorovaikutus ja yhdessä tekeminen ovat voimavaroja, joita tarvitaan arjessa jaksamiseen. Korona on vaikuttanut ihmisten uskallukseen osallistua kansalaisopiston toimintaan. Markkinoinnin kohdentaminen oikein on tässä hetkessä tärkeää, sillä opistossa harrastaminen kantaa pitkälle. Myös kunnan kannattaa siihen satsata.

1. Tavoite: Onnistuneen markkinointikampanjan toteuttaminen sekä samalla luoda ja nostaa opiston arvomaailma esille.
Mittari: Markkinointikampanjan toteuttaminen.
Toteuma: Kansalaisopistoa ja sen kurssitarjontaa markkinointiin aktiivisesti koko vuoden aikana.
 Myös kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksia tuotiin esille.

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	33 156	46 150	0	46 150	43 469	-2 681
Ulkoiset toimintakulut	-183 239	-217 320	0	-217 320	-216 454	866
Toimintakate	-150 083	-171 170	0	-171 170	-172 985	-1 815
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-56 734	-52 040	0	-52 040	-78 810	-26 770
<i>Nettomenot</i>	<i>-206 817</i>	<i>-223 210</i>	<i>0</i>	<i>-223 210</i>	<i>-251 795</i>	<i>-28 585</i>
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
nettokustannus €/asukas	38	39	49	40	60
valtionosuus	102 382	102 818	102 098	107 974	107 974
opiskelijoita keskimäärin	874	725	672	800	688
opetustuntien lukumäärä	3 023	2 178	2 247	3 200	2 573
nettokustannus €/opetustunti	50	69	67	53	98

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Tilivelvollinen: kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja

Toiminta-ajatus

Kirjastopalvelut

Kirjastopalvelut edistävät yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuritoimi edistää, tukee ja järjestää kulttuuripalveluita. Kulttuuri tärkeänä sivistyksen- ja hyvinvoinnin lähteenä.

Toiminnan sisältö

Kirjastopalvelut

Kirjaston toiminnan sisältönä on monipuolisten kirjastopalveluiden saavutettavuus lähipalveluna sekä kotipalvelun ja kirjastoauton avulla.

Valmisteilla olevassa kansallisessa lukutaitostrategiassa todetaan lukutaidon olevan kaiken oppimisen perusta. Kirjaston rooli on tukea oppilaiden koulu- ja vapaa-ajalla tapahtuvaa lukemista. Haasteita on etenkin vapaa-ajalla tapahtuvassa lukemisessa, sen kilpaillessa muun vapaa-aikatoiminnan sekä digitaalisten viestintävälineiden kanssa. Myös aikuisten monilukutaitoa pitää vahvistaa, jotta he tulevat pärjäämään entistä enemmän digitalisoituvassa yhteiskunnassa. Tämänhetkellä, liian pienellä henkilömitoituksella (2,7 htv), yhteistyö koulun kanssa ei onnistu halutulla tavoin. Samoin on myös kirjastotyön kehittämisen laita.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuritoiminnalla on runsaasti positiivisia vaikutuksia lasten ja nuorten hyvinvointiin, sosiaaliseen elämään ja erilaisten taitojen oppimiseen. Koulupäivän aikaan toteutettava kulttuurikasvatussuunnitelma tarjoaa elämyksiä koululaisten päivään, kunkin luokka-asteen sisältöjen mukaisesti. Tohmajärvi kuuluu Pohjois-Karjalan lastenkulttuuriverkostoon ja tekee yhteistyötä maakunnan eri kulttuuritoimijoiden kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

Kirjastopalvelut

Kirjasto on saanut Aluehallintovirastolta Sana on vapaa –hankkeeseen rahoituksen. Siihen palkataan osa-aikainen projektityöntekijä.

1. Tavoite: Sana on vapaa –hankkeen tilaisuuksien järjestäminen.
Mittari: Vähintään 5 kpl eri tilaisuutta.
Toteuma: Sana on vapaa –hanke päästiin aloittamaan vasta myöhään syksyllä ja siihen haettiin lisää aikaa avilta. Vain yksi tilaisuus ehdittiin järjestää, sillä Lukemisen lumo –hanke oli vielä kesken, siinä toteutettiin 5 tilaisuutta vuoden 2022 aikana.

Kulttuuripalvelut

1. **Tavoite:** Kunnan elinvoimaa ja kulttuurihyvinvointia pyritään kehittämään kunnassa asuvia eri alojen taiteilijoita, kädentaitajia ja kulttuuriosaajia hyödyntämällä. Heidän osaamistaan tuodaan esille ja lähelle ihmisten arkea kuntataiteilijamenetelmän avulla. Esimerkiksi erilaisina esityksinä, työpajoina tai sosiaalista mediaa hyödyntäen. Yhteistyötä tehdään poikkihallinnollisesti kunnan eri tahojen kanssa kohderyhmistä riippuen.
Mittari: Tavoitteena vähintään 3 kpl eri taiteilijaa tai kädentaitajaa
Toteuma: 3 kuntataiteilijaa/työryhmää toteutti osallistavia työpajoja ja musiikkiesityksiä tavoittaen eri ikäisiä kuntalaisia.
2. **Tavoite:** Osallistutaan kaksivuotiseen Keski-Karjalan kylien tarinat –hankkeeseen yhdessä Kiteen ja Rääkkylän kanssa. Hankkeen aikana kerätään talteen paikallista kulttuurihistoriaa, kylien tarinoita, kuvia ja filmejä. Aineistot taltioidaan sähköiseen muotoon. Hankkeeseen on saatu rahoitus ELY-keskukselta. Hanketta hallinnoi Rääkkylän kunta.
Mittari: Tavoitteena vähintään 5 kpl eri toimijaa.
Toteuma: Tohmajärveltä ei löytynyt haluttua määrää yhteistyökumppaneita, mutta hanketta on pystytty toteuttamaan muilla keinoin. Hanke jatkuu vuoden 2023 aikana.

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	3 484	5 450	0	5 450	8 023	2 573
Ulkoiset toimintakulut	-321 400	-315 900	0	-315 900	-337 277	-21 377
Toimintakate	-317 916	-310 450	0	-310 450	-329 254	-18 804
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-37 106	-29 990	0	-29 990	-37 285	-7 295
<i>Nettomenot</i>	<i>-355 022</i>	<i>-340 440</i>	<i>0</i>	<i>-340 440</i>	<i>-366 539</i>	<i>-26 099</i>
Poistot ja arvonalentumiset	-1 377	-1 400	0	-1 400	-2 278	-878

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
nettokustannus €/asukas	82	83	84	72	88
- josta kirjastopalvelut	66	73	64	62	75
- josta kulttuuripalvelut	10	10	11	10	13
Kirjastopalvelut					
lainausten lukumäärä	51 063	42 072	49 837	55 000	52 631
- josta kirjastoauton osuus	9 227	6 245	6 978	12 000	7 144
lainauksia/asukas	11,7	9,6	12	11	13
fyysiset käynnit	36 939	29 351	35 516	45 000	38 644
verkkokäyntejä	22 358	25 167	28 959	25 000	27 634
nettokustannus €/lainaus	6	7,7		5,6	6
Kulttuuripalvelut					
tapahtumien lukumäärä	9	4	19		30

Liikunta- ja nuorisopalvelut

Tilivelvollinen: sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Liikuntatoimi

Liikuntatoimi luo edellytyksiä kaikkien kuntalaisten liikunnan harrastamiseen tarjoamalla liikuntapaikkoja, järjestämällä liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa ja kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä eri toimialojen kesken.

Nuorisotoimi

Nuorisotoimi tarjoaa ja luo edellytyksiä lasten ja nuorten kasvua, elämänhallintaa ja kansalaisvalmiuksia tukevalle vapaa-ajantoiminnalle sekä parantaa lasten ja nuorten elinoloja.

Etsivä nuorisotyö

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa ja auttaa alle 29-vuotiaita nuoria sellaisen palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään heidän kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorille varhaista tukea vahvistaen nuorten valmiuksia päästä elämässä eteenpäin. Yksittäisten nuorten ja nuorten ryhmien tukemisen lisäksi etsivällä nuorisotyöllä on myös muu yhteiskunnallinen tehtävä – tuoda palveluiden ulkopuolella olevien nuorten ääni kuuluviin, tehdä näkyväksi palveluvajeita ja niitä yhteiskunnan tukiverkon rakoja, joista nuoret voivat pudota.

Toiminnan sisältö

Nuoriso- ja liikuntatoimen tehtävien järjestämisestä vastaa liikunnan-, nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajat. Toimintoja järjestetään yhteistyössä eri järjestöjen ja yhteisöjen kanssa sekä kunta- että läänitasolla.

Kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä nuorten työpajapalvelut ja etsivä nuorisotyö ja muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot.

Nuorisotoimen toimintaan kuuluu nuorisotilojen ylläpitäminen, nuorisotapahtumien ja toiminnan järjestäminen, nuorisotoiminnan edellytysten ja mahdollisuuksien luominen sekä lasten ja nuorten kasvu- ja elinoloihin vaikuttaminen (nuorisovaltuusto, paikallinen, alueellinen ja moniammatillinen yhteistyö).

Talousarviovuosi alkoi noin kahden kuukauden koronasululla. Sen jälkeen toimintaa on saatu käyntiin aktiivisesti. Syksyllä kuntaan perustettiin pitkästä aikaa mm. Nuorille suunnattu mopopaja. Talousarviovuoden aikana liikuntatoimeen palkattiin liikuntapaikkahoitaja. Vapaa-ajanohjaajan virkavapaan vuoksi resursseja kohdennettiin uudelleen siten, että vapaa-ajanohjaajan sijainen on tehnyt 60 % työaikaa ja vastaavasti koululle on palkattu valtuustoaloitteen mukaisesti koulutsemppari tukemaan lasten ja nuorten hyvinvointia.

Sivistyslautakunta päätti, että vuoden 2023 alusta lähtien kuntosalilla on käytössä jälleen asiakasmaksut. Vuonna 2022 kuntosalin käyttö on ollut ilmaista. Maksullisuuden myötä on ollut tarpeen kartoittaa myös sopivia järjestelmiä, jotta palvelu voidaan toteuttaa nykyaikaisesti siten, että kuntosalikortin voi ostaa esimerkiksi älypuhelimella.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

1. Tavoite: Siirtyä kuntosalilla sähköiseen varausjärjestelmään ja kulunvalvontaan sekä saada tietoa kävijämääristä ja käyttöajankohdista.
Mittari: Sähköinen tilavarausjärjestelmä liikuntahallille ja sähköinen käyttöjärjestelmä ja kulunvalvonta kuntosalille.
Toteuma: Toteutunut osittain. Vuoden aikana kartoitettiin eri vaihtoehtoja. Tehtiin hankintapäätös Julius-järjestelmästä. Järjestelmä otettiin käyttöön maaliskuussa 2023.
2. Tavoite: Luodaan toimintaa ohjaava nuorisotyön kehittämissuunnitelma. Suunnitelmassa huomioidaan erityisesti kouluterveyskyselyn tulokset, sekä valtuuston asettamat kuntastrategian ja hyvinvointisuunnitelman tavoitteet. Suunnitelma tuodaan sivistyslautakuntaan hyväksyttäväksi.
Mittari: Suunnitelma tehty / ei ole tehty / tehty osittain
Toteuma: Toteutunut. Sivistyslautakunta hyväksyi suunnitelman 19.12.2022.

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	50 008	11 100	0	11 100	71 137	60 037
Ulkoiset toimintakulut	-324 269	-396 410	0	-396 410	-418 087	-21 677
Toimintakate	-274 261	-385 310	0	-385 310	-346 950	38 360
Sisäiset toimintatuotot	205	0	0	0	4 210	4 210
Sisäiset toimintakulut	-170 416	-167 665	0	-167 665	-185 970	-18 305
<i>Nettomenot</i>	<i>-444 472</i>	<i>-552 975</i>	<i>0</i>	<i>-552 975</i>	<i>-528 710</i>	<i>24 265</i>
Poistot ja arvonalentumiset	-64 870	-40 800	0	-40 800	-74 390	-33 590

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
<u>Liikunta ja ulkoilu</u>					
nettokustannus €/asukas	74	70	41	54	89
myönnetyt avustukset €	11 405	9 057	8 769	13 000	0
myönnetyt avustukset €/asukas	2,6	2,1	2,07	3	0
liikuntapaikkapasseja, lkm	230	0	0	250	0
ylläpidettyjä latuja, km	23	25	25	25	25
hoidettuja liikuntapaikkoja, lkm	16	19	18	19	19
<u>Nuorisotoimi</u>					
nettokustannus €/asukas	24	29	24	36	39
tapahtumia, retkiä, lkm	12	10	12	12	11
osallistujien lukumäärä	455	500	620	500	400

Varhaiskasvatus

Tilivelvollinen: varhaiskasvatuksen päällikkö

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatus tarjoaa monipuolisia varhaiskasvatuspalveluita lapsiperheille ja vastaa lasten varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja erityisvarhaiskasvatuksen tarpeisiin sekä tukee perheitä kasvatustehtävässä ja vanhemmuudessa. Varhaiskasvatuksen kysyntään vaikuttavat perheiden yksilöllinen palvelutarve ja elämäntilanne, subjektiivinen päivähoito-oikeus, lastensuojelun ja erityisvarhaiskasvatuksen tarve sekä mahdollinen maahanmuutto. Varhaiskasvatuksen henkilöstöresurssit mitoitetaan lain määräämällä tavalla.

Toiminnan sisältö

Varhaiskasvatusta tarjotaan Käenpesän ja Tikkanan päiväkodissa, ryhmäperhepäiväkotiki Keijukassa, Kemien esiopetusryhmissä sekä perhepäivähoitajien omissa kodeissa. Vuorohoitoa tarjotaan ryhmäperhepäiväkotiki Keijukassa. Varhaiskasvatusta ohjaavana asiakirjana on Tohmajärven kunnan varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatuksen toiminnan keskiössä on pedagogisesti painottuva opetus, kasvatus ja hoito.

Kunnalla on velvollisuus järjestää esiopetusta kaikille 6-vuotiaille lapsille, esiopetus on perheille maksutonta ja lapsen osallistuminen on velvoittavaa. Tohmajärven kunta on valikoitunut satunnaisotannassa mukaan kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun, jossa koeryhmään kuuluville 5-vuotiaille lapsille tarjotaan maksutonta esiopetusta. Päätökset lasten koeryhmään kuulumisesta tekee opetus- ja kulttuuriministeriö. Yksivuotista esiopetusta tarjotaan Sivistyskeskus Ahjossa Kemien esiopetusryhmissä ja Tikkanan päiväkodissa. Kaksivuotisen esiopetuksen koeryhmät ovat Käenpesän ja Tikkanan päiväkodeilla sekä Sivistyskeskus Ahjossa Kemien esiopetuksessa. Kunta järjestää ilmaisen kuljetuksen, jos matka esiopetukseen on vähintään kolme kilometriä. Esiopetuksessa noudatetaan kunnan esiopetussuunnitelmaa ja tavoitteena on, että lapset omaksuvat esiopetuksen aikana perusopetukseen vaadittavat perustaidot ja -tiedot. Esiopetusta on noin 19 tuntia viikossa ja vähintään 700 tuntia lukuvuodessa. Esiopetukseen osallistuu 66 lasta ja päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa varhaiskasvatukseen osallistuu 77 lasta. (raportti 12/2022).

Kansaneläkelaitos myöntää lasten kotihoidontuen ja yksityisen hoidon tuen, jotka maksetaan varhaiskasvatuksen tulosalueen määrärahoista.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

Kuntastrategiassa edellytetään perheiden pahoinvoinnin torjunnan toimenpiteenä varhaista puuttumista ja tiedonkulkua sivistystoimen ja Siun Soten perhepalveluiden kanssa. Yhteistyötä tehdään hyvinvointineuvolassa sekä lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman myötä.

1. Tavoite: Perheiden hyvinvoinnin edistäminen yhteistyössä Siun soten perhepalveluiden kanssa.
Mittari: yhteistyö Siun soten perhepalveluiden kanssa on säännöllistä ja riittävää, yhteistyöpalaverit keskimäärin kuuden viikon välein.

Tavoitteiden toteuma:

- Toteutunut. Yhteistyöpalaverit ovat toteutuneet säännöllisesti; tammikuu-kesäkuu aikana (yht. 3 kertaa teams yhteydellä) ja elokuu-joulukuu aikana (yht. 4 kertaa teams yhteydellä).

Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden päivitys käynnistyy varhaiskasvatustalakiin tulevien muutosten vuoksi. Pääsääntöisesti muutokset liittyvät lapsen kehityksen ja oppimisen tuen asioihin. Lakimuutokset astuvat voimaan 1.8.2022.

2. Tavoite: Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman päivitys valtakunnalliset muutokset huomioiden.
Mittari: Suunnitelma tehty / päivitetty

Tavoitteiden toteuma: Toteutunut.

- Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma päivitetty
- Paikallinen esiopetussuunnitelma päivitetty
- Paikallinen 2. vuotisen esiopetuksen suunnitelma päivitetty

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	192 530	156 600	0	156 600	260 335	103 735
Ulkoiset toimintakulut	-1 850 794	-1 970 050	0	-1 970 050	-1 816 003	154 047
Toimintakate	-1 658 264	-1 813 450	0	-1 813 450	-1 555 668	257 782
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-351 868	-326 175	0	-326 175	-387 250	-61 075
<i>Nettomenot</i>	<i>-2 010 132</i>	<i>-2 139 625</i>	<i>0</i>	<i>-2 139 625</i>	<i>-1 942 918</i>	<i>196 707</i>
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
nettokustannus €/asukas	460	465	474	425	467
lasten kotihoidontuki 1 000 €	127	153	135	134	
lapsia keskimäärin kotihoidontuen piirissä	50	52	41	45	
hoidettavia lapsia 31.12.	184	164	151	151	124
- josta esiopetuksessa	40	44	76	76	51
esiopetusryhmien lkm	3	3	5	5	4
esiopetustuntien määrä	2 100	2 100	2 100	3 500	

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 1-12/2022

Sivistyslautakunta

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2022	Tot-%
TOIMINTATUOTOT					
MYYNTITUOTOT	280 400	0	280 400	321 553	114,68 %
MAKSUTUOTOT	197 300	0	197 300	164 920	83,59 %
TUET JA AVUSTUKSET	68 450	0	68 450	396 093	578,66 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	4 500	0	4 500	11 729	260,65 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	550 650	0	550 650	894 296	162,41 %
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-5 158 400	0	-5 158 400	-5 009 159	97,11 %
PALKAT JA PALKKIOT	-4 199 800	0	-4 199 800	-4 052 910	96,5 %
HENKILÖSIVUKULUT	-958 600	0	-958 600	-956 249	99,75 %
ELÄKEKULUT	-809 600	0	-809 600	-818 415	101,09 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-149 000	0	-149 000	-137 834	92,51 %
PALVELUJEN OSTOT	-1 320 300	0	-1 320 300	-1 450 260	109,84 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-284 290	0	-284 290	-283 516	99,73 %
AVUSTUKSET	-150 000	0	-150 000	-146 928	97,95 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-487 660	0	-487 660	-577 042	118,33 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-7 400 650	0	-7 400 650	-7 466 904	100,9 %
TOIMINTAKATE	-6 850 000	0	-6 850 000	-6 572 608	95,95 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT					
MUUT RAHOITUSKULUT	0	0	0	-586	
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	0	0	0	-586	
VUOSIKATE	-6 850 000	0	-6 850 000	-6 573 195	95,96 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET					
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	0	0	0	-192 884	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	0	0	0	-192 884	
TILIKAUDEN TULOS	-6 850 000	0	-6 850 000	-6 766 079	98,77 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-6 850 000	0	-6 850 000	-6 766 079	98,77 %

KESKI-KARJALAN MUSIIKKIOPISTON JOHTOKUNTA

(Musiikkiopisto ja varhaisiän musiikkikasvatus)

Keskeiset tapahtumat vuonna 2022 sekä suunnitelmakaudelle 2023–2024

Erasmus-hanke toteutetaan kaudella 08/2020–08/2022

Hallinnon resurssoinnin tarkastelu 01/2022–12/2022

Musiikkiopisto

Tilivelvollinen: musiikkiopiston rehtori

Toiminta-ajatus

Musiikkiopisto on taideoppilaitos, joka järjestää taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) mukaista musiikin sekä tanssin laajan oppimäärän opetusta. Opetuksessa noudatetaan valtakunnallisia opetussuunnitelman perusteita (Opetushallitus v. 2017), pois lukien avoin opetus, jonka tuottamiseen valtionosuutta ei voi käyttää. Opetus on kaikilla tasoilla tavoitteellista ja sillä tuetaan oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä yksilönä ja ryhmän jäsenenä.

Toiminnan sisältö

Musiikkiopisto järjestää ja tuottaa laadukasta musiikin ja tanssin tavoitteellista opetustoimintaa pääasiassa sopimuskuntien lapsille ja nuorille, sekä vapaiden paikkojen puitteissa aikuisille. Erikoistumisalueita ovat taidemusiikki, bändi-/yhtyeopetus, pop/rock/jazz-musiikkiopetus, kansanmusiikki ja tanssin opetus.

Musiikkiopisto järjestää eri tilaisuuksiin ohjelmalvelua ja erilaista konserttitoimintaa seitsemällä eri paikkakunnalla. Oppilaitos tekee tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen, koulun perusopetuksen, lukiokoulutuksen, sosiaalitoimen, neuvolapalveluiden ja ikäihmisten kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

- Tavoite:** Uusien oppilaiden tavoittaminen, opetuksen saavutettavuudesta huolehtiminen

Mittari: Viestintätoimet vuositason seuranta: musiikkiopiston tuottamat blogitekstit, julkaisut ja muut menetelmät, joilla yksikön toimintaa tehdään tunnetuksi toimialueella tai toimialueen ulkopuolella. Tuotetaan yksi uutiskirje ja 10 muuta julkaisua/kuukausi.

Toteuma: Tavoite on toteutunut uutiskirjeiden osalta osittain ja julkaisujen osalta yli asetetun tavoitteen. Uutiskirjeitä on tuotettu yhteensä kahdeksan kappaletta, viisi kevätkaudella ja kolme syyskaudella. Muita julkaisuja on kertynyt kevätkaudella 14 julkaisua/kk ja syyskaudella keskimäärin 28 – 30 julkaisua/kk.
- Tavoite:** Henkilökunnan tavoitteellinen ammatillinen täydennyskouluttaminen, verkostoituminen; uudet verkostoitumisen toimenpiteet etämahdollisuudet huomioon ottaen

Mittari: Ammatillisen osaamisen kehittäminen: koulutusorganisaatiossa henkilöstön osaaminen ja osaamisen kehittäminen on osa jatkuvaa toimintaa. Työnantaja tukee henkilöstönsä täydennyskouluttamista kohtuullisella osuudella (tuetaan yhtä koulutukseen osallistumista vuosittain) sekä järjestetään koko henkilöstölle yhteisiä koulutustilaisuuksia. Järjestetään vähintään neljä henkilöstökoulutustilaisuutta vuosittain ja vähintään puolet kokoaikaisesta henkilöstöstä osallistuu vähintään yhteen oppilaitoksen ulkopuoliseen täydennyskoulutukseen vuosittain.

Toteuma: Tavoite on toteutunut. Koko henkilöstölle suunnattuja koulutuksia on järjestetty 4 kappaletta. Kokoaikaisesta henkilöstöstä on osallistunut oppilaitoksen ulkopuolisiin koulutuksiin yli puolet. Koulutukset ovat olleet enimmäkseen etäkoulutuksia.

3. Tavoite: Orkesteritoiminnan rooli paitsi pedagogisesti myös konserttitoiminnan kannalta: Orkesteritoiminnan pitkän linjan tavoitteet eri orkesterisoitinten riittävän saatavuuden osalta vuosia etupainotteisesti.
Tavoite on toteutunut osittain. Musiikkiopistolla on omia orkestereita lähes kaikissa toiminta-alueen kunnissa, mikä mahdollistaa oppilaiden osallistumisen orkestereihin omalla tai lähipaikkakunnalla. Osallistumiskynnystä on madallettu muun muassa luokka- ja kouluorkesteritoiminnoilla, joita on järjestetty keväällä 2022 Kiteellä ja Liperissä Siikasalmen koululla. Kouluorkesteritoiminnot jatkuivat syksyllä Siikasalmen koululla. Lisäksi Outokumpuun perustettiin syyskauden alussa 2022 uusi luokkaorkesteri yhteistyössä koulutoimen kanssa.
4. Tavoite: Epidemiatilanteen huomioiminen pedagogiikassa, tarjonnassa sekä markkinoinnissa. Tavoite on toteutunut. Koronaepidemian aikana on pystytty joustavasti siirtymään oiretilanteissa etäopetukseen. Opetusvälineistöä on aiemmin hankittu etäopetusta varten erillisellä hankerahoituksella. Markkinoinnissa on hyödynnetty entistä enemmän sähköisiä kanavia (esim. opiston kotisivut ja sosiaalinen media).
5. Tavoite: Musiikkiopiston ja kuntien eri toimijoiden välisten yhteistyöhankkeiden edistäminen.
Mittari: Asiakaspalvelukyselyt: Oppilaitoksen kehittäminen on jatkuvaa, ja kehittämisessä hyödynnetään oppilailta ja yhteistyöverkostoilta saatavaa ja kerättävää palautetta. Tuotetaan asiakaspalvelukysely vähintään kahdelle eri asiakassektorille vuosittain. (Esimerkkinä: tanssioppilaat, musiikin varhaiskasvatus, aikuiset, konserttikävijät, eri ikäryhmät, eri genret, yhteistyökumppanit)
Toteuma: Tavoite on toteutunut. Yhteissoitossa mukana oleville oppilaille suunnattu kysely on tehty kevätlukukaudella 2022. Syyslukukaudella 2022 on toteutettu kysely musiikkiopisto-opinnot lopettaneille oppilaille sekä yhteissoittoa koskeva kysely laajemmin.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
valtionosuus	759 338	802 434	829 168	847 000	847 025
oppilaspaikat	323	323	323	323	323
- Heinävesi	13	13	13	13	13
- Kitee	90	90	90	90	90
- Liperi	57	57	57	57	57
- Outokumpu	35	35	35	35	35
- Polvijärvi	40	40	40	40	40
- Rääkkylä	35	35	35	35	35
- Tohmajärvi	53	53	53	53	53
Henkilöstö, josta	45	47	45	43	48
viranhaltijaopettajat	9	16	16	16	16
tuntiopettajat	31	26	24	22	27
hallintohenkilöstö	5	5	5	5	5
Oppilaat 20.9.	816	860	638	638	631

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 1-12/2022

Keski-Karjalan musiikkiopisto

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2022	Tot-%
TOIMINTATUOTOT					
MYyntITUOTOT	423 900	0	423 900	428 009	100,97 %
MAKSUTUOTOT	163 000	0	163 000	156 463	95,99 %
TUET JA AVUSTUKSET	21 500	0	21 500	12 357	57,47 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	7 300	0	7 300	9 121	124,94 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	615 700	0	615 700	605 950	98,42 %
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-1 283 900	0	-1 283 900	-1 279 947	99,69 %
PALKAT JA PALKKIOT	-1 061 000	0	-1 061 000	-1 060 443	99,95 %
HENKILÖSIVUKULUT	-222 900	0	-222 900	-219 503	98,48 %
ELÄKEKULUT	-185 400	0	-185 400	-183 915	99,2 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-37 500	0	-37 500	-35 588	94,9 %
PALVELUJEN OSTOT	-198 900	0	-198 900	-199 634	100,37 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-16 200	0	-16 200	-23 974	147,99 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-18 900	0	-18 900	-15 837	83,79 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 517 900	0	-1 517 900	-1 519 392	100,1 %
TOIMINTAKATE	-902 200	0	-902 200	-913 442	101,25 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-902 200	0	-902 200	-913 442	101,25 %

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

(Hallinto, Tekninen toimi, Vesihuoltolaitos, Ravitsemus- ja siivouspalvelut, Tila- ja vuokrauspalvelut)

Keskeiset tapahtumat vuonna 2022 sekä suunnitelmakaudelle 2023–2024

Kunnan omat rakennushankkeet keskittyivät vesi- ja viemärlaitoksen saneerausohjelman mukaisiin kunnossapitotöihin ja saneeraukseen. Uutena hankkeena tuli Hölhön teollisuusalueen käyttöönotto ja tarve ratkaista vesihuolto sekä liikennöinti alueella. Suunnittelu ja kilpailutus toteutettiin ja hanke eteni kilpailutuksen jälkeen syyskaudella. Vesi- ja viemäriin ja valmistuvat alkuvuodesta 2023.

Aikataululliseksi ongelmaksi muodostui ennakoitua suuremmat louhintatyöt. Vauhtitieksi nimetty tie valmistui syksyllä toteuttamiskelpoisilta osin. Tiehankkeen loppuunsaattamista jarruttaa käsittelyssä oleva liittymislupa 6-tielle.

Kemieen toteutettava jätevedenpuhdistamo sai ympäristöluvan 4.1.2023. Selvityksessä oli myös laitoksen varustaminen biokaasureaktorilla. Laskelmien mukaan biokaasureaktori ei ole kannattava hankinta jätevedenpuhdistamolle nykytekniikalla. Tekniikan kehittyessä tilanne voi muuttua.

Toimitila- ja vuokrauspalveluiden kannalta suurin muutos oli asuntojen vuokraustoiminnan siirtyminen vuoden lopussa OP Koti Kiteen seutu Oy LKV:lle. Perustelu ratkaisulle on se, että asiakas saa palvelut yhdestä toimipisteestä. Kiinteistöjen kunnossapidossa ja saneerauksissa panostettiin erityisesti kunnan toiminnan kannalta tärkeisiin kohteisiin terveyskeskukseen ja Käenpesä-päiväkotiin. Terveyskeskukselle on remontoitu toimivat eläinlääkärin toimitilat ja kunnostettu hammaslääkärin tiloja. Muita kunnostustöitä olivat esim. ikkunoiden kunnostus. Energiatohokkuuteen liittyvistä seikoista suurin yksittäinen investointi oli aurinkopaneelijärjestelmän toteuttaminen kohteella.

Aurinkopaneelijärjestelmän laskennallinen teho on 100kWp. Hankkeeseen saatiin avustusta 20 % Business Finlandilta. Päiväkoti Käenpesälle toteutettiin piha-alueen remontti, jossa huonokuntoisia ulkokalusteita poistettiin ja korvattiin uusilla, valaistusta kunnostettiin, alueen pihalaatoituksia uusittiin ja yleisilmettä kohennettiin.

Niiralan teollisuusraiteiden kunnostamishankkeen toteutus siirtyi vuodelle 2023. Hankkeelle on myönnetty investointiavustus ja perustettu ohjausryhmä. Projektinjohto, suunnittelu ja valvonta kilpailutettiin Pohjois-Karjalan hankintatoimen kautta. Valituksi tuli Welado Oy. Yrityksen kotipaikka on Oulu. Hankkeen aloituskokous oli elokuulla ja toteutus tapahtuu vuoden 2023 puolella. Hankkeen toteuttamisen kannalta ongelman aiheuttaa kohonnut hintataso.

Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun toimintoja suoritettiin alkuvuodesta ns. oman toimen ohella kuntatekniikan päällikön toimesta. Yhteistyösopimus rakennusvalvonnan toteuttamisesta Rääkkylän kanssa saatiin valmiiksi ja toiminta alkoi toukokuussa. Toiminta on lähtenyt käyntiin erittäin hyvin.

Ruoka- ja siivouspalveluiden osalta vuosi oli haasteellinen etenkin koronan aiheuttamien poissaolojen ja sijaisten heikon saatavuuden johdosta. Kustannusrakenteen kannalta vaikutuksia oli myös ruoan raaka-aineiden hintojen kohoamisella. Raaka-aineiden saatavuudessa ei ollut ongelmia missään vaiheessa vuotta, toimitukset pelasivat hienosti. Suurin muutos teknisen toimen henkilöstön osalta on ruoka- ja siivouspalveluiden henkilöstön siirtyminen vuodenvaihteessa Polkka Oy:n palvelukseen.

Ruoka- ja siivouspalvelu toiminnot toteutetaan jatkossa Polkka Oy:n kautta, johon kunta liittyy osakkaaksi. Tilankäyttöön ja palveluun liittyvät sopimusneuvottelut toteutettiin syksyn aikana.

Hallinto

Tilivelvollinen: lautakunnan jäsenet, tekninen johtaja

Toiminta-ajatus ja toiminnan sisältö

Huolehtia, suunnitella ja johtaa maankäytön suunnittelun valmistelua, kunnan toimesta tapahtuvaa talon- ja yhdyskuntatekniikan rakentamista, rakennuttamista sekä niihin liittyviä kunnossapito- ja käyttötehtäviä, yksityistielainsäädännön edellyttämiä kunnan tehtäviä, huolehtia liikenneturvallisuudesta, rakennusvalvonnasta sekä ympäristönsuojelusta, valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti. Toimia valmistelevana asiantuntijana kunnan muille toimialoille.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

- Tavoite:** Hallintoa hoidetaan taloudellisesti ja tehokkaasti eri tulosyksiköiden toimintaa tasapuolisesti tukien.

Mittari: Teknisen toimen kustannusten toteuman vertailu budjetoituun summaan. Arviointiasteikko (oma-arviointipisteytys) 1–5

Toteuma: 2 Tavoite toteutui osin. Teknisen toimen toimintakate ylitti budjetoidun. Ylitys johtui raaka-aineiden, lämmitysenergian, sähkön ja henkilöstökustannusten ennakoimattomasta hintakehityksestä. Kustannusten rajoittamistoimenpiteet eivät riittäneet toteuman saattamiseen budjetoidulle tasolle. Kehitystrendi on tuotu esille osavuositraporteissa.
- Tavoite:** Henkilöstön työkuormaa pyritään tasapainottamaan toimenkuvaan liittyvillä järjestelyillä. Ylitöiden minimoiminen

Mittari: Ylitöiden suhteellinen kertymä edellisvuoden tilanteeseen verrattuna. Arviointiasteikko (oma-arviointipisteytys) 1-5.

Toteuma: 5 Tavoite toteutui. Ylitöitä ei tehty. Tuntikertymät olivat vuoden lopussa asetettujen rajojen alapuolella.

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	2 173	1 350	0	1 350	4 316	2 966
Ulkoiset toimintakulut	-265 770	-305 670	0	-305 670	-251 610	54 060
Toimintakate	-263 597	-304 320	0	-304 320	-247 294	57 026
Sisäiset toimintatuotot	600	0	0	0	600	600
Sisäiset toimintakulut	-20 366	-19 895	0	-19 895	-22 613	-2 718
<i>Nettomenot</i>	<i>-283 363</i>	<i>-324 215</i>	<i>0</i>	<i>-324 215</i>	<i>-269 307</i>	<i>54 908</i>
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
nettokustannus €/asukas	62	65	67		78
kokoukset, kpl/§	11 / 138	11 / 152	10/143	10 / 150	11/161
myönnetyt maa-ainesten ottoluvat	3	2	0		2
voimassa olevat maa-ainesten ottoluvat 31.12.	18	19	16		18
myönnetyt ympäristöluvut	1	1	0		3
ympäristölupia 31.12.	34	38	36		39

Tekninen toimi

Tilivelvollinen: tekninen johtaja

Toiminta-ajatus ja toiminnan sisältö

Yhdyskuntasuunnittelu

Toteuttaa kaavoitusta ja maankäytönsuunnittelua.

Liikenneväylät ja yleiset alueet

Huolehtii kaavateiden, puistoalueiden ja kunnan ylläpidettävien alueiden kunnosta.

Palvelulaitokset

Tuottaa teknisiä palveluja kuntalaisille ja kunnan sisäisille toimintoille toimialueen mukaisesti.

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Edistää hyödyllistä ja ympäristöön soveltuvaa rakentamista sekä kaavoituksen toteutumista, valvoo rakennetun ympäristön laatua ja maa-ainesten ottoa sekä ympäristönsuojelusta annettujen lakien ja asetusten sekä kunnassa annettujen ympäristön suojelua koskevien päätösten noudattamista käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Lisäksi rakennusvalvonta antaa puolueetonta jätevesineuvontaa haja-asutusalueella.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

- Tavoite:** Kaavatiet ja yleiset alueet pidetään käyttötarkoitustaan vastaavassa kunnossa, kustannustehokkaasti. Yleisten alueiden viihtyisyyteen kiinnitetään erityistä huomiota, resurssien puitteissa.

Mittari: Kaavateiden ylläpito ja saatiinko yleiset alueet pidettyä viihtyisänä. Arviointiasteikko 1–5. Perustuu kyselyyn.

Toteuma:

  - Kyselyä ei suoritettu, mutta kunnan verkkosivuille avattiin palautekanava kaavateiden kunnossapidosta.
  - Kaavatiet on pidetty liikennöintitarpeen edellyttämässä kunnossa omaa henkilöstöä ja kalustoa sekä urakoitsijoita hyödyntäen. Runsasluminen kevättalvi 2022 lisäsi talvikunnossapitokustannuksia. Kallistuneet polttoaineiden hinnat näkyvät myös kunnossapitokustannuksissa.
  - Yleisten alueiden kunnossapitoa suoritettiin niittämällä ja raivaamalla alueita pääosin omalla henkilöstöllä. Katselmuksien perusteella arvioituna yleiset alueet ovat pysyneet viihtyisässä kunnossa (5). Tavoite toteutui.
- Tavoite:** Rakentamiseen liittyvien lupien käsittelyaika on 1kk tai alle, mikäli lupahakemus on toimitettu sähköiseen järjestelmään.

Mittari: Rakentamiseen liittyvien lupien käsittelyaika on 1kk tai alle. Arviointiasteikko (oma-arviointipisteytys) 0–1.

Toteuma: Tavoite on toteutunut (1) Rakennusluvan käsittelyaika on ollut alle kaksi viikkoa, valtaosassa päätöksiä käsittelyaika on ollut alle viikko, edellyttäen että hakemusasiakirjat ovat kunnossa.

Määrärahojen oleelliset muutokset

Kunnanvaltuusto myönsi lisämäärärahan 28.2.2022 § 11 Hölhön teollisuusalueen tien rakentamiseksi 300 000 €. Kunnanvaltuusto pienensi määrärahan kokouksessa 12.12.2022 § 88 kunnanhallituksen esityksestä. Hankkeelle varattu määräraha pieneni 100 000 euroon. Urakan kustannusten toteuma oli vuoden lopussa 131 032 €. Katettavaa alijäämää syntyi 31 032 €.

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	301 199	177 650	0	177 650	186 833	9 183
Ulkoiset toimintakulut	-897 973	-700 990	0	-700 990	-608 898	92 092
Toimintakate	-596 774	-523 340	0	-523 340	-422 065	101 275
Sisäiset toimintatuotot	76 198	68 000	0	68 000	91 495	23 495
Sisäiset toimintakulut	-53 620	-33 995	0	-33 995	-66 609	-32 614
<i>Nettomenot</i>	<i>-574 196</i>	<i>-489 335</i>	<i>0</i>	<i>-489 335</i>	<i>-397 179</i>	<i>-886 514</i>
Poistot ja arvonalentumiset	-184 224	0	0	0	-199 222	-199 222

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
nettokustannus €/asukas	136	138	135		95
Liikenneväylät					
kunnan kunnossa pitämät kadut ja tiet 31.12., km	25	25	25	25	25
kunnan kunn.pitämät kevyen liik.väylät 31.12., km	7,86	7,86	7,86	7,86	7,86
kunnossapitoavustetut tiet, km	306	306	306	303	303
yks.teille maksetut kunnossapitoavustukset, 1 000 €	100	100	120	125	125
yks.teille maks.hark.var.peruskorjaus-avustukset, 1 000 €	3,1	12	29,3		0
Puistot ja yleiset alueet					
rakennettujen ja hoidettujen puistojen pinta-ala, ha	6	6	6	6	6
Palvelulaitokset					
Konekeskus					
- traktorin käyttötunnit	1239	1130	1250	1143	1201
Jätehuolto					
ekopiste, kpl	9	7	7	7	7
kartongin- ja paperinkeräyskontti, kpl	3	2	2	2	2
paperinkeräyskontti, kpl	6	6	6	6	6
SER- ja pienmetallin keräyspiste, kpl	1	1	1	1	1
vaarallisen jätteen vastaanottopiste, kpl	1	1	1	1	1
kesäasukkaiden jäteastiat, kpl	4	4	4	4	4
Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu					
myönnetyt rak.koskevat luvat	68	84	88		62
muut ilmoitukset (maaperän suojelu)	12	0	0		18
käsitellyt meluilmoitukset	4	5	2		2

Vesihuoltolaitos

Tilivelvollinen: tekninen johtaja

Toiminta-ajatus ja toiminnan sisältö

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on huolehtia vesihuoltolain mukaisesti toiminta-alueellaan puhtaan talousveden hankinnasta ja toimittamisesta sekä jätevesien poisjohtamisesta ja puhdistuksesta ympäristöluvan mukaisesti.

Toiminta pyritään toteuttamaan laadullisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävällä pohjalla.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

- Tavoite: Vesihuollon toimintavarmuuden, häiriötilanteisiin ja riskeihin varautumisen sekä ennakoivan kunnossapidon kehittäminen. Häiriötilanteiden määrällinen kehityssuunta vuosittain ja ajallinen kesto.
Mittarit: Häiriötilanteiden sekä niihin liittyvien asiakaspalautteiden seuranta, talousveden laadun sekä jäteveden puhdistustulosten jatkuvan seuranta. Sanallinen arviointi kehityssuunnasta verrattuna edelliseen vuoteen.

Toteuma:

- Vikatiheys on edellisvuoden tasolla. Sääilmiöillä on ollut vaikutusta toimintaan.
- Talousveden laadussa ei havaittu poikkeamia ja jäteveden puhdistustulokset toteutuivat lupaehtojen mukaisesti.
- Ennakkoon suunnittelemttomat katkot ja häiriöt vedenjakelussa onnistuttiin pitämään lyhytkestoisina. Puhdasvesiverkoston vuotovesiprosentti pienentyi edellisten vuosien tasosta.
- Verkosto- sekä automaattiosaneerauksia toteutettiin toimintavarmuuden ylläpitämiseksi.
- Riskeihin varautumista sekä riskienhallintaa kehitettiin ja jatketaan tulevina vuosina. Tavoite toteutui.

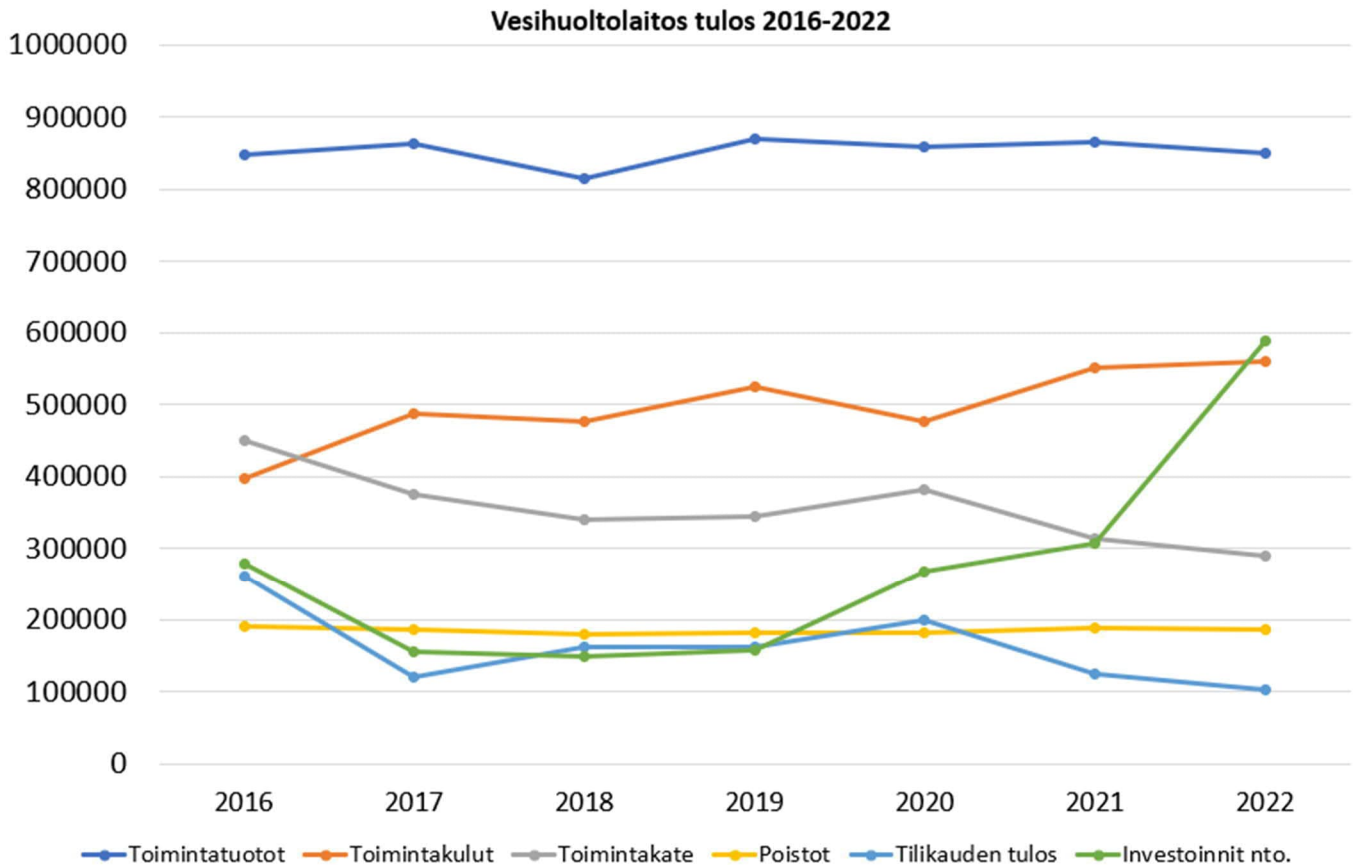
Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	865 206	843 000	0	843 000	851 196	8 196
Ulkoiset toimintakulut	-550 912	-551 670	0	-551 670	-564 500	-12 830
Toimintakate	314 294	291 330	0	291 330	286 696	-4 634
Rahoitustuotot ja -kulut	-36 583	0	0	0	-35 078	-35 078
Sisäiset toimintatuotot	48 309	44 260	0	44 260	43 267	-993
Sisäiset toimintakulut	-31 676	-37 940	0	-37 940	-142 891	-104 951
<i>Nettomenot</i>	<i>294 344</i>	<i>297 650</i>	<i>0</i>	<i>297 650</i>	<i>151 994</i>	<i>-145 656</i>
Poistot ja arvonalentumiset	-188 920	-165 900	0	-165 900	-187 646	-21 746

Määrärahojen olennaiset muutokset

Vesihuoltolaitoksen korjaustarve ja käyttökustannusten nousu vaikuttaa vesilaitoksen kustannuksiin, kustannuksia korottavasti. Lisääntyvistä investointikuluista aiheutuu lisäksi rahoituskuluja ja investoinnit vaikuttavat poistojen kautta vuosikatteeseen. Vesihuoltolaitoksen investoinnit vuodelle 2022 ovat n. 600.000 euroa ja jatkossa keskimäärin 250.000 euroa/vuosi. Vuoden 2022 investointeja lisäsi Hölhön alueen vesihuollon rakentaminen. Kunnanvaltuusto myönsi lisämäärärahan 28.2.2022 § 10 Hölhön

vesihuollon järjestämiselle 700 000 €. Kunnanvaltuusto pienensi määrärahan kokouksessa 12.12.2022 § 88 kunnanhallituksen esityksestä, urakka-ajan ollessa n. 2 kk kesken. Hankkeelle varattu määräraha pieneni 400 000 euroon. Urakan kustannusten toteuma oli vuoden lopussa 457 868 €. Katettavaa alijäämää syntyi 57 868 €.

Taksojen korotus oli 2,5 % käyttömaksujen osalta vuodelle 2022. Vesihuoltolaitoksen tuotot pienenevät kuitenkin n. 14.000 € edellisvuoteen verrattuna.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
nettokustannus. €/asukas	83	84	69		37
<u>Vesilaitos</u>					
verkkoon pumpattu vesimäärä 1 000 m ³	328	308	317		
verkkoon pumpattu vesimäärä/asukas m ³	75				
laskutettu vesimäärä 1 000 m ³	248	229	242		242
verkostoon liittyneet kiinteistöt 31.12., lkm	1539	1545	1540	1537	1538
vesijohtoverkoston pituus 31.12., km	366,5	366,5	366,5	366,7	366,7
vedenottamo, kpl	4	4	4	4	4
paineenkorotusasema, kpl	5	5	5	5	5
vesisäiliö, kpl	1	1	1	1	1
vesitorni, kpl	1	1	1	1	1
hapetuskaivo, kpl	1	1	1	1	1
<u>Viemärlaitos</u>					
vastaanotettu jätevesimäärä 1 000 m ³	278	324	259		251
vastaanotettu jätevesimäärä/asukas m ³	64				
laskutettu jätevesimäärä 1 000 m ³	132	125	129		125
verkostoon liittyneet kiinteistöt 31.12., kpl	951	950	953	946	946
viemäriverkoston pituus 31.12., km	165,4	165	165	165,3	165,3
- josta viettoviemäriä km	57,8	58	58	58	58
- josta paineviemäriä km	107,6	107,6	107,6	107,3	107,3
jätevedenpuhdistamo, kpl	1	1	1	1	1
jätevedenpumppaamo, kpl (runko- ja kiint.pumppaamot)	105	102	105	102	

Ravitsemus- ja siivouspalvelut

Tilivelvollinen: tekninen johtaja

Toiminta-ajatus

Tuottaa ruoka- ja siivouspalvelut mahdollisimman kustannustehokkaasti laadusta tinkimättä.

Toiminnan sisältö

Kunnan ruokapalveluilla on yksi valmistuskeittiö, terveyskeskuksen alakerrassa. Siellä valmistetaan ruokaa varhaiskasvatukselle, perus- ja lukio-opetuksen käyttöön sekä tukipalveluina Siun soten asiakkaille, niin kotiaterioina kuin palveluasumiseen ja terveyskeskus-sairaalaan. Sisäiset ateriat koostuvat aamupaloista, lounaista ja välipaloista sekä tilaustarjoiluista. Ulkoiset ateriat ovat lounaita tai koko vuorokauden ateriapaketteja tilaajan jakelupisteisiin toimitettuna.

Ruokapalveluiden käytössä on kolme jakelukeittiötä ja ne sijaitsevat Tikkanen koululla, Käenpesän päiväkodilla sekä Sivistyskeskus Ahjolla. Ahjon keittiö ei ole puhtaasti jakelukeittiö, koska siellä valmistetaan energialisäkkeet sekä keitot ja puurot sekä kuumennetaan aterianosia.

Siivouspalvelut toimivat kunnan omistamissa kiinteistöissä sekä kohteissa, jonne on ostettu tukipalveluina tuotettua siivousta. Kohteisiin on tehty siivousmitoitukset, jonka perusteella toimitaan. Siivousmitoitus kertoo kohteessa tarvittavan ylläpito- ja peruspuhdistuksen tarpeen. Tukipalveluna tuotettavat siivoukset on mitoitettu Siun sote. Sisäisissä kohteissa osaan, esimerkiksi Sivistyskeskus Ahjoon, on ostettu mitoitus ulkopuoliselta mitoitajalta. Vuoden 2023 alusta palvelut toteuttaa Polkka Oy.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

1. Tavoite: kouluruokailussa syntyvän lautashävikin (biojätteen) määrän seuraaminen ja biojätteen vähentäminen.
Mittari: Lautasjätteen määrän kehityksen seuranta keskiarvo g/ annos Biovaa'an välityksellä. Arviointiasteikko, verrataan kehityssuuntaa edellisen vuoden mittaukseen.
Toteuma: Hävikki pieneni edellisvuodesta noin viisi prosenttia. Ruokahävikin osalta kehityssuunta on oikea. Toteuma oli keskimäärin n. 20 g/ruokailija/annos. Ruokahävikin pienenemiseen vaikutti muutokset ruokalistan suunnittelussa. Tavoite toteutui.
2. Tavoite: Asiakastyytyväisyys
Mittari: Siivottavien tilojen tyytyväisyyskysely. Sanallinen arvio kehityssuunnasta.
Toteuma: Kysely suoritettiin loppuvuodesta. Arvioinnin perusteella tulos on hyvä. Kyselyyn vastasi 34 henkilöä. Tavoite toteutui.

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	701 897	718 210	0	718 210	714 430	-9 780
Ulkoiset toimintakulut	-1 539 175	-1 408 150	0	-1 408 150	-1 599 529	-191 379
Toimintakate	-837 278	-689 940	0	-689 940	-885 099	-195 159
Sisäiset toimintatuotot	778 208	723 480	0	723 480	817 182	93 702
Sisäiset toimintakulut	-59 337	-59 095	0	-59 095	-108 983	-49 888
<i>Nettomenot</i>	<i>-118 407</i>	<i>-25 555</i>	<i>0</i>	<i>-25 555</i>	<i>-176 900</i>	<i>-151 345</i>
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
nettokustannus €/asukas	24	25	28		42
<u>Ravitsemuspalvelut</u>					
valmistuskeittiöitä, kpl	1	1	1	1	1
jakelukeittiöitä, kpl	4	3	3	3	3
aterioiden määrä, kpl	281 000	267 000	286 000	280 000	291 000
keskimääräinen ateriahinta €/ateria	3,48	3,63	3,62	3,69	3,71
<u>Siivouspalvelut</u>					
siivottavia kohteita, kpl	37	35	32	31	29
siivottavat m ²	19 400	19 900	18 800	18 700	18 500
nettokustannus €/m ² /vuosi	26,07	28,18	29,9	30,75	36,79

Tila- ja vuokrauspalvelut

Tilivelvollinen: tekninen johtaja

Toiminta-ajatus

Tarjota ja ylläpitää monipuolisia, houkuttelevia ja asunnonhakijan tarpeisiin soveltuvia asumisvaihtoehtoja.

Toiminnan sisältö

Tila- ja vuokrauspalvelut vuokraa ja ylläpitää kunnan omistamia asuin- ja toimitiloja. Yritys- ja liiketiloista vastaa kehittämisspalvelut. Asuntojen vuokraus tapahtuu teknisen toimen henkilöstön toimesta.

Kiinteistönhoidon henkilöstö ylläpitää kiinteistöjä huolto-ohjelmien mukaisesti. Kunnan oma remonttiryhmä kunnostaa kiinteistöjä tarpeen ja kapasiteetin mukaan, investointi- tai käyttötalous luonteisin menoin. Kunnostustöitä ostetaan tarvittaessa myös ulkopuolisilta toimijoilta.

Toiminnalliset tavoitteet 2022

1. Tavoite: Strategian mukaisesti poistetaan käytöstä tarpeettomaksi käyneitä rakennuksia myymällä tai purkamalla. Kustannuksien alentamiseksi parannetaan käyttöastetta jäävien osalle.

Mittari: toteutunut käyttöaste

Toteuma: 82 % kunnan hallinnassa olevissa asunnoista. Tavoite ei toteutunut verrattaessa kunnanhallituksen asettamaan käyttöastetavoitteeseen (93 %).

Talous	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TOT 2022	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	829 922	887 200	0	887 200	811 167	-76 033
Ulkoiset toimintakulut	-1 319 085	-1 221 500	0	-1 221 500	-1 416 194	-194 664
Toimintakate	-489 163	-334 300	0	-334 300	-604 997	-270 697
Sisäiset toimintatuotot	848 408	738 865	0	738 865	906 832	167 967
Sisäiset toimintakulut	-75 504	-38 730	0	-38 730	-96 657	-57 927
<i>Nettomenot</i>	<i>283 741</i>	<i>365 835</i>	<i>0</i>	<i>365 835</i>	<i>205 148</i>	<i>-160 657</i>
Poistot ja arvonalentumiset	-1 290 218	-960 440	0	-960 440	-989 988	-29 548

Määrärahojen olennaiset muutokset

Terveyskeskuksen ja päiväkotikiinteistön kunnostuskustannukset kohdistuvat osin käyttötalouteen.

Kiinteistöjen myynnin (Asuntoranta) sekä käytöstä poiston (Myllyranta) kautta kulurakennetta on saatu pienennettyä.

Terveyskeskukselle rakennettavan aurinkosähköjärjestelmän odotetaan tuovan säästöä sähkökuluihin mutta vasta vuoden 2023 puolella.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
nettokustannus €/asukas	167	169	54		49
Toimitilat/tila- ja vuokrauspalvelujen kiinteistöt (TA ja TP 2021)					
- kiinteistöt, kpl	36	37	18	15	15
- lämmin tila, m ²	38 699	43 511	21 000	19 252	19 252
- kylmä tila, m ²	9 377	9 484	2 915	2 647	2 647
- lämmin tila, m ³	157 551	181 162	88 579	83 358	83 358
- kylmä tila, m ³	31 114	31 400	10 170	9 410	9 410
Kunnan suoraan omistamien asuntojen lkm	78	79	23	23	23
kunnan suoraan omistamien asuntojen huoneistoala	3 383,5	3 475,5	782,0	782	769
kunnan omistamien osakehuoneistojen lkm	19	19	18	18	8
kunnan määräämisvallassa olevat osakehuoneistot, lkm	220	220	214	214	199
kunnan suoraan omist. asuntojen vuokratulot 1 000 €	397	375	93	314	217
kunnan suoraan omist. asuntojen käyttöaste %	74	68	82	85	87

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 1-12/2022

Ympäristölautakunta

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2022	Tot-%
TOIMINTATUOTOT					
MYyntITUOTOT	1 682 400	0	1 682 400	1 690 908	100,51 %
MAKSUTUOTOT	39 400	0	39 400	37 328	94,74 %
TUET JA AVUSTUKSET	16 150	0	16 150	38 146	236,2 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	889 460	0	889 460	801 560	90,12 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 627 410	0	2 627 410	2 567 942	97,74 %
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-1 914 800	0	-1 914 800	-1 945 013	101,58 %
PALKAT JA PALKKIOT	-1 498 700	0	-1 498 700	-1 510 735	100,8 %
HENKILÖSIVUKULUT	-416 100	0	-416 100	-434 278	104,37 %
ELÄKEKULUT	-363 400	0	-363 400	-383 384	105,5 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-52 700	0	-52 700	-50 894	96,57 %
PALVELUJEN OSTOT	-875 470	0	-875 470	-883 544	100,92 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 051 090	0	-1 051 090	-1 162 193	110,57 %
AVUSTUKSET	-135 000	0	-135 000	-124 315	92,09 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-311 050	0	-311 050	-325 636	104,69 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 287 410	0	-4 287 410	-4 440 701	103,58 %
TOIMINTAKATE	-1 660 000	0	-1 660 000	-1 872 759	112,82 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT					
MUUT RAHOITUSTUOTOT	0	0	0	88	
MUUT RAHOITUSKULUT	0	0	0	-23	
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	0	0	0	65	
VUOSIKATE	-1 660 000	0	-1 660 000	-1 872 694	112,81 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET					
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-1 200 000	0	-1 200 000	-1 376 855	114,74 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-1 200 000	0	-1 200 000	-1 376 855	114,74 %
TILIKAUDEN TULOS	-2 860 000	0	-2 860 000	-3 249 549	113,62 %
POISTOERON MUUTOS	5 000	0	5 000	89 247	1 784,95 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 855 000	0	-2 855 000	-3 160 302	110,69 %

Määrärahojen oleelliset muutokset

Teknisen toimen toimintakate ylitti budjetoidun. Ylitys johtui raaka-aineiden, lämmitysenergian, sähkön ja palkkakustannusten ennakoimattomasta hintakehityksestä. Katettavaa alijäämää syntyi 212 759 €.

Yhteenvedo käyttötalouden talousarvion sitovista, ulkoisista toimintakatteista tulosyksiköittäin (sitovuustaso toimielin)

KÄYTTÖTALOUS	Nettomenot/-tulot				
	Ta	Muutos	Ta yht.	Tot	Poikk.
KESKUSVAALILAUTAKUNTA	25 800	0	25 800	9 075	16 725
Vaalit	25 800	0	25 800	9 075	16 725
KUNNANVALTUUSTO	59 400	0	59 400	56 776	2 624
Kunnanvaltuusto	59 400	0	59 400	56 776	2 624
TARKASTUSLAUTAKUNTA	18 900	0	18 900	20 845	-1 945
Tilintarkastus	18 900	0	18 900	20 845	-1 945
KUNNANHALLITUS	1 533 025	0	1 533 025	1 517 176	15 849
Yleisjohto	416 770	0	416 770	560 532	-143 762
Kehittämispalvelut	395 170	0	395 170	254 910	140 260
Maaseutupalvelut	79 000	0	79 000	70 853	8 147
Työllisyyspalvelut	642 085	0	642 085	630 881	11 204
HENKILÖSTÖJAOSTO	109 690	0	109 690	108 370	1 320
Henkilöstöpalvelut	109 690	0	109 690	108 370	1 320
HALLINTO- JA TALOUSPALVELUT	587 940	0	587 940	574 303	13 637
Hallintopalvelut	305 410	0	305 410	284 762	20 648
Talouspalvelut	368 380	0	368 380	391 906	-23 526
Maa- ja metsätilat	-85 850	0	-85 850	-102 365	16 515
LOMITUSPALVELUT	-41 005	0	-41 005	-137 712	96 707
SOSIAALI- JATERVEYSTOIMI	19 631 000	0	19 631 000	20 697 328	-1 066 328
Sos.- ja terv.toimen menot	0	0	0	1 180	-1 180
Palvelusopimus (Siun sote)	18 435 000	0	18 435 000	19 381 374	-946 374
Kunnan omat vastuut	1 196 000	0	1 196 000	1 314 774	-118 774
SIVISTYSLAUTAKUNTA	6 850 000	0	6 850 000	6 572 608	277 392
Hallinto	241 950	0	241 950	194 241	47 709
Perusopetus	3 347 120	0	3 347 120	3 404 081	-56 961
Lukiokoulutus	580 550	0	580 550	569 429	11 121
Kansalaisopisto	171 170	0	171 170	172 985	-1 815
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	310 450	0	310 450	329 253	-18 803
Liikunta- ja nuorisopalvelut	385 310	0	385 310	346 951	38 359
Varhaiskasvatus	1 813 450	0	1 813 450	1 555 668	257 782
Keski-Karjalan musiikkiopisto	902 200	0	902 200	913 442	-11 242
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	1 660 000	0	1 660 000	1 872 759	-212 759
Hallinto	304 320	0	304 320	247 294	57 026
Tekninen toimi	523 340	0	523 340	422 065	101 275
Vesihuoltolaitos	-291 330	0	-291 330	-286 696	-4 634
Ravitsemus- ja siivouspalvelut	689 940	0	689 940	885 099	-195 159
Tila- ja vuokrauspalvelut	433 730	0	433 730	604 997	-171 267
Toimintakate yhteensä	31 377 955	0	31 377 955	32 342 682	-964 727

2.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosa sisältää eriä, joita seurataan käyttötalousosassa ja eriä, joita seurataan tuloslaskelmaosassa. Tuloslaskelmaosassa seurattavia määrärahoja ja tuloarvioita ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä satunnaiset erät.

Suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalennuksia ei käsitellä talousarviossa määrärahana, sillä niissä ei ole kysymys rahan käytöstä. Poistojen esittämistä tilinpäätöksessä sitovat kuitenkin valtuuston hyväksymät poistosuunnitelman perusteet.

	<u>TP2021</u>	<u>TA2022</u>	<u>Ta-muutos</u>	<u>TA2022</u>	<u>TP2022</u>	<u>Poikke-</u> <u>ama</u>
<i>Toimintatulot</i>	7 387 719	6 716 015	0	6 716 015	7 156 294	-440 279
Myyntituotot	4 468 863	4 531 300	0	4 531 300	4 488 728	42 572
Maksutuotot	665 536	631 555	0	631 555	624 110	7 445
Tuet ja avustukset	527 752	244 100	0	244 100	756 867	-512 767
Muut tuotot	1 725 568	1 309 060	0	1 309 060	1 286 589	22 471
<i>Toimintamenot</i>	-40 509 388	-38 052 965	0	-38 052 965	-39 361 267	1 308 302
<i>Henkilöstökulut yht.</i>	-10 942 691	-11 334 400	0	-11 334 400	-11 158 699	-175 700
- palkat ja palkkiot	-8 676 713	-9 081 900	0	-9 081 900	-8 894 622	-187 278
- eläkekulut	-1 937 964	-1 931 700	0	-1 931 700	-1 945 537	13 837
- muut henkilöstökulut	-328 013	-320 800	0	-320 800	-318 541	-2 259
Palvelujen ostot	-24 663 594	-23 454 045	0	-23 454 045	-24 531 334	1 077 289
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 838 771	-1 580 230	0	-1 580 230	-1 685 823	105 593
Avustukset	-1 351 338	-802 500	0	-802 500	-810 284	7 784
Muut kulut	-1 712 995	-881 790	0	-881 790	-1 175 126	293 336
<i>Toimintakate</i>	<i>-31 254 170</i>	<i>-31 336 950</i>	<i>0</i>	<i>-31 336 950</i>	<i>-32 204 973</i>	<i>868 023</i>
Verotulot	14 676 045	13 860 000	758 000	14 618 000	14 611 124	6 876
Valtionosuudet	18 113 680	18 754 900	181 670	18 936 570	18 921 843	14 727
<i>Rahoitustulot ja -menot yht.</i>	<i>106 722</i>	<i>134 200</i>	<i>0</i>	<i>134 200</i>	<i>171 495</i>	<i>-37 295</i>
Korkotuotot	52 041	85 000	0	85 000	85 405	-405
Muut rahoitustuotot	85 019	84 000	0	84 000	133 708	-49 708
Korkokulut	-26 655	-32 800	0	-32 800	-36 051	3 251
Muut rahoituskulut	-3 683	-2 000	0	-2 000	-11 567	9 567
<i>Vuosikate</i>	<i>1 642 277</i>	<i>1 412 150</i>	<i>939 670</i>	<i>2 351 820</i>	<i>1 499 490</i>	<i>852 331</i>
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	<i>-1 863 493</i>	<i>-1 200 000</i>	<i>0</i>	<i>-1 200 000</i>	<i>-1 588 416</i>	<i>388 416</i>
- suunn. mukaiset poistot	-1 863 493	-1 200 000	0	-1 200 000	-1 588 416	388 416
<i>Tilikauden tulos</i>	<i>-221 216</i>	<i>212 150</i>	<i>939 670</i>	<i>1 151 820</i>	<i>-88 927</i>	<i>1 240 747</i>
Poistoeron vähennys	5 034	5 000	0	5 000	89 247	-84 247
Tilikauden yli/alijäämä	-216 181	217 150	939 670	1 156 820	321	1 156 500

Verotulojen erittely	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TP 2022	Poikkeama
Kunnan tulovero	12 090 317	11 844 000	181 000	12 025 000	12 029 293	4 293
Kiinteistövero	988 882	901 000	147 000	1 048 000	1 057 068	9 068
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 596 847	1 115 000	430 000	1 545 000	1 524 763	-20 237
Yhteensä	14 676 046	13 860 000	758 000	14 618 000	14 611 124	-6 876

Kunnanvaltuusto vahvisti kokouksessaan 25.10.2021 § 113 tuloveroprosentiksi 21,75 vuodelle 2022.

Valtionosuuksien erittely	TP 2021	TA 2022	Ta-muutos	TA 2022	TP 2022	Poikkeama
Kunnan ja peruspalvelujen valtionosuus	10 146 561	10 714 410	0	10 714 410	10 707 612	-6 798
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	4 668 779	4 509 240	0	4 509 240	4 504 392	-4 848
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	509 600	487 800	59 490	547 290	537 423	-9 867
Verotulomenetysten kompensatiot	2 788 740	3 043 450	122 180	3 165 630	3 172 416	6 786
Yhteensä	18 113 680	18 754 900	181 670	18 936 570	18 921 843	-14 727

2.4 Investointien toteutuminen

INVESTOINNIT Nettomenot/-tulot	TA 2022	Muutos	TA yht.	Toteuma	Poikkeama
Rakennukset					
Kiinteistöjen peruskorjaus	200 000	-176 300	23 700	0	23 700
Kiinteistöjen myynnit	0	-218 000	-218 000	-218 002	2
Talluskulma B 8	0	20 000	20 000	20 752	-752
As Oy Talluksentie huoneisto	0	25 000	25 000	17 313	7 687
Käenpesän piha-alueen kunnostaminen	70 000	12 000	82 000	81 588	412
Terveyskeskuksen eläinlääkäritilat	0	42 000	42 000	41 991	9
Terveyskeskuksen hammaslääkäritilat	0	25 300	25 300	25 252	48
Nosto-ovet varikko	0	12 000	12 000	11 894	106
Myllymuseon kattorakenteet	0	40 000	40 000	38 285	1 715
Terveyskeskuksen aurinkopaneelijärjestelmä	128 000	0	128 000	134 336	-6 336
	398 000	-218 000	180 000	153 409	26 591
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Valtuuston kehittämisasiä	270 000	-268 860	1 140	1 144	-4
Kaavateiden peruskorjaus	120 000	0	120 000	118 810	1 191
Katuvalojen saneeraus	50 000	-50 000	0	0	0
Niiralan teollisuusraiteiston kunnostus	300 000	-292 000	8 000	22 541	-14 541
Tie ja valaistus Hölhö	0	100 000	100 000	131 032	-31 032
	740 000	-510 860	229 140	273 526	-44 386
Vesihuoltolaitoksen investoinnit					
Jv-puhdist. yleissuunnitelma ja ympäristölupa		0	0	7 193	-7 193
Jv-huollon ja vh-saneer. suunnittelu	300 000	-200 000	100 000	0	100 000
Automaatiosaneeraus	0	50 000	50 000	52 422	-2 422
Jv-pump. saneeraus Metsäkoivuntie	0	0	0	646	-646
Vesijohtosaneeraus Valkealampi-välisäiliö		0	0	1 756	-1 756
Vesijohtosaneeraus Sininentie	0	150 000	150 000	75 007	74 993
Kunnallistekniikka Hölhö	0	400 000	400 000	457 868	-57 868
	300 000	400 000	700 000	594 891	105 109
Osakkeet ja osuudet					
Osakkeet ja osuudet	0	30 900	30 900	20 894	10 006
Nettoinvestoinnit yhteensä	1 438 000	-297 960	1 140 040	1 042 720	97 320

2.5 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan, miten kunnan menot on rahoitettu. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus, investoinnit, anto- ja ottolainaus sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan.

	TP2021	TA2022	Ta-muutos	TA2022	TP2022	Poikke- ama
Toiminta ja investoinnit						
<i>Toiminnan rahavirta</i>	2 161 473	1 412 150	939 670	2 351 820	981 516	1 370 304
Vuosikate	1 642 277	1 412 150	939 670	2 351 820	1 499 489	852 331
Tulo-rahoituksen korjaukset	519 195	0	0	0	-517 973	517 973
<i>Investointien rahavirta</i>	-1 604 077	-1 438 000	297 960	-1 140 040	-1 042 722	-97 318
Investointimenot	-1 941 696	-1 770 000	371 300	-1 398 700	-1 307 430	-91 270
Rahoitusosuudet inv.menoihin	261 661	332 000	-291 340	40 660	36 561	4 099
Pys. vast.hyöd.luovutustulot	75 959	0	218 000	218 000	228 147	-10 147
Toiminnan ja investointien rahavirta	557 396	-25 850	1 237 630	1 211 780	-61 206	1 272 986
Rahoitustoiminta						
<i>Antolainauksen muutokset</i>	49 548	-150 200	-1 500 000	-1 650 200	-148 796	-1 501 404
Antolainasaamisten lisäykset	0	-200 000	-1 500 000	-1 700 000	-200 000	-1 500 000
Antolainasaamisten vähennykset	49 548	49 800	0	49 800	51 204	-1 404
<i>Lainakannan muutokset</i>	-79 507	175 000	400 000	575 000	212 263	1 247 964
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	600 000	-600 000	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 051 314	-925 000	0	-925 000	-988 156	63 156
Lyhytaikaisten lainojen muutos	971 807	500 000	1 000 000	1 500 000	315 192	1 184 808
<i>Oman pääoman muutokset</i>	0	0	0	0	885 227	-885 227
Vaikutus maksuvalmiuteen	527 437	-1 050	137 630	136 580	2 261	134 319

Antolainauksen muutokset

Antolainasaamisten lisäyksiä muille ovat kunnan myöntämät lainat muille kuin liikelaitoksille. Antolainojen lisäyksiä ovat taseessa pysyvien vastaavien sijoitusten ryhmään kuuluvat antolainat. Tähän kuuluvat mm. antolainat kunnan tytäryhteisöille ja muiden kunnallisia palveluja tuottavien yhteisöjen pysyväisluonteiseen rahoittamiseen, esim. investointien rahoittamiseen myönnetty lainat.

Antolainasaamisten vähennyksiä ovat antolainojen lyhennykset kunnalle tilikauden aikana.

Lainakannan muutokset

Pitkäaikaisten lainojen lisäys osoittaa kuinka paljon kunta on tilivuoden aikaan ottanut uutta pitkäaikaista lainaa tai uusinnut niitä. Pitkäaikaisten lainojen vähennys osoittaa kuinka paljon lainoja on lyhennetty tilivuoden aikana. Toteutumisessa erät esitetään bruttona, vaikka valtuusto olisi talousarviossa hyväksynyt pitkäaikaisten lainojen erotuksen sitovana eränä.

Oman pääoman muutokset

Sekä kunnassa että kuntayhtymässä oman pääoman muutoksena esitetään sellaiset omaa pääomaa vastaan tehdyt virheiden oikaisut, jotka vaikuttavat rahavirtaan.

Vaikutus maksuvalmiuteen

Vaikutus maksuvalmiuteen -erä esitetään toteutusvertailussa summattuna yhdellä rivillä, jos näin on menetelty myös talousarviossa. Vaikutus maksuvalmiuteen -erään sisältyy eriä, joiden muutoksia on talousarviossa vaikean arvioida. Näitä eriä ovat mm. toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihtomaisuuden, pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten saamisten sekä korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset.

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet

Tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase, konsernituloslaskelma ja -tase, sekä konsernin rahoituslaskelma. Tilinpäätöslaskelmien laatimisessa sovelletaan kirjanpitolakia ja noudatetaan asetusta kunnan tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden mukaisesti.

3.2 Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
<i>Toimintatuotot</i>	7 156 294,13	7 387 718,57
Myyntituotot	4 488 728,42	4 468 863,01
Maksutuotot	624 109,81	665 535,51
Tuet ja avustukset	756 867,13	527 751,66
Muut toimintatuotot	1 286 588,77	1 725 568,39
<i>Toimintakulut</i>	-39 361 266,64	-38 641 888,61
Henkilöstökulut	-11 158 699,45	-10 942 690,68
Palkat ja palkkiot	-8 894 621,50	-8 676 713,08
Henkilöstösivukulut	-2 264 077,95	-2 265 977,60
Eläkekulut	-1 945 536,83	-1 937 964,32
Muut henkilöstösivukulut	-318 541,12	-328 013,28
Palvelujen ostot	-24 531 333,50	-23 593 098,28
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 685 822,94	-1 823 133,88
Avustukset	-810 284,34	-1 351 337,61
Muut toimintakulut	-1 175 126,41	-931 628,16
TOIMINTAKATE	-32 204 972,51	-31 254 170,04
Verotulot	14 611 123,65	14 676 045,41
Valtionosuudet	18 921 843,00	18 113 680,00
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	171 494,77	106 721,95
Korkotuotot	85 404,78	52 040,76
Muut rahoitustuotot	133 707,54	85 018,84
Korkokulut	-36 051,01	-26 654,62
Muut rahoituskulut	-11 566,54	-3 683,03
VUOSIKATE	1 499 488,91	1 642 277,32
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 588 415,91	-1 863 492,66
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-1 588 415,91	-1 863 492,66
TILIKAUDEN TULOS	-88 927,00	-221 215,34
Poistoeron vähennys	89 247,39	5 034,24
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	320,39	-216 181,10

3.3 Rahoituslaskelma

	2022	2021
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	1 499 488,91	1 642 277,32
Tulorahoituksen korjaukset	-517 973,27	519 195,44
Toiminnan rahavirta yhteensä	981 515,64	2 161 472,76
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-1 307 768,71	-1 941 696,46
Rahoitusosuudet investointeihin	36 561,47	261 660,86
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	228 146,55	75 959,00
Investointien rahavirta yhteensä	-1 043 060,69	-1 604 076,60
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-61 545,05	557 396,16
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-200 000,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	51 203,67	49 547,66
<i>Antolainauksen muutokset yhteensä</i>	<i>-148 796,33</i>	<i>49 547,66</i>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-988 155,98	-1 051 313,78
Lyhytaikaisten lainojen muutos	315 191,92	971 806,50
<i>Lainakannan muutokset yhteensä</i>	<i>-672 964,06</i>	<i>-79 507,28</i>
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	874,27	-717,62
Saamisten muutos	107 242,74	-33 576,08
Korottomien velkojen muutos	777 110,27	-379 332,86
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	63 466,89	-443 586,18
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 921,84	113 809,98
<i>Rahavarojen muutos</i>	<i>1 921,84</i>	<i>113 809,98</i>
Rahavarat 31.12.	119 063,30	117 141,46
Rahavarat 1.1.	117 141,46	3 331,48

3.4 Tase

VASTAAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	69 089,26	47 901,60
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	69 089,26	47 901,60
Aineelliset hyödykkeet		
Maa ja vesialueet	3 744 109,95	3 760 084,31
Rakennukset	10 001 465,64	10 961 741,13
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 852 786,75	4 983 008,14
Koneet ja kalusto	217 834,43	391 661,61
Muut aineelliset hyödykkeet	26 597,80	26 597,80
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	838 940,29	184 869,68
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	19 681 734,86	20 307 962,67
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	3 967 570,32	4 006 912,12
Muut lainasaamiset	3 831 466,06	3 682 669,73
Sijoitukset yhteensä	7 799 036,38	7 689 581,85
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	27 549 860,50	28 045 446,12
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	322 787,49	325 687,28
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	322 787,49	325 687,28
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	10 294,76	20 510,69
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	10 294,76	20 510,69
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	367 451,60	374 006,95
Lainasaamiset	85 191,00	129 531,05
Muut saamiset	160 173,35	210 991,62
Siirtosaamiset	302 045,84	297 358,98
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	914 861,79	1 011 888,60
Saamiset yhteensä	925 156,55	1 032 399,29
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	50 301,08	58 747,15
Muut arvopaperit	49 800,00	49 800,00
Rahoitusarvopaperit yhteensä	100 101,08	108 547,15
Rahat ja pankkisaamiset	18 962,22	8 594,31
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 044 219,85	1 149 540,75
VASTAAVAA YHTEENSÄ	28 916 867,84	29 520 674,15

VASTATTAVAA	2022	2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	14 015 556,70	14 015 556,70
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 687 060,39	1 903 241,49
Tilikauden yli-/alijäämä	320,39	-216 181,10
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	15 702 937,48	15 702 617,09
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	21 783,40	111 030,79
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET YHT.	21 783,40	111 030,79
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	0,00	617 000,00
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	0,00	617 000,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	575 069,87	577 095,39
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	575 069,87	577 095,39
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 100 023,00	5 012 521,00
Pitkäaikainen yhteensä	4 100 023,00	5 012 521,00
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	2 500 000,00	2 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 898 759,03	2 159 225,09
Ostovelat	1 267 074,78	1 253 765,66
Muut velat	218 930,65	215 597,52
Siirtovelat	2 632 289,63	1 871 821,61
Lyhytaikainen yhteensä	8 517 054,09	7 500 409,88
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	12 617 077,09	12 512 930,88
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	28 916 867,84	29 520 674,15

3.5 Konsernilaskelmat

Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
<i>Toimintatuotot</i>	44 053 033,47	41 241 114,63
<i>Osuus osakkuusyhteisöjen voitto/tappio</i>	-2 677,20	-1 251,96
<i>Toimintakulut</i>	-76 864 280,10	-72 711 543,49
TOIMINTAKATE	-32 813 923,83	-31 471 680,82
Verotulot	14 576 365,94	14 642 046,00
Valtionosuudet	20 692 577,91	19 664 698,70
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	11 249,57	69 349,79
Korkotuotot	37 137,79	47 388,33
Muut rahoitustuotot	262 755,35	141 389,87
Korkokulut	-121 612,58	-88 457,57
Muut rahoituskulut	-167 030,99	-30 970,84
VUOSIKATE	2 466 269,59	2 904 413,67
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 433 488,83	-2 667 822,11
Arvonalentumiset	-1 491,72	-192 761,66
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-2 434 980,55	-2 860 583,77
Satunnaiset erät	-1,22	0,00
TILIKAUDEN TULOS	31 287,82	43 829,90
Tilinpäätössiirrot	2 860,24	18 777,57
Tilikauden verot	-4 842,37	-1 295,56
Laskennalliset verot	-3 700,65	-2 828,10
Vähemmistöosuudet	7 434,60	-1 426,94
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	33 039,65	57 056,87

Tase

VASTAAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	218 386,09	102 040,68
Aineettomat oikeudet	122 445,15	38 655,84
Muut pitkävaikutteiset menot	95 940,94	63 384,84
Aineelliset hyödykkeet	36 565 307,11	32 314 102,05
Maa ja vesialueet	4 272 322,64	4 288 296,98
Rakennukset	24 036 796,92	20 347 271,07
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 043 315,81	5 147 115,35
Koneet ja kalusto	1 530 207,80	1 640 327,29
Muut aineelliset hyödykkeet	24 196,08	24 203,15
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 658 467,86	866 888,21
Sijoitukset	2 162 578,05	2 096 387,66
Osakkuusyhteisöosuudet	932 461,22	894 037,06
Muut osakkeet ja osuudet	738 405,14	687 538,33
Muut lainasaamiset	487 566,05	510 666,63
Muut saamiset	4 145,64	4 145,64
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	38 946 271,25	34 512 530,39
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	406 830,55	403 647,61
Valtion toimeksiannot	82 884,36	76 798,92
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	273 310,54	326 848,69
Muu toimeksiantojen varat	50 635,65	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	171 101,26	282 482,74
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	3 675,59	3 675,59
Myyntisaamiset	3 675,59	3 675,59
Lyhytaikaiset saamiset	5 892 772,65	4 103 019,45
Myyntisaamiset	2 558 818,12	953 163,63
Lainasaamiset	75 000,00	119 441,25
Muut saamiset	662 334,17	527 907,35
Siirtosaamiset	2 596 620,36	2 502 507,22
Saamiset yhteensä	5 896 448,24	4 106 695,04
Rahoitusarvopaperit	663 844,58	781 211,81
Osakkeet ja osuudet	605 644,58	58 747,15
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	2 800,00	558 168,06
Joukkovelkakirjalainasaamiset	5 600,00	2 800,00
Muut arvopaperit	49 800,00	161 496,60
Rahat ja pankkisaamiset	3 575 912,13	2 678 407,63
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	10 307 306,21	7 848 797,22
VASTAAVAA YHTEENSÄ	49 660 408,01	42 764 975,22

VASTATTAVAA	2022	2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	14 015 557,76	14 015 557,76
Säätöiden ja yhd. Peruspääoma	2 082,27	2 082,27
Arvonkorotusrahasto	181 839,78	181 839,78
Muut omat rahastot	1 519 051,56	1 452 866,68
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-349 082,49	-433 836,06
Tilikauden yli-/alijäämä	33 039,65	57 056,86
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	15 402 488,53	15 275 567,29
VÄHEMMISTÖOSUDET	37 286,98	44 721,58
Vähemmistöosuudet	37 286,98	44 721,58
PAKOLLISET VARAUKSET	1 210 105,75	411 974,22
Eläkevastuuvaraus	4 363,46	4 853,71
Muut pakolliset varaukset	1 205 742,29	407 120,51
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	673 555,59	679 139,71
Valtion toimeksiannot	90 663,97	95 011,04
Lahjoitusrahastojen pääomat	581 734,35	582 971,40
Muut toimeksiantojen pääomat	1 157,27	1 157,27
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen	17 001 340,44	12 153 026,98
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	16 325 893,72	11 477 580,26
Lainat julkisyhteisöiltä	675 446,72	675 446,72
Lyhytaikainen	15 335 630,72	14 200 545,44
Joukkovelkakirjalainat	2 916 453,10	2 416 453,10
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 278 026,72	2 852 785,76
Saadut ennakot	12 001,86	10 951,42
Ostovelat	3 181 692,93	2 813 305,74
Muut velat	895 233,39	990 903,29
Siirtovelat	6 003 581,72	5 077 435,77
Laskennalliset verovelat	48 641,00	38 710,36
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	32 336 971,16	26 353 572,42
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	49 660 408,01	42 764 975,22

Rahoituslaskelma

TOIMINNAN RAHAVIRTA	2022	2021
Vuosikate	2 466 269,59	2 904 413,66
Satunnaiset erät	-1,22	0,00
Tilikauden verot	-4 842,37	-1 295,56
Tulorahoituksen korjauserät	892 139,47	-58 310,76
Toiminnan rahavirta yhteensä	3 353 566,69	2 844 807,34
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-7 300 428,16	-3 018 825,83
Rahoitusosuudet investointeihin	71 495,27	282 558,70
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	304 009,42	113 326,95
Investointien rahavirta yhteensä	-6 924 923,47	-2 622 940,18
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-3 571 356,78	221 867,16
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-232,76	-1 179,67
Antolainasaamisten vähennykset	23 333,34	23 333,34
<i>Antolainauksen muutokset yhteensä</i>	<i>23 100,58</i>	<i>22 153,67</i>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 394 821,66	1 501 954,35
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 534 711,03	-1 524 989,53
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-86 556,21	544 596,71
<i>Lainakannan muutokset yhteensä</i>	<i>4 773 554,42</i>	<i>521 561,53</i>
Oman pääoman muutokset	42 066,38	66 468,93
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-8 767,07	-30 430,14
Vaihto-omaisuuden muutos	111 381,47	-26 568,87
Saamisten muutos	-1 789 755,43	-450 176,52
Korottomien velkojen muutos	1 199 913,69	-56 835,00
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	4 351 494,04	46 173,60
RAHAVAROJEN MUUTOS	780 137,26	268 040,76
<i>Rahavarojen muutos</i>	<i>780 137,26</i>	<i>268 040,76</i>
Rahavarat 31.12.	4 239 756,71	3 459 619,45
Rahavarat 1.1.	3 459 619,45	3 191 578,69

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotuseriaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteista poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 23.10.2017 hyväksynyt poistosuunnitelman. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoon vähennykseksi.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt ja kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä, sekä osakkuusyhteisöt.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Konsernin sisäisten kiinteistöverojen määrä on eliminoitu.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Kunta omistaa tytäryhteisöt 100-prosenttisesti.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden keskinäisten kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poiston oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot kunnan määrittelemänä tehtäväkokonaisuuksina;

Ulkoiset toimintatuotot toimialoittain	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Yleishallinto	564 599	506 104	402 673	333 105
Lomituspalvelut	2 368 663	2 391 203	2 368 663	2 391 203
Sosiaali- ja terveystuotot	35 851 059	32 583 935	0	0
Opetus- ja kulttuuripalvelut	1 179 028	861 188	894 296	642 249
Keski-Karjalan musiikkiopisto	605 950	599 517	605 950	599 517
Yhdyskuntapalvelut	3 658 490	4 494 628	2 884 713	3 421 645
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>44 227 789</i>	<i>41 436 574</i>	<i>7 156 294</i>	<i>7 387 719</i>

7) Verotulot eriteltynä kunnan tuloveroon, osuuteen yhteisöveron tuotosta ja kiinteistöveroon (kuntajaoston tuloslaskelmaohje);

Verotulojen erittely	Konserni		Kunta	
	2021	2021	2022	2021
Kunnan tulovero	12 029 293	12 090 317	12 029 293	12 090 317
Kiinteistövero	1 022 310	954 883	1 057 068	988 882
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 524 763	1 596 846	1 524 763	1 596 846
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>14 576 366</i>	<i>14 642 046</i>	<i>14 611 124</i>	<i>14 676 045</i>

8) Valtionosuudet eriteltynä;

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely	Kunta	
	2022	2021
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	15 212 004	14 815 340
<i>Siitä: Verotuloihin perustuva valtionos. tasaus</i>	<i>4 504 392</i>	<i>4 668 779</i>
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	537 423	509 600
Verotulomenetysten korvaus	3 172 416	2 788 740
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
<i>Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yht.</i>	<i>18 921 843</i>	<i>18 113 680</i>

9) *Palvelujen ostot eriteltynä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palveluiden ostoihin:*

Palvelujen ostojen erittely	Kunta	
	2022	2021
Asiakaspalvelujen ostot	20 405 049	19 227 933
Muiden palvelujen ostot	4 126 285	4 365 166
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>24 531 334</i>	<i>23 593 098</i>

11) *Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä*

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat hyödykkeet

Tietokoneohjelmistot	2 vuotta	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	2 vuotta	tasapoisto
- osallistuminen toisen yhteisön hankkeisiin	15–30 vuotta	tasapoisto
- osake- ja vuokrahuoneiston perusparannusmenot	5 vuotta	tasapoisto

Aineelliset hyödykkeet

Rakennukset	10–30 vuotta	tasapoisto
Kiinteät rakenteet		
Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	30 vuotta	tasapoisto
Muut kiinteät rakenteet	10–15 vuotta	tasapoisto
Koneet ja kalusto	3–4 vuotta	tasapoisto
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto	

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluksi.

12) Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisällyvistä pakollisten varausten muutoksista;

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Eläkevastuu 1.1.	4 854	5 426		
vähennys tilikaudella	-490	-572		
Eläkevastuu 31.12.	4 363	4 854		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	264 107	334 644		
lisäys/vähennys tilikaudella	-62 517	-70 536		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	201 590	264 108		
Muut pakolliset varaukset 1.1.	137 000	301 400	617 000	300 000
vähennys/lisäys tilikaudella	867 152	-164 400	-617 000	317 000
Muut pakolliset varaukset 31.12.	1 004 152	137 000	0	617 000

13) Selvitys satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisällyvistä eristä sekä olennaisista muihin toimintatuottoihin sisällyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitoista ja olennaisista muihin toimintakuluihin sisällyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappioista;

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
<i>Muut toimintatuotot</i>				
maa-alueiden luovutusvoitot		302		302
rakennusten luovutusvoitot	112 542	70 268	112 542	
muut luovutusvoitot	5 734	32 572		
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>118 277</i>	<i>103 142</i>	<i>112 542</i>	<i>302</i>
<i>Muut toimintakulut</i>				
maa-alueiden luovutustappiot	10 398		10 398	
rakennusten luovutustappiot	142 471	193 705	142 471	193 705
muut luovutustappiot	56 746	9 076	58 700	8 792
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>	<i>209 615</i>	<i>202 781</i>	<i>211 569</i>	<i>202 497</i>

15) Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisällyvistä olennaisista tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä;

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	Kunta	
	2021	2021
Osinkotuotot muista yhteisöistä	125 618	80 483
<i>Yhteensä</i>	<i>125 618</i>	<i>80 483</i>

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19) Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

	Aineettomat hyödykkeet		
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	4 575,32	43 326,28	47 901,60
Lisäykset tilikauden aikana			0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella			0,00
Vähennykset tilikauden aikana			0,00
Siirrot erien välillä		38 065,37	38 065,37
Tilikauden poisto	-4 575,32	-12 302,39	-16 877,71
Arvonlennukset			
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	69 089,26	69 089,26

	Aineelliset hyödykkeet				
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet
Poistamaton hankintameno 1.1.	3 760 084,31	10 961 741,13	4 983 008,14	391 661,61	26 597,80
Lisäykset tilikauden aikana					
Rahoitusosuudet tilikaudella					
Vähennykset tilikauden aikana	-15 974,36	-544 431,61			
Siirrot erien välillä		235 634,23	312 059,52		
Tilikauden poisto		-651 478,11	-442 280,91	-173 827,18	
Arvonlennukset					
Poistamaton hankintameno 31.12.	3 744 109,95	10 001 465,64	4 852 786,75	217 834,43	26 597,80

	Aineelliset hyödykkeet	
	Kesken-eräiset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	184 869,68	20 307 962,67
Lisäykset tilikauden aikana	1 307 429,70	1 307 429,70
Rahoitusosuudet tilikaudella	-36 561,47	-36 561,47
Vähennykset tilikauden aikana		-560 405,97
Siirrot erien välillä	-616 797,62	-69 103,87
Tilikauden poisto		-1 267 586,20
Arvonlennukset		0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	838 940,29	19 681 734,86

Osakkeet ja osuudet	Osakkeet	Kuntayhtymä-	Osakkuusyhteisö-	Muut osakkeet	Osakkeet ja osuudet yhteensä
	tytäryhteisöiltä	osuudet	osakkeet	ja osuudet	
Hankintameno 1.1.	1 123 598,61	1 571 461,53	1 018 505,86	293 346,12	4 006 912,12
Lisäykset				339,00	339,00
Vähennykset			-66 700,40	-4 018,90	-70 719,30
Siirrot erien välillä			-83 390,51	114 429,01	31 038,50
Hankintameno 31.12.	1 123 598,61	1 571 461,53	868 414,95	404 095,23	3 967 570,32
Arvonlennukset					0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 123 598,61	1 571 461,53	868 414,95	404 095,23	3 967 570,32

Osakkeet ja osuudet	JVK-, muut laina- ja muut saamiset			Sijoitukset yhteensä
	Saamiset tytäryhteisöiltä	Saamiset kuntayhtymiltä	Saamiset muilta	
Hankintameno 1.1.	3 506 003,10	0,00	176 666,63	7 689 581,85
Lisäykset	200 000,00			200 339,00
Vähennykset	-27 870,33		-23 333,34	-121 922,97
Siirrot erien välillä				31 038,50
Hankintameno 31.12.	3 678 132,77	0,00	153 333,29	7 799 036,38
Arvonlennukset				0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 678 132,77	0,00	153 333,29	7 799 036,38

Pysyvät vastaavat yhteensä	27 549 860,50
Aineettomat hyödykkeet	69 089,26
Aineelliset hyödykkeet	19 681 734,86
Sijoitukset	7 799 036,38

Vanhaan koulukeskukseen on tehty tilikauden aikana 303.951,99 euron lisäpoisto. Koulukeskus on poistettu kokonaan käyttöomaisuudesta 31.12.2022.

20-22) Muissa yhteisöissä olevat omistukset

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt		Kunnan omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Konsernin osuus (1000 e)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt	y-tunnus					
As Oy Joenranta, Pappilantie 2 Värtsilä	0619182-1	100	100	163	67	0
As Oy Metsätähti, Metsäkouluntie Onkamo	1646094-1	100	100	248	83	22
As Oy Värtsilän Jänisjoki, Seppälantie 2 Värtsilä	0853613-3	100	100	474	58	0
As Oy Värtsilän Röykynhovi, Vainiontie 1 Värtsilä	1079110-9	100	100	326	173	0
Koy Tikankontti, Kauppakatu 4 Tohmajärvi	1083045-4	100	100	233	414	0
Tohmajärven Sijoitus Oy, Järnefeltintie 1 Tohmajärvi	2595800-4	100	100	246	0	16
Tohmajärven Yrityspalvelut, Kauppakatu 4 Tohmajärvi	2959908-8	100	100	157	4 965	11
			Yhteensä	1 847	5 760	49
Kuntayhtymät						
P-K:n koulutus kuntayhtymä, Tulliportinkatu 3 Joensuu	0927140-5	2,80	2,80	1 996	256	2
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Siltakatu 2 Joensuu	0212371-7	3,06	3,06	53	32	3
Siun sote ky, Tikkamäentie 16 Joensuu	2732095-2	4,16	4,16	1 386	14 036	677
			Yhteensä	3 434	14 324	682
Osakkuusyhteisöt						
Koy Tohmajärven Toimistotalo, Töröntie 3 Tohmajärvi	0207705-2	39,27	39,27	211	6	-1
As Oy Auralanranta, Lampelantie 3 Värtsilä	0170162-6	24,08	24,08	36	3	0
Keski-Karjalan Kehitysytio Oy, Kiteentie 13 A Kitee	1934207-8	26,50	26,50	44	56	-2
As Oy Tohmajärven Omenatarha, Maiju Lassilantie 4 Tohmajärvi	2508013-1	24,61	24,61	297	8	1
Kiinteistö Oy Tohmajärven Op-talo, Kauppakatu 4 Tohmajärvi	0561521-5	23,89	23,89	288	4	-1
			Yhteensä	877	77	-3

23) Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä;

Saamisten erittely	2022	2022	2021	2021
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		5 185		513
Lainasaamiset	10 295	10 191	20 511	10 090
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		42 289		45 075
Siirtosaamiset				
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset				1 774
Saamiset yhteensä	10 295	57 665	20 511	57 452

24) Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät;

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset</i>				
Tulojäämät				
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	251 177	92 309	117 091	52 955
EU-tuet ja avustukset	99 911	103 997	66 000	96 498
ELY-keskus, palkkatuet	28 178	23 212	28 178	40 463
Muut tulojäämät	2 217 356	1 274 992	90 777	107 442
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>2 596 621</i>	<i>1 494 510</i>	<i>302 046</i>	<i>297 358</i>

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana;

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Peruspääoma 1.1.	14 015 558	14 015 558	14 015 557	14 015 557
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
<i>Peruspääoma 31.12.</i>	<i>14 015 558</i>	<i>14 015 558</i>	<i>14 015 557</i>	<i>14 015 557</i>
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma 1.1.	2 082	2 082		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
<i>Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma 31.12.</i>	<i>2 082</i>	<i>2 082</i>		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	181 840	194 050	0	0
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella		-12 210		
<i>Arvonkorotusrahasto 31.12.</i>	<i>181 840</i>	<i>181 840</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Muut omat rahastot 1.1.	1 452 867	1 389 608	0	0
Lisäykset tilikaudella	66 185	63 259		
Vähennykset tilikaudella				
<i>Muut omat rahastot yhteensä 31.12.</i>	<i>1 519 052</i>	<i>1 452 867</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	-433 836	-424 547	1 687 060	1 903 241
Edellisen tilikauden oikaisu	84 754	-9 289		
Korjaus edellisiin tilikausiin				
<i>Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.</i>	<i>-349 082</i>	<i>-433 836</i>	<i>1 687 060</i>	<i>1 903 241</i>
Tilikauden yli-/alijäämä	33 040	57 057	320	-216 181
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>15 402 489</i>	<i>15 275 568</i>	<i>15 702 937</i>	<i>15 702 617</i>

26) Erittely poistoerosta;

Erittely poistoerosta	Kunta	
	2022	2021
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	21 783	111 031

27) Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua;

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 362 928	6 823 938	2 016 686	3 012 518
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>7 362 928</i>	<i>6 823 938</i>	<i>2 016 686</i>	<i>3 012 518</i>

29) Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Eläkevastuuvaraus	4 363	4 854		
Potilasvahinkovakuutusvaraus	201 590	264 107		
Muut varaukset	1 004 152	143 013		617 000
<i>Pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>1 210 106</i>	<i>411 974</i>	<i>0</i>	<i>617 000</i>

30) Pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuus- ja muille omistusyhteisöille;

	2022	2022	2021	2021
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Velat tytäryhteisöille Ostovelat		74 428		
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä Ostovelat		2 965		99 035
Siirtovelat		1 033 538		
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille Ostovelat		43 193		
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>1 154 123</i>	<i>0</i>	<i>99 035</i>

31) Maksuvalmiuden kannalta merkittävä sekkilimiitti ja siitä käyttämättä oleva määrä:

Sekkitililimiitti 31.12.	Kunta	
	2022	2021
Kiteen Seudun Osuuspankki	1 000 000	1 000 000
- siitä käyttämättä 31.12.	171 052	23 538
Nordea Pankki Suomi Oyj	200 000	200 000
- siitä käyttämättä 31.12.	42 687	5 400

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät:

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat</i>				
Tuloennakot	391 524	40 842	361 042	
Lomapalkkajaksotus	3 847 159	3 510 861	1 192 857	1 213 141
Korkojaksotukset	30 759	10 606	12 970	5 927
Muut siirtovelat muille	1 734 140	1 385 148	1 065 421	652 754
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>6 003 582</i>	<i>4 947 457</i>	<i>2 632 290</i>	<i>1 871 822</i>

4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34) Eriteltynä velat, joista kunta on antanut vakuudeksi omaisuuttaan, eriteltyinä vakuuslajeittain kultakin kirjanpitolain 1:6 §:n mukaan taseen vastaavissa esitettävän vieraan pääoman erältä;

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Lainat julkisyhteisöiltä	8 712	9 471		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	21 886	21 886		
<i>Vakuudet yhteensä</i>	<i>21 886</i>	<i>21 886</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

38) Vuokravastuut;

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Vuokravastuut yhteensä	2 037 779	1 571 817	4 132	2 625
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	861 762	628 266	4 132	2 625
Leasingvastuiden yhteismäärä	6 469 947	5 068 213	6 219 419	4 849 384
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	817 596	599 314	710 791	497 373
<i>Vuokravastuut yhteensä</i>	<i>8 507 726</i>	<i>6 640 030</i>	<i>6 223 552</i>	<i>4 852 009</i>

39 -40) Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta sekä muut kunnan antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut;

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			4 500 000	
Jäljellä oleva pääoma			4 500 000	
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	1 472 728	1 472 728	1 306 328	1 306 328
Jäljellä oleva pääoma	1 152 693	1 192 866	1 002 101	1 033 122

Vastuut Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2022	2021
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	32 106 992	30 451 435
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	18 567	19 947

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Arvonlisäveron palautusvastuu	1 288 929	1 306 857	929 527	1 021 683
Sopimusvastuut	120 000		120 000	
Muut sopimukset	50 609	44 040		
<i>Muut vastuut yhteensä</i>	<i>1 459 538</i>	<i>1 350 897</i>	<i>1 049 527</i>	<i>1 021 683</i>

Voimaanpanolain § 20 mukaan erikoissairaanhoitolain 7 §:ssä mainittujen sairaanhoitopiirien kuntayhtymät sekä kehitysvammaisten erikoishuollosta annetun lain (516/1977) 6 §:n 1 momentissa tarkoitetut eriytyishuoltopiirit siirretään varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen hyvinvointialueelle 1. päivänä tammikuuta 2023. Kunnanhallitus on kokouksessaan 27.3.2023 päättänyt, että Siun soten ilmoittamaa 662.734 euron palkkaharmonisaation osaa ei käsitellä Tohmajärven kunnan tilinpäätöksessä, koska sopimusta palkkaharmonisaatiosta ei ole allekirjoitettu Siun soten kuntayhtymän aikana. Palkkaharmonisaation osa on siirtynyt voimaanpanolain 20 §:n mukaisesti Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle ja joka vastaa mahdollisista kustannuksista tähän liittyen.

4.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12. Tehtäväalueittain ilman sivutoimisia

	2022	2021
Talouden ja hallinnon toimiala	68	82
Sivistystoimiala	99	93
Sosiaali- ja terveystoimiala	0	0
Keski-Karjalan Musiikkiopisto	23	23
Tekninen toimiala	43	43
<i>Yhteensä</i>	<i>233</i>	<i>241</i>

43) Taseeseen aktivoitunut henkilöstömenot;

	2022	2021
<i>Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan</i>		
Palkat ja palkkiot	9 052 787	8 813 992
Henkilösivukulut	2 264 109	2 259 897
<i>Eläkekulut</i>	<i>1 945 563</i>	<i>1 938 012</i>
<i>Muut henkilösivukulut</i>	<i>318 546</i>	<i>321 884</i>
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-158 012	-136 997
Aktivoidut palkat sivukuluneen	-184	-340
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>11 158 700</i>	<i>10 936 552</i>

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueille tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut;

	2022	2021
Tohmajärven demarit ry	4 225	4 466
Keskusta Tohmajärvi	1 895	2 226
Keskusta Outokumpu	0	56
Tohmajärven Kokoomus ry	1 139	880
Kristilliset Tohmajärvi	189	147
Tohmajärven Perussuomalaiset ry	291	368
Liike Nyt	722	0
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>8 460</i>	<i>8 143</i>

45) Tilintarkastusyhteisölle suoritettut palkkiot eriteltynä;

	2022	2021
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	5 465	6 555
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät	0	143
Tarkastuslautakunnan avustaminen	4 546	7 570
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>10 011</i>	<i>14 267</i>

46) Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista;

Intressitahoksi määritellään oikeushenkilö, joka on kunnan kanssa määräysvalta- tai osakkuussuhteessa. Lisäksi intressitahoksi katsotaan kunnanjohtaja, kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä johtavat viranhaltijat.

Kunta on antanut kokonaan omistamalleen Tohmajärven Sijoitus Oy:lle 3.500.000 euron lainan, josta 31.12.2022 on avoimena 3.365.557,35 euroa. Lainasta peritään vuosittain kunnanhallituksen määrittelemän suuruista korkoa. Vuonna 2022 korko oli 2,5 %. Kyse on ennen kuntalain 2015 voimaantuloa annetusta lainasta. Kunnan arvion mukaan lainan takaisinmaksaminen nykyisellä maksuohjelmalla on epätodennäköistä, maksuohjelmaa joudutaan tarkistamaan lähivuosina. Kunnanjohtaja on ko. sijoitusyhtiön toimitusjohtaja.

4.6 Vesihuoltolain edellyttämät liitetiedot

4.6.1 Toimintakertomus

Vesihuoltolakia koskevat muutokset (681/2014) ovat tulleet voimaan 1.9.2014. Lain mukaan kunnan tulee kirjanpidossa eriyttää vesihuolto muista toiminnoista ja vesihuollolle on tilikausittain laadittava kirjanpitolain mukainen tase ja tuloslaskelma, rahoituslaskelma sekä esitettävä niiden liitteenä olevat tiedot.

Vesihuoltolaitosten tulee vesihuoltolain (119/2001) 20.1 §:n mukaan jatkossakin eriyttää vesihuollon kirjanpito kunnan muista toiminnoista. Mikäli vesihuoltolaitos huolehtii huleveden viemäroinnistä VesihuoltoL 17a §:n mukaisen kunnan päätöksen perusteella, myös huleveden viemäroinnin kirjanpito tulee eriyttää. Eriyttämisellä pyritään tilinpäätöksen ja siinä esitettyjen tunnuslukujen perusteella arvioimaan, missä määrin vesihuollosta ja huleveden viemäroinnistä perittävät maksut kattavaa palvelujen tuottamisesta aiheutuvat kustannukset pitkällä aikavälillä, ja ovatko maksut kohtuullisia.

Kuntajaoston yleisohjeen mukaan vesihuoltolaitoskokonaisuus (vesihuolto ja huleveden viemärointi) tulee eriyttää kirjanpidollisesti joko kunnallisena liikelaitoksena tai taseyksikkönä. Sen sijaan huleveden viemärointi voidaan eriyttää muusta vesihuoltolaitoksen toiminnasta laskennallisesti. Erityisesti sekaviemäroidyllä alueilla huleveden viemäroinnille ei käytännössä ole mahdollista laatia tuloslaskelmaa, tasetta ja rahoituslaskelmaa muulla tavoin kuin laskennallisesti.

Kuntajaosto on antanut 9.3.2015 lausunnon nro 112 koskien vesihuoltolain muutosten vaikutuksista kunnallisten vesihuoltolaitosten kirjanpitoon ja tilinpäätökseen.

Ympäristölautakunta on käsitellyt kokouksessaan 29.9.2015/§ 105 hulevesien käsittelyä kunnassa ja todennut, että Tohmajärven kunnan vesihuoltolaitoksella ei ole hulevesiverkostoa, joten lainmuutos ei aiheuta toimenpiteitä vesihuoltolaitoksen toiminnassa.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 9.11.2015/§ 38 hyväksynyt Vesihuoltolaitoksen muuttamisen laskennallisesti eriytetystä yksiköstä kirjanpidollisesti eriytetyksi yksiköksi 1.1.2015 alkaen. Samalla valtuusto on vahvistanut vesihuoltolaitoksen avaavan taseen 1.1.2015, hyväksynyt lainaosuudeksi 752.649,82 euroa 10 vuoden maksuajalle ja sille perittäväksi koroksi 2 % vuotuista korkoa sekä vahvistanut peruspääomaksi 1.528.107,22 euroa ja sille perittäväksi 4 % vuotuista tuottoa.

Toiminta vuonna 2022

Toiminnallisesti ja taloudellisesti vesihuoltolaitostoiminta toteutui talousarvion mukaisesti ja kunnanvaltuuston asettamat tavoitteet saavutettiin. Talousveden laadussa ei havaittu merkittäviä poikkeamia ja jätevedenpuhdistamo toimi ympäristöluvan lupaehtojen mukaisesti.

Verkostoveden kulutus pysyi edellisen vuoden tasolla. Puhdasvesiverkoston vuotovesiprosentti laski selvästi edellisten vuosien tasosta. Laskutetun jäteveden määrä laski hieman edellisen vuoden tasosta.

Vesihuoltoinvestointeja toteutettiin suunnitelmallisesti verkosto- ja automaattiosaneerausten muodossa määrärahojen puitteissa. Automaattiosaneerauksia toteutettiin sekä vesi- että jätevesikohteisiin. Vesihuoltoverkoston laajentaminen Hölhön teollisuusalueelle Tikkalaan aloitettiin syksyllä 2022 ja sen odotetaan valmistuvan vuoden 2023 alussa.

Uuden jätevedenpuhdistamon yleissuunnitelma valmistui ja ympäristölupahakemus jätettiin Aluehallintoviraston käsittelyyn.

Kunnallistekniikkaan rekrytoitiin uusi työntekijä, joka perehdytetään toimimaan myös vesihuollon tehtäväkentällä.

4.6.2 Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
<i>Liikevaihto</i>	893 965,44	913 469,01
Liiketoiminnan muut tuotot	497,27	46,73
Materiaalit ja palvelut	-462 418,53	-332 162,85
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-157 874,75	-140 848,30
Palvelujen ostot	-304 543,78	-191 314,55
<i>Henkilöstökulut</i>	-227 932,51	-225 575,52
Palkat ja palkkiot	-184 751,43	-183 848,62
Henkilöstösivukulut	-43 181,08	-41 726,90
Eläkekulut	-36 907,68	-35 258,52
Muut henkilöstösivukulut	-6 273,40	-6 468,38
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>		
Suunnitelman mukaiset poistot	-187 645,80	-188 920,11
Liiketoiminnan muut kulut	-17 040,41	-24 849,10
Liikelylijäämä/alijäämä	-574,54	142 008,16
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	-34 990,07	-36 601,49
Korkotuotot	88,08	0,00
Muille maksetut korkokulut	-4 515,89	-6 021,19
Korvaus peruspääomasta	-30 562,15	-30 562,15
Muut rahoituskulut	-0,11	-18,15
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-35 564,61	105 406,67
TASEYKSIKÖN TUNNUSLUVUT		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	0,0	5,0
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	-0,2	5,3
Voitto %	-4,0	11,6

4.6.3 Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

	2022	2021
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikelylijäämä	-574,54	142 008,16
Poistot ja arvonalentumiset	187 645,80	188 920,11
Rahoitustuotot ja -kulut	-34 990,07	-36 601,49
Tulorahoituksen korjaukset	-497,80	0,00
Toiminnan rahavirta yhteensä	151 583,39	294 326,78
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-594 891,32	-307 027,17
Rahoitusosuudet investointeihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 516,17	0,00
Investointien rahavirta yhteensä	-590 375,15	-307 027,17
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-438 791,76	-12 700,39
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	-75 265,00	-75 265,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos	1 748,78	-15 210,04
Saamisten muutos muilta	874,50	-561,37
Korottomien velkojen muutos	223 035,28	41 243,49
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	150 393,56	-49 792,92
RAHAVAROJEN MUUTOS	-288 398,20	-62 493,31
<i>Rahavarojen muutos</i>	<i>-288 398,20</i>	<i>-62 493,31</i>
Rahavarat 31.12.	0,00	288 398,20
Rahavarat 1.1.	288 398,20	350 891,51
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-38 850,59	550 771,93
Investointien tulorahoitus, %	25,5	95,9
Laskennallinen lainanhoitokate	5,5	8,8
Kassan riittävyys, pv	0	105
Quik ratio	0,2	2,0
Current ratio	0,2	2,0

4.6.4 Vesihuoltolaitoksen tase

VASTAAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa ja vesialueet	19 509,79	19 509,79
Rakennukset	7 024,94	8 796,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Vedenjakelu ja viemäriverkosto	2 375 591,09	2 506 641,89
Keskeneräiset hankinnat	577 931,52	37 864,14
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	2 980 057,34	2 572 811,82
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	7 485,19	11 504,09
Sijoitukset yhteensä	7 485,19	11 504,09
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	2 987 542,53	2 584 315,91
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	87 692,54	87 692,34
Saamiset yhteensä	85 943,76	87 692,34
Rahat ja pankkisaamiset	0,00	288 398,20
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	85 943,76	376 090,54
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 073 486,29	2 960 406,45
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	1 528 107,22	1 528 107,22
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 094 660,42	989 253,75
Tilikauden yli-/alijäämä	-35 564,61	105 406,67
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	2 587 203,03	2 622 767,64
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	75 264,82	150 529,82
Pitkäaikainen yhteensä	75 264,82	150 529,82
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	176 088,61	75 265,00
Ostovelat	156 067,58	30 625,40
Korottomat velat kunnalta	1 046,46	4 473,28
Muut velat	3 707,27	4 279,31
Siirtovelat	74 108,52	72 466,00
Lyhytaikainen yhteensä	411 018,44	187 108,99
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	486 283,26	337 638,81
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 073 486,29	2 960 406,45

	2022	2021
Omavaraisuusaste, %	84,2	88,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	54,4	37,0
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	1 059	1 095
Lainakanta 31.12., 1000 €	251	226
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	251	226
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0

4.6.5 Vesihuoltolaitoksen investointiosan toteutumisvertailu

INVESTOINNIT	Nettomenot/-tulot				
	Ta	Muutos	Ta yht.	Tot	Poikk.
KORVAUSINVESTOINNIT	0	200 000	200 000	129 831	70 169
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	0	200 000	200 000	129 831	70 169
Automaatiosaneeraus	0	50 000	50 000	52 422	-2 422
Jv-pump. saneeraus Metsäkoivuntie	0	0	0	646	-646
Vesijohtosaneeraus Valkealampi-Välisäiliö	0	0	0	1 756	-1 756
Vesijohtosaneeraus Valkealampi-Välisäiliö		150 000	150 000	75 007	74 993
UUSINVESTOINNIT	300 000	200 000	500 000	465 061	34 939
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	300 000	200 000	500 000	465 061	34 939
Jv-puhdistamon yleissuunnitelma ja ymp.lupa			0	7 193	-7 193
Kunnallistekniikka Hölhö		400 000	400 000	457 868	-57 868
Jätevesi- ja vesihuollon saneeraus suunnittelu	300 000	-200 000	100 000	0	100 000
Nettoinvestoinnit yhteensä	300 000	400 000	700 000	594 891	105 109

Ravitsemus- ja siivouspalveluiden eriytetty tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
<i>Liikevaihto</i>	9 538,27	10 817,87
Liiketoiminnan muut tuotot	192,31	364,36
Materiaalit ja palvelut	-4 201,31	-4 658,68
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 901,72	-4 255,86
Palvelujen ostot	-299,58	-402,82
<i>Henkilöstökulut</i>	-4 879,64	10 600,53
Palkat ja palkkiot	-3 909,97	-4 316,46
Henkilöstösivukulut	-969,67	1 102,77
Eläkekulut	-838,39	-947,28
Muut henkilöstösivukulut	-131,27	-155,50
Liiketoiminnan muut kulut	-676,80	-496,23
Liikelylijäämä/alijäämä	-27,17	-4 573,20
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-27,17	-4 573,20

Toimitila- ja vuokrauspalveluiden eriytetty tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
<i>Liikevaihto</i>	503 986,07	581 729,90
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	0,00
Materiaalit ja palvelut	-287 185,76	-337 897,75
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-207 664,82	-272 336,97
Palvelujen ostot	-79 520,94	-65 560,78
<i>Henkilöstökulut</i>	-25 297,14	-18 102,96
Palkat ja palkkiot	-21 197,14	-15 373,45
Henkilöstösivukulut	-4 100,84	-2 729,51
Eläkekulut	-3 390,54	-2 228,21
Muut henkilöstösivukulut	-710,30	-501,30
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>		
Suunnitelman mukaiset poistot	-274 529,30	-281 875,71
Liiketoiminnan muut kulut	-269 993,31	-289 261,07
Liikelylijäämä/alijäämä	-353 020,28	-345 408,59
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	-16,77	0,00
Muille maksetut korkokulut	-16,77	0,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-353 037,05	-345 408,59

5. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

5.1 Tilinpäätöksen allekirjoitus

Tohmajärvellä 3. päivänä huhtikuuta 2023

Helena Pakarinen
puheenjohtaja

Vuokko Väistö

Tommi Pesonen

Sampo Rauma

Elina Väistö

Reima Ehrukainen

Mikko Löppönen
kunnanjohtaja

5.2 Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Tohmajärvellä ___/___ 2023

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Taina Törrönen, JHT, HT

6. Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista

Kirjanpitokirjat

Päiväkirjat	Osakirjanpidot
Pääkirjat	Tase-erittelyt
Laskuluettelot	Tasekirja

Tositelajit

		tos.nro
Alkusaldot	ALKUSA	1001–1003
Talousarvio	BUD	2001–2003
Lisämääräraha	BUDL	3001–3011
Muistio, ulk. RD	MUIST1	10001–10054
Muistio, sis. RD	MUISIS	20001–20002
Muistio, ulk. Rondo	MUIRO2	15001–15362
Muistio, sis. Rondo	MUIRS2	25001–25102
Muistiot, jaksotus, ulk.	MUIJAK	30001–30013
Muistio, tilinpäätös	MUISTP	
Käyttöomaisuus	KOMTOS	34001–34066
KOM-muistiot	KOMMUI	39001–39019
Sisäiset laskut, Rondo	SISROP	40001–40354
Palkat	PALKAT	100001–100059
Pankkitositteet	PANKKI	107428–108297
Manuaalisuoritukset	MRPMAN	5110001–5110235
Viitesuoritukset	MRPVII	5210001–5210737
Hyvityslaskujen kuittaus	MRPHYV	5310001–5310160
Tileistä poistot	MRPK	5410001–5410012
Ostolaskut	OSTOT	8000001–80007445
Ostomaksut	OMAKSU	8990001–8990291
Laskulajit 12 - 99		numerointi II:n mukaan
Konsernin alkusaldot	KLALKU	99910001
Konserni tytäryhtiöt/kuntayhtymät	KLYHT	99920001–9920010
Konsernin kirjaukset	KLKIRJ	99930001–9930003

7. Selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Pysyvästi säilytetään sähköisenä tasekirja sekä tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus.

10 vuotta säilytettäviä ovat kirjanpitokirjat, tililuettelo sekä tilikauden tositteet ja muu kirjanpitoaineisto (mm. tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt).

5 vuotta säilytettäviä ovat täsmäytys selvitykset ja sovelluslokit samoin osakirjanpitojen päiväkirjat.

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 123 pages before this page

Dokumentet inneholder 123 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 123 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 123 sider før denne side

Detta dokument innehåller 123 sidor före denna sida

HELENA PAKARINEN

66a2412d-c525-4aee-a52f-140a938fd617 - 2023-04-05 10:10:35 UTC +03:00
BankID / MobileID - 492a4a84-1731-4b00-a436-bce07b88d655 - FI

VUOKKO VÄISTÖ

e7299017-28cd-481a-a02f-10f482f297a4 - 2023-04-05 10:48:03 UTC +03:00
BankID / MobileID - 8d118f42-954c-4f9a-b959-ad4700824fe3 - FI

TOMMI PESONEN

0a383b42-58bc-4de0-b0ae-9aef8937ac12 - 2023-04-05 11:17:50 UTC +03:00
BankID / MobileID - cf9e2940-bedb-4260-a736-3bc4bd23526b - FI

AARNE SAMPO JUHANI RAUMA

835cbdce-24fa-445d-a7be-4ab54b695097 - 2023-04-05 11:51:25 UTC +03:00
BankID / MobileID - e8d8aafd-5201-457a-8405-98b93e272166 - FI

ELINA VÄISTÖ

cfb3b019-5770-4bcd-a6ad-6e01c08171c1 - 2023-04-05 11:55:12 UTC +03:00
BankID / MobileID - 9f948424-f3e0-4231-b2df-b17812d3d48d - FI

Reima Tapio Ehrukainen

fa4549d3-40a0-4ab1-8d60-0d7877cc131e - 2023-04-05 12:05:35 UTC +03:00
BankID / MobileID - b5a30e95-2d9c-481a-b2b4-3697b73568a5 - FI

MIKKO LÖPPÖNEN

e47dc42d-45da-4dcc-86a6-17a7f08e98a0 - 2023-04-05 12:17:13 UTC +03:00
BankID / MobileID - c53ab312-f924-4a53-b39c-2fd93cce5640 - FI

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 125 pages before this page

Dokumentet inneholder 125 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 125 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 125 sider før denne side

Detta dokument innehåller 125 sidor före denna sida

TAINA HANNELE TÖRRÖNEN

5c74cbbc-6552-4c99-8557-f13fd1e966f1 - 2023-05-31 21:35:06 UTC +03:00

BankID / MobileID - cf68f92c-e3e9-4271-b115-95766942d8ee - FI

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende